Ministerie van Financiën

Media-analyse kinderopvangtoeslag

Ter voorbereiding van de parlementaire ondervragingscommissie

Inhoudsopgave

1. Inleiding ... 3
2. Diverse gebeurtenissen uitgelicht ... 3
2.1. Kinderopvangtoeslag en fraude ... 3
2.2. Bulgarenfraude en oprichting fraudeteam ... 7
2.3. Etnisch profileren en discriminatie ... 8
2.4. Topambtenaren en medewerkers van de Belastingdienst in de media ... 8
3. Rol Tweede Kamer, Raad van State en andere ministers ... 10
3.1. Tweede Kamer ... 10
3.2. Raad van State ... 11
3.3. Kabinet Rutte II – de rol van minister Asscher (SZW) ... 11
3.4. Kabinet Rutte III – de rol van SZW ... 12
4. Kritische rapporten ... 12
5. Conclusie ... 14
6. Bijlagen ... 15
6.1. Legenda (dagbladen) ... 15
6.2. Tijdlijn die naar voren komt uit de media ... 15
6.3. Overzichtsartikelen ... 47
De belofte die maar niet kwam ... 47
Fiscus is boos, ouders zijn getergd; Belastingdienst ... 51
Hoe Haagse fraudejacht is ontaard in een drama ... 53
De trieste affaire van de kinderopvangtoeslag ... 57
Hoe redt Snel zich nog uit fraudegate? ... 60
6.4. Interviews met bewindspersonen ... 62
'Waarom stapt een ambtenaar naar de pers?' – interview Van Huffelen ... 62
'We geven makkelijk geld en pakken het ook makkelijk af' – interview Snel ... 65
'In dit systeem zit nul menselijke maat' – interview Snel ... 68
'Na eerste aanmaning stoppen geen optie' - interview Wiebes ... 70
'Geen ruimte voor sprinkhanen' - Interview Weekers ... 71

Media-analyse kinderopvangtoeslag

Deze media-analyse geeft inzicht in de berichtgeving over de toeslagenzaak zoals die sinds 2005 in de media is verschenen.

Hoofdpunten

- De media-aandacht rond kinderopvangtoeslag is op haar hoogtepunt in 2019-2020.
- Uit berichten in de media komt naar voren dat al ruim vóór de Bulgarenfraude werd voorzien dat de toeslagenwet fraudegevoelig was.
- Media en stakeholders zijn vooral kritisch op bewindspersonen van Financiën en op de Belastingdienst.
- Toch wordt er ook kritisch gekeken naar de rol van de Tweede Kamer die aandrong op strenge controle.
- De Raad van State maakt een opmerkelijk draai als het rechtscollege in 2019 bepaalt dat de Belastingdienst voortaan meer ruimte krijgt voor maatwerk.

1. Inleiding

Ten behoeve van de parlementaire mini-enquête is behoefte aan een analyse van berichtgeving in de media. De analyse heeft als doel een overzicht te geven van de ontwikkelingen en problemen die in de media aan de orde zijn geweest rond de toeslagenproblematiek. Daarbij worden de belangrijkste ontwikkelingen besproken zoals die zijn uitgelicht in de landelijke en lokale dagbladen en op online nieuwssites. Allereerst wordt een overzicht gepresenteerd van de belangrijkste onderwerpen, zoals de Bulgarenfraude, het invorderen en stopzetten van kinderopvangtoeslag en de rol van de Tweede Kamer en de Raad van State. Daarnaast wordt apart ingezoomd op de publiciteit rond een aantal kritische rapporten die over de toeslagenzaak zijn verschenen en op de berichtgeving over de rol van de Tweede Kamer, de Raad van State en het ministerie van SZW. In de bijlagen zijn een aantal overzichtsartikelen en interviews met (oud-)bewindspersonen opgenomen. Daarnaast bevat de bijlage een tijdlijn waaraan zoveel mogelijk ontwikkelingen en gebeurtenissen rondom de toeslagenzaak zijn toegevoegd. In de tijdlijn is tot in detail terug te lezen welke onderwerpen in welke periode speelden en waar nieuwsmedia de focus op legden. Het overzicht dat in de hoofdstukken 2 t/m 6 staat, is een samenvatting van de gebeurtenissen in de tijdlijn, ontleend aan berichtgeving in de media.

2. Diverse gebeurtenissen uitgelicht

2.1. Kinderopvangtoeslag en fraude

Berichtgeving in de media laat zien dat de fraude rond kinderopvangtoeslag en de commotie rond terugvorderingen al veel langer speelt. De eerste jaren na invoering van de wet (2005) wordt al gewaarschuwd voor de fraudegevoeligheid (o.a. door de Algemene Rekenkamer en de SIOD). *Elsevier* schreef begin 2005 al een artikel over concrete fraudemogelijkheden. De wet bood te veel ruimte om

te frauderen en de controle was te versnipperd. De regeling was 'vragen om moeilijkheden', zegt [redacted] openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg. "Voor ouders en gastouders was interessant om zoveel mogelijk uren op te geven en geld te ontvangen." De gastouderbureaus zouden erop toe moeten zien dat er geen misbruik was. "Maar die hadden er zelf ook belang bij om de uren zo hoog mogelijk te houden", aldus Verbon. Maart 2007 luidde belangenvereniging Boink de noodklok omdat de kinderopvangtoeslag te laat werd uitbetaald (*Tel*). Budgetoverschrijding in 2008 werd geweten aan fraude door gastouderbureaus, iets wat door Boink bestreden werd (*AD*, 23-2-2008).

Gastouderbureaus

In 2008 komen door budgetoverschrijding van de kinderopvangtoeslag gastouderbureaus in beeld als mogelijke fraudeurs. Er is veel aandacht voor FIOD-invallen bij diverse gastouderbedrijven en voor rechtszaken die gevoerd worden. Voorbeelden zijn [redacted] Al snel volgen FIOD-invallen bij diverse gastouderbureaus. PvdA- Kamerlid Ton Heerts vindt dat de verdachten niet alleen fiscaal hard moeten worden aangepakt, maar ook strafrechtelijk. Gezinnen die van het gastouderbureau gebruik maakten moeten tienduizenden euro's terugbetalen. De bedragen, oplopend tot bijna 30.000 euro, zijn zo hoog dat gezinnen en vooral alleenstaande ouders financieel aan de grond dreigen te raken, meldt *AD* (november 2010). "Ouders wisten niet dat de organisaties sjoemelden met subsidies, maar ze moeten nu wel (tien)duizenden euro's terugbetalen." Volgens [redacted] van het Steunpunt Kinderopvangtoeslag zijn gemeenten en Belastingdienst tekortgeschoten in het toezicht, omdat de problemen al sinds 2008 bekend waren.

Per 1-1-2011 wordt de wet aangescherpt. Dan hebben ouders alleen recht op kinderopvangtoeslag als de organisatie geregistreerd staat in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Deze aanscherping van de wet is vooral bedoeld om malafide gastouderbureaus en dito ouders van de markt te weren. Als de Belastingdienst dan per brief aan ouders vraagt om het registratienummer van het kinderdagverblijf of gastouder, is de ergernis groot. "Een telefoontje van de Belastingdienst naar mijn kinderdagverblijf was genoeg geweest om het nummer te achterhalen. Nu moeten tienduizenden ouders hiermee aan de slag", stelt een betrokken ouder in *Vk*. Op vragen van CDA-Kamerleden Van Hijum en Omtzigt antwoordt staatssecretaris Weekers dat burgers niet onnodig met administratieve lasten zijn opgezadeld. "De bewijslast ligt bij ouders omdat zij de toeslag ontvangen." Volgens Weekers zullen de meeste ouders het recht op kinderopvangtoeslag behouden. 'De brief was bedoeld om de informatie compleet te krijgen.' (*Vk*).

Terugvordering en stopzetting kinderopvangtoeslag

Zoals de tijdlijn laat zien is de Belastingdienst al in 2012 overgegaan tot terugvordering en stopzetting van kinderopvangtoeslag, daarin gesteund door de Raad van State. Gedupeerde ouders procedeerden er meermaals tegen, maar in de eerste jaren werden ze steeds weer in het ongelijk gesteld. Ook hoger beroep bij de Raad van State werd afgewezen. De werkwijze van de Belastingdienst werd aldus grotendeels tot in hoogste instantie door de rechterlijke macht goedgekeurd, concludeert [redacted] (*NRC*).

Een voorbeeld is de casus van [redacted] (februari 2012), die veel aandacht in de media krijgt. Sommige ouders moeten bedragen tot bijna 30.000 euro ophoesten. De ouders claimen verkeerd te zijn

voorgelicht. "Ouders hebben te goeder trouw alles met het gastouderbureau geregeld", zegt [redacted] van het Steunpunt Kinderopvangtoeslag. Ouders vinden dat de gemeente en Belastingdienst medeverantwoordelijk zijn voor de ontstane chaos. Die hebben belastingconstructies van [redacted] gecontroleerd en goedgekeurd. Zowel het OM als de Raad van State oordelen (in hoger beroep) dat bij ouders terecht toeslag teruggevorderd wordt (februari-december 2012). De Raad van State is het na hoger beroep eens met de Belastingdienst dat ouders alleen in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag als ze ook daadwerkelijk kosten maken voor kinderopvang. Indien ze de eigen bijdrage terugkrijgen (bijvoorbeeld omdat de oppas een oma is), maken ze in de praktijk geen opvangkosten en hebben ze dus ook geen recht op kinderopvangtoeslag, vindt het rechtscollege (27 juni 2013). Alleen als grootouders geld teruggegeven als gescheiden schenking wordt dit als rechtmatig beoordeeld. Voorwaarde is wel dat de geldstromen van de betaalde kinderopvang en de schenking gescheiden zijn, oordeelt de Raad van State in november 2013.

Na de Bulgarenfraude in 2013 is het de Tweede Kamer die flink aandringt op strenge controle om verdere fraude te voorkomen. Naar aanleiding daarvan worden speciale Combinatieteams Aanpak Fraude (CAF) opgericht. *Vk* schrijft in september 2014 dat de Belastingdienst vanaf januari 2014 met 205 extra controleurs en ICT-specialisten probeert om te veel ontvangen kinderopvangtoeslag terug te halen bij ouders, al gaat het volgens de krant zelden om bewuste fraude. In september 2014 meldt Wiebes dat een 'flink deel' van de 433 miljoen euro aan onterecht uitgekeerde toeslagen voor kinderopvang is teruggevorderd.

Sentiment verandert

In 2017 verschijnt er een kritisch rapport van de Nationale Ombudsman over de CAF-zaak waar kinderopvangorganisatie [redacted] bij betrokken is. Geconcludeerd wordt dat ouders onevenredig hard aangepakt worden en dat het burgerperspectief uit het oog verloren is. Ombudsman van Zutphen wil financiële tegemoetkoming en excuses van de Belastingdienst. In juli 2019 blijkt volgens *Tr* en *RTLnieuws* dat de Belastingdienst tussen 2014 en 2016 bij honderden, zo niet duizenden ouders kinderopvangtoeslag onterecht heeft stopgezet en al uitbetaalde toeslagen (deels) terugvorderde zonder dat er bewijs was van fraude. Deze ouders moesten duizenden tot tienduizenden euro's terugbetalen aan de Belastingdienst, terwijl zij wel degelijk recht hadden op dat geld. Dat bleek volgens de nieuwssites tijdens een rechtszaak van een gedupeerde ouder bij de rechtbank Rotterdam

In april 2019 krijgt de Belastingdienst een berisping van de RvS inzake het stopzetten en terugvorderen van kinderopvangtoeslag in 2014. De Raad oordeelt vernietigend over het optreden van de Belastingdienst in de zaak en draagt de fiscus op een gedupeerde ouder alsnog na te betalen voor de jaren 2013 en 2014. "Tot in de top van de Belastingdienst hebben mensen niet gehandeld met een ethisch besef dat je mag verwachten bij de Belastingdienst", zegt CDA-Kamerlid Omtzigt daarover (*AD*). "Ze hadden geen open mind, de gedachte dat je fout kunt zitten. Toeslagen mag je niet zomaar stopzetten. Dat gebeurde hier wel. Toeslagen werden eerst stopgezet, daarna gingen ze pas controleren. Ouders die bezwaar maakten, moesten anderhalf jaar wachten, terwijl daar wettelijk zes weken voor staat. Dan ben je kapot." Ondanks de harde uitspraak van de Raad van State weigert de Belastingdienst volgens *Tr* in 2019 nog altijd alle gedupeerde ouders van wie de kinderopvangtoeslag onterecht is stopgezet tegemoet te komen. Alleen zaken van ouders die na vijf jaar nog procederen worden mogelijk herzien. In oktober 2019 signaleren de media breder een ommezwaai bij de Raad van

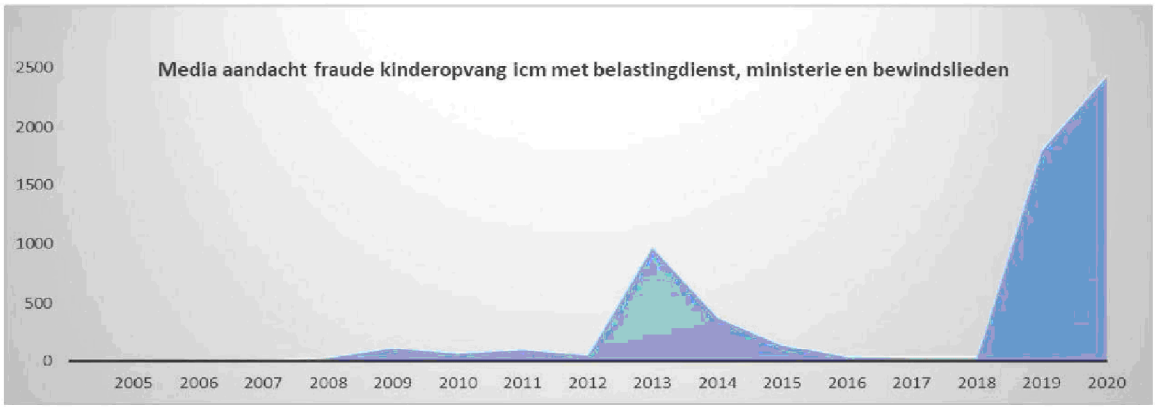
State. Bij een uitspraak van 23 oktober 2019 werd, in tegenstelling tot eerdere jurisprudentie, geoordeeld dat de Belastingdienst voortaan de ruimte had om bij de beoordeling van mogelijke fraude met kinderopvangtoeslagen maatwerk te leveren (zie ook 4.2 Raad van State).

In juni 2019 gaat staatssecretaris Snel diep door het stof, melden de kranten. "Een Belastingdienst met tunnelvisie, een wet die te veel gefocust was op fraudebestrijding en te weinig de menselijke maat hanteerde. Er is volgens staatssecretaris Menno Snel heel veel fout gegaan rond het stopzetten en terugvorderen van de kinderopvangtoeslag van ruim driehonderd ouders." Snel erkent in juli dat het stop zetten van toeslagen bij honderden ouders onrechtmatig was, maar het lag vast in beleid bij de Belastingdienst. De kans is groot dat nog veel meer ouders gedupeerd zijn. Alle gedupeerde ouders zullen schadevergoeding krijgen, belooft hij in de Kamer. Media zijn positief. Het liet te lang op zich wachten, vindt Omtzigt. "Want ga maar na: de Nationale Ombudsman, de Kinderombudsman, de Hoge Raad, de Raad van State én de Tweede Kamer hebben allemaal al geconcludeerd dat de fiscus iets verkeerds heeft gedaan."

Als ouders hun dossiers opvragen krijgen ze die na veel vertraging pas eind 2019. De dossiers blijken veel zwartgelakte passages te bevatten. Dit wekt wederom veel verontwaardiging. In december 2019 biedt staatssecretaris Snel zijn ontslag aan. Hierna zijn de media een tijdlang afwachtend. In eerste instantie is er lof voor het optreden van minister Hoekstra en premier Rutte die een ouderbijeenkomst organiseren. In januari treden twee staatssecretarissen aan ter vervanging van Menno Snel: Hans Vijlbrief en Alexandra van Huffelen. De *NRC*-redactie oordeelt positief over de eerste stappen rond toeslagen die Van Huffelelen zette, maar de redactie vraagt zich af of dat genoeg is. Het ontbreekt aan politieke verantwoording en dat is nodig voor vertrouwensherstel, vindt de krant. Een oplossing voor de toeslagenaffaire begint bij de erkenning van politici dat ze fouten hebben gemaakt. Niet alleen door Van Huffelen maar ook bijvoorbeeld door staatssecretaris (thans minister) Van Ark.

In februari 2020 wordt er een speciale crisisorganisatie opgetuigd die de kinderopvangtoeslagaffaire moet gaan afhandelen. De ruimere compensatieregeling die staatssecretaris van Huffelen aanbiedt wordt positief ontvangen. Rond mei worden stakeholders weer kritischer. Men dringt aan op snellere compensatie. Vooral Omtzigt stoort zich nog steeds aan het gebrek aan transparantie.

Onderstaande grafiek laat zien dat er in de media twee pieken zijn aan te wijzen. De eerste in 2013 ten tijde van de Bulgarenfraude. De tweede in 2019-2020. Dan stijgt de verontwaardiging rond het stopzetten en invorderen van kinderopvangtoeslag.

2.2. Bulgarenfraude en oprichting fraudeteam

Op 21 april 2013 vertellen Bulgaren in *KRO Brandpunt* over georganiseerde reizen naar Nederland, bedoeld om fraude met toeslagen te plegen. Naar aanleiding hiervan geeft staatssecretaris Weekers aan dat hij het aanvragen van toeslagen wil aanpassen: eerst controleren, dan pas uitbetalen. De belangrijkste vraag is volgens nieuwsmedia of Weekers al eerder op de hoogte was en zo niet, waarom niet. De Belastingdienst blijkt al bijna een jaar op de hoogte te zijn van de fraude, evenals de FIOD en andere opsporingsdiensten. Ook minister Asscher (SZW) zou al op 11 maart 2013 geïnformeerd zijn. Ambtenaren geven aan al eerder bij Weekers aan de bel te hebben getrokken, maar dat er niet naar hen geluisterd werd.

De Tweede Kamer reageert geschokt op het 'gemak' van de Bulgaarse fraude (*Tr*), al is de politiek volgens *Tel* medeschuldig. Op 11 mei meldt Weekers dat er voor 95 miljoen euro fraude is gepleegd met toeslagen. Er worden maatregelen aangekondigd 'om herhaling te voorkomen' (*Tel*). De antifraudeaanpak moet 2014 ingaan. Op 14 mei moet Weekers zich verantwoorden in een Kamerdebat. Volgens *FD* is een staatssecretaris van Financiën 'bij voorbaat een brokkenpiloot', doordat het toeslagensysteem al jaren 'kraakt' in zijn voegen. In juli 2013 schrijft *AD* dat Weekers in het voorjaar 20.000 toeslagen heeft stopgezet op verdenking van fraude en misbruik. In september wordt bekend dat er veel meer Bulgaren bij de fraude zijn betrokken dan tot dan toe werd aangenomen.

Naar aanleiding van de Bulgarenfraude wordt in 2013 het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) opgericht, om fraude met toeslagen op te sporen. Het fraudeteam concentreert zich o.a. op het opsporen van frauderende gastouderbureaus en kinderopvangverblijven. Deze aanpak blijkt uiteindelijk maar gedeeltelijk succesvol. Ondanks dat een aantal ondernemers op fraude wordt betrapt, schrijft het *Vk* in 2019 dat het CAF 'de plank missloeg' bij de behandelingen van de klanten van deze van fraude verdachte kinderopvangbedrijven, al werd dit pas jaren later duidelijk. Het CAF ging er namelijk van uit dat deze ouders ook fraudeerden, waarop hun toeslagen werden stopgezet.

Halverwege januari 2014 schrijven nieuwsmedia dat het overgrote deel van de 'miljoenen euro's' van de Bulgarenfraude 'waarschijnlijk' nooit meer zal terugkomen). Weekers moet zich verantwoorden in een Kamerdebat, en blijkt nog niet rechtstreeks met zijn Bulgaarse collega over de fraude te hebben gesproken. Niet veel later blijkt dat veel gezinnen al een of twee maanden geen toeslagen meer krijgen, omdat door verscherpte regels na de Bulgarenfraude toeslagen per gezin nog maar op één bankrekening worden bijgeschreven. De Nationale Ombudsman roept Weekers op om 'onmiddellijk' 125.000 huishoudens hun toeslagen uit te keren. De regels zijn volgens de Ombudsman 'te haastig en rigide' doorgevoerd. Op 30 januari stapt Weekers op. De fout blijkt vooral bij de Belastingdienst te zitten, terwijl Weekers eerder aangaf dat veel mensen de stopzetting aan zichzelf te wijten hadden, aldus *Tr*. Volgens *Vk* zette Weekers de toeslagen stop uit angst niet 'krachtdadig genoeg' op te treden tegen een 'potentiële tweede Bulgarenfraude'. Op 3 februari 2014 wordt bekend dat Eric Wiebes de opvolger van Weekers wordt.

2.3. Etnisch profileren en discriminatie

In mei 2019 erkent de Belastingdienst in antwoord op vragen van *Tr* en *RTLnieuws* dat nationaliteitsgegevens worden gebruikt om te bepalen wie er gecontroleerd wordt bij de kinderopvangtoeslag. Die komen automatisch uit de Basisregistratie Personen (BRP). Sinds 2015 wordt tweede nationaliteit echter niet meer bijgehouden. "Het kabinet is ten principale tegen iedere vorm van etnisch profileren. Laat dat glashelder zijn", aldus minister Hoekstra volgens *RTLnieuws* (oktober 2019). Hij noemde het een ingewikkeld en 'pijnlijk' dossier en biechtte tegelijk op dat hij niet langer kon uitsluiten dat nationaliteit op een onjuiste manier is gebruikt door de Belastingdienst (*RTLnieuws*). (Een jaar later erkent de Belastingdienst dat tussen 2012 en 2015 mensen mede op basis van het hebben van een dubbele nationaliteit zijn geselecteerd voor extra controle.) Kamerleden van alle partijen zijn zeer verontwaardigd. De verontwaardiging wordt groter als blijkt dat er onterecht kinderopvangtoeslagen zijn stop gezet. De kwestie van tweede nationaliteit is een onderbelicht aspect in de massale, en veelal onterechte, stopzetting van kinderopvangtoeslag in 2014, schrijft *Tr*. In mei 2020 haalt de Belastingdienst met spoed de selectie op nationaliteit uit het eigen controlesysteem.

Juli 2020 komen er twee rapporten uit. KPMG concludeert dat de tips en signalen over fraude die bij de Belastingdienst binnenkomen niet volgens de regels van AVG worden verwerkt. Onderzoek liet zien dat bij enkele duizenden mensen in FSV een aantekening is gemaakt van de nationaliteit, de medische gesteldheid of de aanwezigheid van een strafblad. De staatssecretarissen preken in hun Kamerbrief van 'ernstige' bevindingen en een 'zeer harde' conclusie. Naast het stopzetten van de applicaties schorsen ze daarom tot nader order ook alle werkzaamheden van het fraudeteam van de Belastingdienst. Ook kondigen ze tal van nieuwe onderzoeken aan. Er wordt gezocht naar een externe toezichthouder voor de overheidsdienst.

De meeste media-aandacht gaat naar het kritische rapport van de Autoriteit Persoonsgegevens. De werkwijze van de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst was langdurig onrechtmatig, discriminerend, onbehoorlijk en in strijd met de wet, concludeert de Autoriteit. Het onderzoek laat zien dat het systeem van de fiscus onderscheid op basis van nationaliteit mogelijk maakte. Aan etnisch profileren oftewel rassendiscriminatie is de Belastingdienst niet schuldig. Van Huffelen, die de conclusies in het AP-rapport zeer ernstig noemde, benadrukt dat de AP in de verleden tijd spreekt. "De Belastingdienst heeft zijn werkwijze inmiddels aangepast." Media en politiek zijn kritisch. Hoewel er al vermoedens waren noemen ze de uitslag schokkend.

2.4. Topambtenaren en medewerkers van de Belastingdienst in de media

In de berichtgeving komen ook medewerkers van de Belastingdienst en (top)ambtenaren op het ministerie van Financiën (in mindere mate) aan bod. De toon van de berichtgeving verandert door de jaren heen. Tijdens de Bulgarenfraude focussen nieuwsmedia er vooral op dat ambtenaren al eerder bij Weekers aan de bel zouden hebben getrokken. In 2019 en 2020 ligt de nadruk meer op de strengheid van ambtenaren, het foutief stopzetten van toeslagen en de aangifte van Van Huffelen. Tegelijk loopt als een rode draad door de berichtgeving dat medewerkers door de jaren heen meermaals bij de ambtelijke top aan de bel hebben getrokken en hebben gewaarschuwd voor de gevolgen van de toeslagenwetgeving, maar dat er niet naar hen geluisterd werd.

Wanneer in april 2013 de Bulgarenfraude aan het licht komt, benadrukt vakbond Akvakabo dat medewerkers van de Belastingdienst wel degelijk probeerden de toeslagenfraude aan de kaak te stellen, maar dat ze niet werden gehoord. Eind april blijkt uit een recente enquête van de vakbond dat ambtenaren zeggen 'op grote schaal fraude te zien', maar dat zij door taakverzwaring en onderbezetting geen gedegen controles kunnen uitvoeren. In mei 2013 schrijft *Tr* dat medewerkers van de Belastingdienst rapporten naar de media lekten, omdat ze het gevoel hadden niet gehoord te worden door de politieke top.

In juni 2019 blijkt uit onderzoek van *RTLnieuws* en *Tr* dat de Belastingdienst een onderzoek naar eigen fouten in de kinderopvangtoeslagenzaak tegenwerkte. Zo werd er eerst niet goed gezocht, en werden daarna stukken achtergehouden door medewerkers die zelf betrokken waren bij de toeslagenzaak. In september 2019 schrijft *Tr* dat hoge ambtenaren van de Belastingdienst direct verantwoordelijk waren voor het 'ontsporen' van de fraudejacht rond de kinderopvangtoeslag. Zo zouden zij ruim baan gegeven hebben aan het CAF-team, 'dat zonder behoorlijk onderzoek en tegen de wet in toeslagen stopzette bij ouders'. Bronnen vermeldden aan *Tr* dat het zogeheten Managementteam Fraude het beleid heeft geaccordeerd om onwettig toeslagen stop te zetten. Op 12 november 2019 wordt via een brandbrief die een klokkenluider naar de Tweede Kamer stuurde bekend dat de Belastingdienst interne meldingen van misstanden bij de behandeling van burgers tot op het hoogste ambtelijke niveau heeft genegeerd. Een medewerker die jarenlang 'aan de bel trok' omdat in strijd met de wet werd gehandeld en burgers werden gedupeerd, vond nergens gehoor. Volgens *RTLnieuws* heerste er een 'angstcultuur' bij de Belastingdienst. Staatssecretaris Snel geeft in een *Vk*-interview op 16 november aan dat de afdeling toeslagen nu zo georganiseerd is dat ambtenaren die bezwaren afhandelen, te veel bezig zijn met het afvinken van controlelijsten, en dat ze bij vragen nergens terecht kunnen. Daarom moeten er vakgroepen of specialistenteams komen die ambtenaren kunnen helpen, met de bevoegdheid om in schrijnende gevallen toeslagen alsnog toe te kennen. Ongeveer twee weken later dringt de Kamer erop aan dat staatssecretaris Snel aangifte doet tegen hoge ambtenaren die in de fout zijn gegaan.

In een reconstructie in maart 2020 schrijft *Vk* dat al vanaf 2012 binnen de Belastingdienst steeds meer twijfel ontstond over de 'alles-of-niets'-aanpak rondom toeslagen. Belastingambtenaren constateerden dat veel klanten van frauderende gastouderbureaus zelf te goeder trouw zijn en niet opzettelijk misbruik maken van het toeslagenstelsel. Ook valt het de ambtenaren op dat deze ouders bovengemiddeld vaak slecht Nederlands spreken of om andere redenen niet goed in staat zijn om zelf hun toeslagen te regelen. Eind 2014 trokken bezorgde ambtenaren volgens *Vk* bij Wiebes aan de bel, met het verzoek de strenge aanpak te herzien omdat te veel onschuldige ouders daar de dupe van worden. Uit notities die journalistenplatform *FTM* openbaarde blijkt dat Wiebes daar in eerste instantie voor open stond, maar dat na overleg met toenmalig minister Asscher werd besloten voorlopig geen actie te ondernemen.

Een aantal maanden later, in mei 2020, wordt de integriteit van ambtenaren steeds meer ter discussie gesteld in de media. Volgens een woordvoerder van staatssecretaris Vijlbrief werden de selectieregels bij het controleren op fraude (zoals tweede nationaliteit) opgesteld aan de hand van 'kennis en expertise' van ambtenaren. *Tr* stelt de vraag of de Nederlandse burger nog wel af kan gaan op de integriteit van de Belastingdienst en de betreffende ambtenaren. In mei verschijnen kritische rapporten van Allen & Overy en Deloitte. Naar aanleiding van het rapport van Allen & Overy, waarin

o.a. staat dat ambtenaren zich mogelijk schuldig hebben gemaakt aan 'knevelarij', doet het ministerie van Financiën aangifte. Vijf ambtenaren worden op non-actief gesteld, wat volgens *RTLnieuws* voor veel onrust zorgt onder medewerkers van de Belastingdienst. Na de aangifte schrijft oud-Belastingdienst medewerker [redacted] in *Vk* dat er voor medewerkers geen ruimte was voor 'genuanceerde toepassing van de fiscale wetgeving', omdat de regelgeving zeer strak geformuleerd was. Bovendien zouden de nieuwe medewerkers minder hoogwaardig zijn opgeleid. *NRC* vraagt zich af of staatssecretaris Van Huffelen na aangifte nog wel voor een veilige werkomgeving kan zorgen. Het rapport van Deloitte vermeldt daarnaast dat ambtenaren zich niet altijd veilig voelen, zich niet erkend voelen of elkaar niet durven aan te spreken. Ook is het niet duidelijk waar ze precies naartoe moeten werken en zou de leiding te veel sturen op kwantiteit. In mei 2020 schrijft *NRC* daarnaast dat een boze reactie op het intranet over het noodgedwongen vertrek van [redacted] veel instemming krijgt van medewerkers. "Dat honderden medewerkers instemmen met de brief wijst erop dat hun vertrouwen in de politieke en ambtelijke leiding aan knauw heeft gekregen", aldus *NRC*. Onder medewerkers van de Belastingdienst groeit volgens *RTLnieuws* de onrust en frustratie over het uitblijven van een oplossing.

3. Rol Tweede Kamer, Raad van State en andere ministers

In de media wordt diverse keren benadrukt dat niet alleen de Belastingdienst maar ook de Tweede Kamer, de Raad van state en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een rol hebben gespeeld in de toeslagenaffaire. "De politiek neemt de Belastingdienst steeds de maat over de gebrekkige uitvoering, maar heeft zelf kilo's boter op het hoofd", vindt [redacted] "Er wordt te weinig aandacht besteed aan de uitvoerbaarheid."

3.1. Tweede Kamer

Diverse stakeholders benadrukken dat de Tweede Kamer de hand in eigen boezem zou moeten steken. Zo concludeert de Commissie Donner in haar eindrapport: "Niet de Belastingdienst, maar de politiek is de hoofdschuldige in de kinderopvangtoeslagenaffaire. De Tweede Kamer en de laatste zes kabinetten hebben de toeslagenwetgeving zodanig vormgegeven dat ongelukken niet konden uitblijven.... De schuld ligt dus bij de politiek, die de regels heeft opgesteld, en de rechtspraak, die deze regels erg strikt heeft geïnterpreteerd".

Nadat het ministerie aangifte heeft gedaan tegen de Belastingdienst schrijft oud-Belastingdienst-medewerker [redacted] in *Vk*: "Ruimte voor genuanceerde toepassing van de fiscale wetgeving was er niet, omdat de regelgeving zeer strak geformuleerd was én de nieuw geworven medewerkers minder hoogwaardig waren opgeleid. Het is naar mijn mening hoog tijd dat 'de politiek 'de hand in eigen boezem steekt en laat onderzoeken of de wijze waarop zijzelf, de politiek dus, de Belastingdienst heeft laten verworden tot een speelbal van haar eigen wensen, nog wel als behoorlijk bestuur kan worden aangemerkt. Dat onderzoek kan vanzelfsprekend niet door de politiek zelf worden gedaan. Daartoe dient een externe, onafhankelijke partij te worden gezocht."

In een interview met *Tr* zegt GL-Kamerlid Snels, initiatiefnemer van de mini-enquête: "de politiek droeg zelf ook verantwoordelijkheid voor de ontspoorde fraudejacht. De Kamer heeft destijds zelf aangedrongen op een harde aanpak. Politici moeten in deze discussie wel in de spiegel durven kijken."

Ook tijdens de Bulgarenfraude in 2013 stelde *Tel* al dat de politiek medeschuldig is. SP-Kamerlid Leijten zegt ter verdediging: "Het kabinet blijft zeggen dat de Tweede Kamer wilde dat zo hard tegen fraude opgetreden werd. Niemand in de Kamer zei: ga maar discrimineren, leg een zwarte lijst aan en bestempel mensen zonder bewijs als fraudeur." Daarnaast wordt de rol van CDA-Kamerlid Omtzigt besproken. Hij zat ten tijde van de Bulgarenfraude ook al in de Kamer. [redacted] schrijft: "Hetzelfde Kamerlid Omtzigt dat nu zo geprezen wordt, heeft de staatssecretaris vijf jaar geleden buitengewoon hardnekkig achter de vodden gezeten met "gij zult met kracht de fraude bestrijden". Dan gaat zo'n bureaucratie iets ontwerpen om de fraude maximaal terug te dringen. Met weer nieuwe neveneffecten."

3.2. Raad van State

Media signaleren een opmerkelijke ommezwaai bij de Raad van State. Beroepen bij de Afdeling bestuursrechtspraak werden ruim tien jaar lang, tot diep in 2019, afgewezen, stelt *Vk*. Op 23 oktober 2019 kwam de Raad echter terug van zijn eerdere jurisprudentie. Na tientallen zaken en rapporten van de Ombudsman en de WRR kwam de Raad tot het voortschrijdend inzicht dat dat de opvattingen over terugvordering van de Belastingdienst geen stand konden houden. De Belastingdienst/Toeslagen krijgt van de rechter meer ruimte om maatwerk te leveren bij het bepalen van het recht op kinderopvang-toeslag én het terugvorderen van toeslagen. Tot nu toe heeft de Afdeling bestuursrechtspraak altijd geoordeeld dat de wet eist dat de Belastingdienst/Toeslagen streng optreedt. (RvS).
Het is waar, stelt [redacted] (*Vk*) dat de Belastingdienst tot dan toe de rechter onvoldoende over haar beleid had geïnformeerd, zoals de commissie-Donner vaststelt in haar eerste rapport. Maar dat argument is geen sterk excuus voor de rechter omdat de rechterlijke taak bij uitstek het uitleggen van de wet is, en het beoordelen van de rechtmatigheid van het daarop gebaseerde beleid. 'Institutioneel vooringenomen'. Bestuursrechtjurist [redacted] bekritiseert in *NRC* de ommezwaai van de Raad van State. Hij schrijft: "Opvallend is dat de Raad van State vlak vóór het verschijnen van het rapport van de commissie-Donner plots terugkwam van deze jarenlange bestendige jurisprudentie. Bij een uitspraak van 23 oktober 2019 werd, in tegenstelling tot eerdere jurisprudentie, geoordeeld dat de Belastingdienst voortaan de ruimte had om bij de beoordeling van mogelijke fraude met kinderopvangtoeslagen maatwerk te leveren."

3.3. Kabinet Rutte II – de rol van minister Asscher (SZW)

De bewindslieden Wiebes en Asscher zijn in 2014 door hun eigen ambtenaren gewaarschuwd voor de gevolgen van het terugvorderen van kinderopvangtoeslagen. Maar een besluit om dat terugvorderingsbeleid bij te stellen kwam er niet. Dat concludeert journalistenplatform *Follow the Money* uit ambtelijke notities (mrt 2020). (Erik Wiebes was toen staatssecretaris van Financiën en Lodewijk Asscher minister van Sociale Zaken). Hoewel Asscher ontkent, komt *FTM* enkele maanden later met aanvullende documenten die "wijzen in de richting van overleg op topniveau in 2014, tussen de ministeries van Financiën en SZW." Een verslag van dat topoverleg is aan Asscher gestuurd. Bovendien noteerde een ambtenaar in 2014 dat Eric Wiebes bij collega Asscher aandacht had gevraagd voor het probleem van de terugvorderingen." Er komt nu een 'geauditeerde zoektocht' naar meer documenten uit de periode 2014-2015 waarin Asscher de politieke leiding had, zo kondigde staatssecretaris Van Ark half maart aan. Wellicht krijgt de Kamer daarmee de antwoorden die ze nodig heeft om de gebeurtenissen van toen te reconstrueren, aldus *FTM*.

3.4. Kabinet Rutte III – de rol van SZW

Uit onderzoek van *NRC* blijkt dat voormalig staatssecretaris Snel de gedupeerden begin juni al een tegemoetkoming wilde toezeggen. De krant geeft een reconstructie op basis van interne stukken en gesprekken met betrokkenen hoe het voornemen van Snel door weerstand binnen het kabinet strandde. Snel kreeg in de Ministerraad niet voldoende steun. Vooral staatssecretaris Van Ark en haar ambtenaren zijn tegen, zo vertellen betrokkenen volgens *NRC*. Andere ministers steunen haar. Snel wilde ook dat Sociale Zaken het toeslagenbeleid en de onderliggende wetgeving aanpast. De CAF 11-zaak heeft volgens de staatssecretaris laten zien dat die wet te hard is. Maar Van Ark en haar ambtenaren hebben geen behoefte om bij het probleemdossier betrokken te raken, constateert NRC. In de brief die Snel naar de Kamer wil sturen, schrijft hij dat de toeslagenwetgeving "rigide" is en "dermate strikt dat hier niet in alle gevallen voldoende ruimte lijkt te zijn voor de menselijke aspecten en de ondersteuning van kwetsbare groepen waar toeslagen nou juist voor bedoeld zijn." De topambtenaar van Sociale Zaken schrijft in haar commentaar daarop dat Snel "ten onrechte de oorzaak van de toeslagenaffaire bij de regelgeving" legt en stelt voor de tekst aan te passen. De kritische woorden van Snel worden daarop geschrapt, meldt *NRC*.

4. Kritische rapporten

Er is veel media-aandacht voor diverse onderzoeken die in de loop der jaren gepubliceerd worden:

- *Rapport Nationale Ombudsman "Geen powerplay maar fair play"* (aug. 2017)
  Uit onderzoek van de Nationale Ombudsman blijkt dat duizenden gezinnen in financiële problemen zijn gekomen doordat de Belastingdienst ten onrechte hun kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget heeft stopgezet. Vrijwel alle grote nieuwsmedia berichten erover. *Vk:* "De Belastingdienst hield zich niet aan wettelijke beslistermijnen, schoot 'ernstig tekort' in de behandeling van bezwaarschriften en hield te weinig rekening met de grote nadelige financiële gevolgen voor de getroffen families." In september 2014 werd bij 232 gezinnen de kinderopvangtoeslag stopgezet omdat de fiscus fraude vermoedde. Een groot deel maakte bezwaar. Bij vier op de tien duurde de behandeling daarvan anderhalf jaar langer dan wettelijk is toegestaan. De ombudsman vindt dat de getroffen gezinnen compensatie verdienen. De Belastingdienst zegt in een reactie de overlast die mensen hebben ondervonden te betreuren. Tevens zegt de dienst zich in de conclusies te herkennen. De problemen zouden door een andere werkwijze nu niet meer voorkomen. Nu worden gegevens eerst opgevraagd voordat de toeslagen worden stopgezet. Pas daarna volgt een besluit (*NRC*).
- *Interim-rapport Commissie Donner "Omzien in verwondering"* (nov. 2019)
  De commissie concludeert in haar eerste rapport dat er sprak is van institutionele vooringenomenheid. De tunnelvisie van het CAF-team liet te weinig ruimte voor twijfel en bewijzen van onschuld. Daardoor ontaardde de fraudejacht in een heksenjacht. Het stopzetten van toeslagen was onrechtmatig, concludeert ook de commissie in navolging van eerder de Tweede Kamer. Maar het ergste was dat ouders daarna ook geen kans meer kregen om de toeslag weer te herstellen. Het advies van de cie. Donner om gedupeerden te compenseren wordt opgevolgd.
- *Eindrapport Cie. Donner. "Omzien in verwondering"* (mrt. 2020)
  De commissie concludeert dat niet de Belastingdienst, maar de politiek de hoofdschuldige is in de kinderopvangtoeslagenaffaire. Verder is het schier onmogelijk om alle ouders die zich gedupeerd

voelen een 'passende oplossing' te bieden. Het kabinet wil toch verder gaan dan Donner adviseert en wil alle gedupeerde ouders tegemoetkomen. *FTM*-journalist [redacted] concludeert dat Commissie Donner de verantwoordelijke politici uit de wind houdt. Dat staatssecretaris Van Huffelen een ruimere compensatieregeling bekend maakt, wordt vervolgens positief ontvangen. "Een ongekende knieval", kopt [redacted] (*AD*). "Nooit eerder erkende de politiek zo ruiterlijk haar eigen ongelijk".

- *Rapport ADR* "*Onderzoek toeslag gerelateerde CAF-zaken*" (mrt. 2020)
  Dit rapport verschijnt samen met het Donner-rapport en krijgt vrij weinig aandacht in de media. De ADR stelt vast dat de Belastingdienst bij aanvragen van kinderopvangtoeslag jarenlang extra kritisch keek naar aanvragen van niet-Nederlanders. Dit is in strijd met het discriminatieverbod. Al in 2012 is gewaarschuwd voor het 'ontbreken van proportionaliteit' en zulks gebeurde opnieuw in 2014. Dan wordt staatssecretaris Wiebes inzake kinderopvang [redacted] geïnformeerd over de grote impact van het volledig terugvorderen van kinderopvangtoeslag bij het niet (volledig) voldoen van de eigen bijdrage.
- *Advies Allen&Overy* *inzake aangifteplicht op grond van artikel 162 Sv* (mei 2020)
  Het advocatenkantoor concludeert dat ambtenaren zich mogelijk schuldig hebben gemaakt aan 'knevelarij': het afpakken van toeslagen voor kinderopvang, zonder goede reden, en het terugvorderen van eerdere jaren. Ambtenaren zouden daardoor willens en wetens burgers kapot hebben gemaakt. Ook zou sprake zijn van 'beroepsmatige discriminatie' door het kijken naar afkomst (tweede nationaliteit). Het Ministerie van Financiën doet vervolgens aangifte. Zij willen dat het OM gaat onderzoeken of betrokken ambtenaren strafrechtelijk moeten worden vervolgd. Inmiddels zijn al wel vijf ambtenaren op non-actief gezet, meldt *RTLnieuws*. Het zorgt voor veel onrust bij medewerkers.
- *Rapport Algemene Rekenkamer* *"Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019"* (mei 2020)
  Het adviesorgaan deelt een van zijn weinige complimenten uit aan de Belastingdienst. "Onvolkomenheden in de organisatie en de ICT worden voortvarend weggewerkt. Het beeld van de Belastingdienst dat oprijst uit ons onderzoek, is dan ook anders dan het beeld dat bekend is in het publieke en politieke debat", aldus de Rekenkamer. "Hoog tijd om dat debat een andere lading en richting te geven, ook omwille van wat er post-corona nog van de dienst zal worden gevraagd" (*FD*).
- *Rapport Deloitte* *"Van visie naar actie : Cultuuronderzoek Belastingdienst"* (mei 2020)
  Deloitte keek op verzoek van de politiek naar de interne gang van zaken bij de fiscus en kwam tot de conclusie dat voor veel medewerkers niet duidelijk is waar ze precies naartoe moeten werken. Bovendien geven ambtenaren aan dat ze zich niet altijd veilig voelen, zich niet erkend voelen of elkaar niet durven aan te spreken. Voor veel medewerkers is niet duidelijk wat 'menselijke maat' precies betekent. Wel is duidelijk dat de leiding te veel stuurt op kwantiteit.
- *Rapport KPMG* *"Rapportage verwerking van risicosignalen voor toezicht"* (juli 2020)
  Uit onderzoek blijkt dat de tips en signalen over fraude die bij de Belastingdienst binnenkomen niet volgens de AVG-regels worden verwerkt. Het gaat daarbij o.a. om systemen en databanken die worden gebruikt bij het tegengaan van fraude bij toeslagen. De bevindingen zijn naar voren gekomen in een breder onderzoek naar fraude opsporingssystemen binnen de Belastingdienst, uitgevoerd door KPMG. Uit het onderzoek blijkt dat bij enkele duizenden mensen in FSV een aantekening is gemaakt van de nationaliteit, de medische gesteldheid of de aanwezigheid van een strafblad. De staatssecretarissen spreken in hun Kamerbrief van 'ernstige' bevindingen en een 'zeer harde' conclusie. Naast het stopzetten van de applicaties schorsen ze daarom tot nader order ook

alle werkzaamheden van het fraudeteam van de Belastingdienst. Ook kondigen ze daarnaast tal van nieuwe onderzoeken aan.

- *Rapport van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP)* *"De verwerking van de nationaliteit van aanvragers kinderopvangtoeslag"* (juli 2020)
  De autoriteit concludeert dat de werkwijze van de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst langdurig onrechtmatig, discriminerend, onbehoorlijk en in strijd was met de wet. Het onderzoek laat zien dat het systeem van de fiscus onderscheid op basis van nationaliteit mogelijk maakte. Aan etnisch profileren oftewel rassendiscriminatie is de Belastingdienst niet schuldig. De Belastingdienst werkte slecht mee aan het onderzoek en "er werd niet altijd meteen de waarheid gesproken", vertelde [redacted] bij de presentatie. Van Huffelen, die de conclusies in het AP-rapport zeer ernstig noemde, benadrukt dat de AP in de verleden tijd spreekt. "De Belastingdienst heeft zijn werkwijze inmiddels aangepast." Media en politiek zijn kritisch. Hoewel er al vermoedens waren noemen ze de uitslag schokkend.

Na al die rapporten blijven er toch nog vragen over, vindt *NRC*-verslaggever [redacted]: "Waarom is niet ook het handelen van ambtenaren vóór 2013 en ná 2017 onderzocht? Waarom is de aangifte tegen de dienst als geheel en niet tegen individuele ambtenaren gericht? En kan de staatssecretaris, nu de toeslagenaffaire de strafrechtelijke weg is ingeslagen, nog wel voor een veilige werkomgeving zorgen?"

5. Conclusie

In de opvolgende jaren tekent zich een steeds terugkerend patroon af van media die onthullingen publiceren, Kamerleden en journalisten die vragen om stukken die eerst worden achtergehouden (of waarvan het bestaan niet bekend was) en vervolgens toch gepubliceerd, waarna de verantwoordelijke staatssecretaris excuses aanbiedt in de Kamer en nieuwe onderzoeken laat instellen. Voor de staatssecretarissen Weekers en Snel eindigt dit uiteindelijk in aftreden. Terugkerende thema's in de media zijn de vragen hoe dit kon gebeuren, wat de op dat moment verantwoordelijke staatssecretaris wanneer wist en waarom stukken zijn achter gehouden. Openheid en transparantie is voor de Kamerleden heel belangrijk, leert het debat.

Tr (met journalist [redacted]) en *RTLnieuws* (met journalist [redacted]) zijn vanaf 2018 in de 'lead' vanuit de media en zitten er bovenop. CDA-Kamerlid Omtzigt is er vanaf het begin bij betrokken. Later komt SP-Kamerlid Leijten in beeld. Gedupeerde ouders laten zich horen in de media, waardoor vooral in 2019 en 2020 het negatieve sentiment wordt aangewakkerd. De verontwaardiging is groot. De belangrijkste verwijten zijn terug te voeren op gebrek aan menselijke maat, institutionele vooringenomenheid en het achterhouden van informatie.

De media laten allereerst een beeld zien van frauderende kinderopvangorganisaties waar geregeld invallen zijn van de FIOD. Voorbeelden zijn [redacted] Ouders die diensten van dergelijke organisaties afnemen, komen in de problemen omdat ze de door de belastingdienst teruggevorderde kinderopvangtoeslag niet kunnen betalen. Ondanks de schrijnende verhalen in de media krijgt de Belastingdienst keer op keer gelijk van de Raad van State.

De Bulgarenfraude was voor de Kamer aanleiding om aan te dringen op strengere controle. Dit resulteert in de oprichting van speciale fraudeteams (CAF). De oprichting van deze fraudeteams en het feit dat de Kamer aandrong op uitvoering van het toeslagensysteem waren voor o.a. *Tr* aanleiding om de Kamer op te roepen kritisch naar haar eigen rol te kijken: "De Kamer kan wel ach en wee en schande roepen, haar eigen rol in de hele treurigmakende toestand is onderbelicht gebleven." Kamerleden zijn echter vooral in beeld als criticasters, niet als veroorzakers van het probleem. Het sentiment wordt kritischer als er in 2017 een kritisch rapport verschijnt dan de Nationale Ombudsman over de CAF-zaak rond [redacted]. In 2019 maakt de Raad van State een opmerkelijke ommezwaai. In tegenstelling tot eerdere jurisprudentie, wordt geoordeeld dat de Belastingdienst voortaan de ruimte heeft om bij de beoordeling van mogelijke fraude met kinderopvangtoeslagen maatwerk te leveren.

Colofon

Analyseperiode	2005 – oktober 2020
Bronnen	Landelijke dagbladen, online nieuwssites
Datum	16 oktober 2020
Redactie	Directie Communicatie [redacted] ([redacted]@minfin.nl) en [redacted] ([redacted]@minfin.nl)

6. Bijlagen

6.1. Legenda (dagbladen)

Tr = Trouw
Vk = Volkskrant
AD = Algemeen Dagblad
Tel = Telegraaf
FTM = Follow The Money
NRC = NRC Handelsblad
NRC-N = NRC-Next
Par = Parool

6.2. Tijdlijn die naar voren komt uit de media

Zoveel mogelijk gebeurtenissen en incidenten die van belang zijn om het verloop van de affaire te kunnen volgen, komen in deze tijdlijn aan de orde. Door de hoeveelheid is het echter mogelijk dat er incidenten gemist zijn. De ontwikkelingen rondom de reorganisatie, de vertrekregeling en de ontvlechting zijn niet meegenomen.

2006-2007
De Algemene Rekenkamer constateert dat de wetgeving rondom toeslagen fraudegevoelig is. Ook signaleert belangenorganisatie Boink dat de tegemoetkoming in de kinderopvang veel te laat uitbetaald wordt. Volgens staatssecretaris De Jager zijn de problemen te wijten aan de bezuinigingen op de dienst door vorige kabinetten, aan verouderde computersystemen en aan

een aantal grote projecten zoals de toeslagen waarmee het afgelopen jaar begonnen moest worden. Hij wil in ieder geval het hele systeem van de toeslagen, de tegemoetkomingen voor huur, zorg en kinderopvang in 2009 op orde hebben.

2008

De Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) concludeerde in 2008 al dat de gastouderopvang fraudegevoelig was. De wet bood te veel ruimte om te frauderen en de controle was te versnipperd. De regeling was 'vragen om moeilijkheden', zegt [redacted] [redacted] openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg. "Voor ouders en gastouders was het interessant om zoveel mogelijk uren op te geven en geld te ontvangen." De gastouderbureaus zouden erop toe moeten zien dat er geen misbruik was. "Maar die hadden er zelf ook belang bij om de uren zo hoog mogelijk te houden", aldus [redacted]

Mei 2008

De tweede halfjaarrapportage van de Belastingdienst meldt dat fraude is ontdekt in de kinderopvang. Uit een steekproef bij 50 gastouderbureaus blijkt dat gastouders en bureaus niet altijd hun fiscale verplichtingen vervullen. "Zo bleek dat een substantieel deel van de gastouders de inkomsten uit de kinderopvang niet opgegeven heeft voor de inkomstenbelasting", aldus de rapportage (*NRC*). De resultaten van het onderzoek zijn aanleiding om de kinderopvangsector extra te gaan controleren. FIOD-ECD ontdekte 3,4 miljoen euro aan gesjoemel in de gastouderopvang. Gastouderbureau [redacted] blijkt een prominente speler te zijn. PvdA- Kamerlid Ton Heerts vindt dat de verdachten niet alleen fiscaal hard moeten worden aangepakt, maar ook strafrechtelijk. "Dit is niet alleen fraude. Het is een maatschappelijk schandaal". Vele ouders verkeren in onzekerheid, omdat zij niet krijgen uitgelegd wat ze verkeerd deden, meldt *Dagblad van het Noorden*. Bijna 300 van de gedupeerden, die samen naar schatting 3 miljoen euro moeten terugbetalen, starten via het steunpunt een procedure om de terugvordering ongedaan te maken. Volgens het steunpunt zijn gemeenten en Belastingdienst tekortgeschoten in het toezicht, omdat de problemen al sinds 2008 bekend waren.

23 februari 2008

De kosten voor de kinderopvang stijgen veel sterker dan al werd verwacht. Het kabinet had op Prinsjesdag al rekening gehouden met een tegenvaller van ruim 300 miljoen euro, maar dit bedrag zal in 2008 flink verder oplopen. Dat hebben bronnen rond het kabinet zaterdag bevestigd naar aanleiding van een bericht hierover in het *AD*.

12 augustus 2008

Belangenorganisatie Boink waarschuwt al tijden voor frauderende gastouderbureaus, meldt *AD*. "Er zijn van die zogenaamd slimme gastouderbureautjes die ouders er lekker mee maken. Laat je moeder één dag in de week oppassen en geef officieel drie dagen op bij de fiscus. Dan krijg je voor drie dagen oppassubsidie," aldus Boink-vertegenwoordiger [redacted] Volgens [redacted] zijn de eerste ouders al tegen de lamp gelopen. "De fiscus klopt niet aan bij het gastouderbureau dat alles voor je regelt, maar bij jou. De naheffing plus boete kan oplopen tot vele duizenden euro's."

Januari 2009

AD maakt melding van miljoenenfraude bij gastouderbureau [redacted]. De fraude met het indienen van aanvragen voor gastouderopvang zou hebben plaatsgevonden van mei 2006 tot en met oktober 2008.

7 mei 2009

Tienduizend ouders moeten de volledige toeslag voor kinderopvang over 2007 terugbetalen als ze blijven verzuimen de Belastingdienst verantwoording te geven over de besteding van de toeslag. Per gezin kan het om duizenden euro's gaan. Volgens een woordvoerder van de Belastingdienst hebben 38.000 van de 340.000 ouders die in november vorig jaar werden aangeschreven tot dusverre verzuimd de vereiste jaaropgave te overleggen.

17 september 2009

De Belastingdienst is een groot aantal gevallen van fraude op het spoor met toeslagen voor de kinderopvang. Het gaat om opvang die is geregeld via gastouderbureaus. Voor deze opvang betaalt de overheid mee via toeslagen. De fiscus vermoedt dat ouders en de bureaus in 2008 veel meer uren hebben gedeclareerd voor de inzet van gastouders dan werkelijk zijn gemaakt. *(Tel)*

18 september 2009

In afwachting van het onderzoek heeft de Belastingdienst 1.860 ouders - klanten van [redacted] en nog een aantal gelieerde gastouderbureaus - gevraagd bewijzen te overhandigen van betalingen aan de gastouder. Volgens manager [redacted] van [redacted] heeft dit ertoe geleid dat veel van zijn klanten geen kinderopvangtoeslag meer krijgen en duizenden euro's moeten terugbetalen. 'Er is sprake van een heksenjacht tegen allochtone gastouderbureaus. Onze klanten zijn de dupe.' Volgens de Belastingdienst is er geen sprake van een gerichte actie tegen allochtone gastouderbureaus en klanten. Tot verbazing van de ouders, die vinden dat ze voldoende bewijzen hebben overhandigd, heeft de Belastingdienst bij velen de kinder-opvangtoeslag toch stopgezet en gevraagd de overheidsbijdrage van 2008 ook terug te betalen. 'Ik zit met mijn handen in het haar. Waar haal ik 9.000 euro vandaan?', aldus een gedupeerde. De gedupeerde ouders die gezamenlijk naar de rechter willen stappen, krijgen steun van Boink. "De Belastingdienst vordert nu bedragen terug op oneigenlijke gronden", zegt [redacted] Zo moeten ouders aantonen dat ze niet meer uren opvang vragen dan ze werken. *(Vk)*

26 oktober 2009

FIOD-ECD heeft maandag negen invallen gedaan bij onder meer gastouderbureaus in een onderzoek naar mogelijke fraude met kinderopvangtoeslag. Dat heeft het ministerie van Financien gemeld. De doorzoekingen werden gedaan in Beilen, Meppel, Heiloo, Emmen, Hengelo, Delfzijl, Duiven, Giekerk en Dedemsvaart.

22 juni 2010

Het OM heeft voor de rechtbank in Dordrecht celstraffen tot 4,5 jaar geëist tegen twee mannen die ervan worden verdacht dat zij voor miljoenen hebben gefraudeerd met kinderopvangtoeslag. Naast de celstraf vorderde het functioneel parket van het OM ook geldboetes van 75.000 euro tegen de mannen.

Het tweetal zou in 2007 en 2008 op verschillende manieren ten eigen voordele hebben gegoocheld met de toeslag. Zo zijn aanvragen met terugwerkende kracht ingediend, terwijl het gastouderbureau nog niet bestond. Ook zijn in de aanvragen door het gastouderbureau

oppasuren en -tarieven genoteerd die hoger waren dan de werkelijkheid. Daarnaast was er sprake van aanvragen voor toeslag terwijl er helemaal niet was opgepast door de gastouder. Honderden allochtone gezinnen werden door hen aangezet om de overheid op te lichten. En met groot succes, concludeert *Tel* daarbij. Volgens de officier van justitie gedroegen de twee verdachten zich bij hun bemiddelingsbureaus als twee "rupsjes-nooit-genoeg op zoek naar steeds meer geld" en zetten zij bovendien de allochtone gemeenschap waarin zij zich bewogen aan tot fraude. "De overheid werd door hen gepresenteerd als een melkkoe waar naar hartenlust misbruik van gemaakt mocht worden. Bovendien kregen hun klanten tips om de Belastingdienst om de tuin te leiden als die lastige vragen kwam stellen", aldus zaaksofficier Het onderzoek tegen de veronderstelde fraudeurs kwam in 2008 op gang, na een melding van de Belastingdienst. De FIOD doorzocht in oktober van dat jaar de woningen van beide verdachten en de gastouderbureaus. De Staat is door het bedrog voor minstens 7 miljoen euro benadeeld.
De Belastingdienst is begonnen met het terugvorderen van ten onrechte uitbetaalde kinderopvangtoeslag (*ANP*) De toeslagregeling drijft op vertrouwen dat de overheid stelt in burgers die de toeslag aanvragen, aldus het OM. De verdachten hebben dat vertrouwen in de ogen van justitie misbruikt. Na de strafzaak zijn de verdachten nog niet van justitie af. De criminele winsten zullen in aparte procedures worden teruggevorderd. (Het gaat om . Media besteden er uitgebreid aandacht aan

September 2010

Dagblad van het Noorden maakt bekend dat de fiscus duizenden euro's terugeist van ouders die aangesloten waren bij gastouderbureau Ouders zijn zwaar de dupe, constateert *AD*. De bedragen, oplopend tot bijna 30.000 euro, zijn zo hoog dat gezinnen en vooral alleenstaande ouders financieel aan de grond dreigen te raken.

2 December 2010

Er komt er een nieuwe grote fraudezaak aan het licht. Vijf mensen worden ervan verdacht op zeer grote schaal onterechte aanvragen voor een kinderopvangtoeslag voor zichzelf en anderen te hebben ingediend. Het vermoeden is dat de grote groep ouders die de kinder-opvangtoeslag ontving, een percentage van de toeslag afdroeg aan de hoofdverdachten. Met de fraude zijn vermoedelijk miljoenen euro's gemoeid. Staatssecretaris Weekers zegt verbolgen te zijn over deze fraude. Weekers gaat dubbele controles invoeren om de fraude in te dammen, en laat samen met minister Kamp (Sociale Zaken) de regeling opnieuw bekijken. Ook wordt een tiplijn ingevoerd, meldt *Tel*.

Januari 2011

Sinds 1 januari 2011 hebben ouders alleen recht op kinderopvangtoeslag als de organisatie geregistreerd staat in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Deze aanscherping van de wet was vooral bedoeld om malafide gastouderbureaus en dito ouders van de markt te weren. Dit wekt veel ergernis op. De administratieve belasting voor ouders is de Utrechtse gedupeerde ouder een doorn in het oog, meldt *Vk*. "Een telefoontje van de Belastingdienst naar mijn kinderdagverblijf was genoeg geweest om het nummer te achterhalen. Nu moeten tienduizenden ouders hiermee aan de slag." Op vragen van CDA-Kamerleden Van Hijum en Omtzigt heeft staatssecretaris Weekers geantwoord dat burgers niet onnodig met administratieve lasten zijn opgezadeld: "De bewijslast ligt bij ouders omdat zij de toeslag

ontvangen." Volgens Weekers zullen de meeste ouders het recht op kinderopvang-toeslag behouden. 'De brief was bedoeld om de informatie compleet te krijgen.'

Februari 2011

De verantwoordelijkheid om te bewijzen dat ze handelden met een erkend gastouderbedrijf ligt bij de ouders maar de Belastingdienst blijkt deze informatie niet te kunnen verwerken. CDA-ers Van Hijum en Omtzigt stellen dit aan de kaak.

20 februari 2012

De Fiod laat frauderende alleenstaande ouders uit Zuidoost bij wijze van straf vuilnis ruimen. "Het heeft bij mensen met een uitkering geen zin een boete op te leggen, omdat ze die toch niet kunnen betalen," aldus een Fiod-woordvoerder. De alleenstaande ouders, vooral vrouwen, moeten de gefraudeerde bedragen wel terugbetalen.

Mei 2011

De fraude die aan het licht komt bij gastouderbureau [redacted] is voor D66 aanleiding om te pleiten voor het afschaffen van gastouderbureaus. Kamerlid Koser Kaya: "Het is ondoenlijk voor de overheid om alle gastouders te controleren, terwijl bij kinderopvangcentra al veel expertise zit."

19 september 2011

CDA en oppositiepartij PvdA eisen opheldering van staatssecretaris Weekers over mogelijke fraude met toeslagen van de Belastingdienst met behulp van DigiD. Eind vorig jaar werd duidelijk dat fraudeurs in staat bleken om de gegevens van een ander te veranderen en toeslagen voor zorg, huur of kinderopvang naar een andere rekening te laten sturen. De fiscus heeft het 'gat' gedicht. Maar CDA-Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt vreest dat de fraude nog mogelijk is omdat er nog steeds een willekeurig rekeningnummer kan worden gebruikt.

6 november 2011

De controle van de Belastingdienst op aanvragen voor kinderopvangtoeslag schiet ernstig tekort. Oplichters inden jarenlang simpel duizenden euro's subsidie op naam van argeloze ouders, zonder dat de fiscus de identiteit van de aanvrager checkte. Niet de malafide gastouderbureaus, maar de ouders moeten daarvoor nu boeten. Hoewel zij zelf het ten onrechte uitgekeerde geld nooit hebben ontvangen, krijgen zij wel forse naheffingen van de Belastingdienst omdat zij formeel de aanvrager zijn. Steunpunt Kinderopvangtoeslag en Boink zijn woedend, meldt *AD*.

14 februari 2012

Voor honderden ouders met kinderen dreigt een groot financieel drama. Ze moeten vele (tien)duizenden euro s terugbetalen aan de fiscus, omdat hun gastouderbureau verdacht wordt van fraude met kinderopvangtoeslagen. Het gaat in totaal om 3 miljoen euro. De ouders zijn woedend en radeloos. Ze gaan in hoger beroep bij de Raad van State, meldt *AD*. De rechtbank van Dordrecht bepaalde afgelopen week dat de Belastingdienst het geld bij de ouders van het inmiddels failliete gastouderbureau [redacted] mag terugvorderen. Het gaat gemiddeld per gezin om 10.000 euro, te betalen binnen een jaar. De Raad van State geeft de ouders geen gelijk. "Dit is voor ons een persoonlijk faillissement, zegt ouder [redacted] [redacted] die 23.000 euro moet terugbetalen. "We hebben niets verkeerd gedaan, maar worden financieel gestraft alsof we zware criminelen zijn. (zie 20 december 2012)

21 augustus 2012

De Belastingdienst is over het afgelopen jaar op zo'n 40 miljoen euro aan fraude met toeslagen voor zorg, huur of kinderopvang gestuit. Daarnaast lopen er nog bij 160 dossiers met een belang van 40 miljoen strafrechtelijke procedures.

21 september 2012

Het komt steeds vaker voor dat ouders de toeslag die ze krijgen voor kinderopvang voor hele andere doeleinden gebruiken. Kinderdagverblijven maken zich zorgen over het aantal wanbetalers. Dat bleek vrijdag uit een rondgang van *Vk*. De kinderopvangtoeslag wordt gestort op de rekening van de ouders, zodat die het geld over kunnen maken naar het kinderdagverblijf. Dat laatste gebeurt steeds vaker niet

20 december 2012

Zo'n 300 ouderparen moeten de fiscus in totaal enkele miljoenen euro's terugbetalen die ze volgens de Belastingdienst onterecht hebben ontvangen als tegemoetkoming voor de opvang van hun kinderen. Sommige ouders moeten bedragen tot bijna 30.000 euro ophoesten. Dat is het gevolg van een uitspraak van de Raad van State, die in een langlopende zaak de Belastingdienst in het gelijk heeft gesteld. Het gaat om de zaak rond [redacted] Volgens de FIOD heeft het bureau gesjoemeld met de subsidies. Medewerkers zouden deels geld in eigen zak hebben gestoken. Justitie is nog bezig met een strafrechtelijk onderzoek tegen hen.

De Belastingdienst zegt bovendien dat ouders de verplichte eigen bijdrage niet hebben betaald. Daarom eist ze de uitgekeerde toeslagen over de afgelopen jaren terug. De ouders daarentegen beweren dat ze de eigen bijdrage wél hebben betaald, maar dat die door de grootouder weer is teruggestort als een `schenking'. "Dat was op advies van [redacted] zelf," vertelt gedupeerde ouder [redacted] "Als ze vinden dat we de eigen bijdrage niet hebben betaald, laat ons dát dan terugbetalen en geef desnoods een boete. Maar waarom vorderen ze het hele brutobedrag terug?" De ouders vinden dat hun geen blaam treft. Ze regelden oppas via een officieel geregistreerd bureau, dat door de overheid werd erkend en gecontroleerd. Ondanks eerdere signalen over misstanden grepen gemeenten en Belastingdienst niet direct in.

"Ik ben onlangs pas door de FIOD gebeld over mijn melding van 4 jaar geleden," zegt [redacted] van het Steunpunt Kinderopvangtoeslag. De overheid heeft de plicht te controleren en dat is niet gebeurd. Ik vind het jammer dat de Raad van State daar niks over zegt. Nu zijn ouders als enige partij gedupeerd." "De fout ligt ook bij gemeente en Belastingdienst. Die hebben in het toezicht veel steken laten vallen. Ze hebben in 2010 zelfs nog geld gestort op een bevroren rekening van [redacted], terwijl het onderzoek al in volle gang was."

De uitspraak krijgt veel media-aandacht.

30 januari 2013

Een 36-jarige man zit vast omdat hij voor vele huishoudens een toeslag voor kinderopvang zou hebben aangevraagd. Die gezinnen maakten volgens justitie waarschijnlijk geen gebruik van de opvang. Het OM zei dat het gaat om een fraude van in totaal ongeveer 6 miljoen euro. Het OM denkt dat de man gedurende vele maanden moeders uit vooral Amsterdam-Zuidoost benaderde en zei dat ze recht hadden op de toeslag. Met hun bankrekeningnummer en DigiD-code diende hij of een medeverdachte vervolgens de aanvraag in. Hij zou per geval enkele duizenden euro's hebben gevraagd. Huishoudens ontvingen door de fraude tot tienduizenden euro's aan toeslag.

12 april 2013

De Raad van State vindt dat de Lelystadse familie [redacted] niet kan aantonen dat zij in 2009 geld heeft betaald aan een gastouder. Om die reden zal [redacted] het voorschot op de kinderopvangkosten van 12.636 euro aan de Belastingdienst moeten terugbetalen. De uitspraak betekent een fikse financiële strop voor de familie. De Raad van State stelt vast dat [redacted] niet keihard heeft aangetoond in 2009 daadwerkelijke opvangkosten te hebben gemaakt. En zonder bewijs moet het voorschot terug worden betaald (*Stentor*).

13 april 2013

De Belastingdienst blijft erbij dat ouders alle kinderopvangtoeslag moeten terugbetalen bij misbruik van de kinderopvangregeling. De fiscus stapte donderdag in hoger beroep naar de Raad van State tegen een uitspraak van de Middelburgse rechtbank die vindt dat ouders alleen de eigen bijdrage hoeven terug te betalen. Dat scheelt duizenden euro's.

De Belastingdienst eist van een jong Middelburgs echtpaar met twee kleine kinderen 16.771 euro aan uitgekeerde kinderopvangtoeslag terug. Het stel liet haar kinderopvangtoeslag gedurende enkele jaren overmaken naar gastouderbureau [redacted] in [redacted] dat wordt beticht van gesjoemel. [redacted] hield bemiddelingskosten in en betaalde de gastouder, een familielid van het Middelburgse ouderpaar, een vergoeding. Volgens de fiscus was er echter geen geldige overeenkomst tussen [redacted] en de ouders.

De Belastingdienst valt erover dat de ouders niet aannemelijk hebben gemaakt dat zij hun eigen bijdrage die ze voor kinderopvang moeten ophoesten daadwerkelijk hebben betaald. Die bedroeg circa honderd euro per maand. De Belastingdienst leidt daaruit af dat het stel geen kosten heeft gemaakt voor kinderopvang terwijl dat volgens de wet wel moet om in aanmerking te kunnen komen voor kinderopvangtoeslag. De rechtbank in Middelburg verlaagde het teruggevorderde bedrag tot 1783 euro. (uitspraak 27 juni)

21 april 2013

In *KRO Brandpunt* vertellen Bulgaren over georganiseerde reizen naar Nederland, bedoeld om fraude met toeslagen te plegen. Dit wordt uiteindelijk de Bulgarenfraude genoemd. De fraude gaat als volgt: Bulgaarse 'katvangers' melden zich met een identiteitsbewijs en vals huurcontract bij het loket burgerzaken van de gemeente Rotterdam. Ze schijven zich in als inwoner van de stad en krijgen daarmee een officieel adres en meteen ook een burgerservicenummer. Ze krijgen van de bende een kleine vergoeding voor de moeite en vertrekken weer naar Bulgarije. De bende neemt de gegevens over en maakt een DigiD aan. Daarmee worden huur- kinderopvang- en zorgtoeslag aangevraagd, met terugwerkende kracht. De Belastingdienst betaalt meteen uit, controle vindt in de regel pas achteraf plaats. Volgens de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken speelt het probleem in meerdere steden.

22 april 2013

Media vermelden dat staatssecretaris Weekers het aanvragen van toeslagen wil aanpassen (eerst controleren, dan pas uitbetalen). *Vk* schrijft dat Weekers voorziet dat door het anders inrichten van het toeslagensysteem de service wel minder zal worden. “De goeden moeten onder de kwaden lijden”, aldus Weekers. Veel nieuwsmedia herhalen Weekers’ uitspraak dat het systeem ‘niet als pinautomaat kan worden gebruikt’.

23 april 2013

Diverse media vermelden dat via *RTLnieuws* duidelijk werd dat de Belastingdienst al bijna een jaar op de hoogte was van de toeslagenfraude, maar dat Weekers niet geïnformeerd werd en er geen structurele maatregelen kwamen. Kernvraag is volgens *NRC* of Weekers al eerder op de hoogte was van de Bulgarenfraude en zo niet, waarom niet. Volgens een recente enquête van Abvakabo lijken ambtenaren uit te gaan van een totale fraude van 4 miljard euro per jaar: "De ambtenaren zeggen dat zij op grote schaal fraude zien, maar door taakverzwaring en onderbezetting geen gedegen controles van aangiften uitvoeren of kijken naar inkomensafhankelijke toeslagen." *NRC* benadrukt in het redactioneel commentaar dat, hoewel de gehoorzaamheid van de Nederlandse burger 'juist bijzonder groot' is, het toeslagensysteem (een 'systeem van goed vertrouwen') onhoudbaar is gebleken. Daarbij wijzen ze ook op DigiD-fraude en op IT- en personeelsproblemen bij de fiscus.

24 april 2013

In de berichtgeving staat centraal dat de Belastingdienst al langer wist van de Bulgarenfraude, maar dat Weekers hiervan niet op de hoogte was. Weekers had 'liever eerder geweten' van de Bulgarenfraude, maar hij vindt niet vindt dat hij geïnformeerd had moeten worden. Abvakabo stelt daarbij dat medewerkers van de Belastingdienst wel degelijk probeerden de toeslagenfraude aan de kaak te stellen, maar dat er niet naar hen geluisterd werd. Volgens *Tr* wil de Tweede Kamer van Weekers een 'snelle aanpak van gesjoemel met toeslagen', en 'schokt' het gemak van de Bulgaarse fraude de Kamer. *Tel* schrijft dat dit gemak een 'bureaucratisch monster' blootlegt. "De politiek is daar medeschuldig aan. Bij het instellen van toeslagen stonden een snelle verwerking en snelle uitkering voorop. Ook de Kamer moet kritisch in de spiegel kijken. Pogingen om het toeslagencircus een halt toe te roepen, stuiten bij herhaling op verzet."

25-27 april 2013

Media vermelden dat Weekers volgens ambtenaren 'gewoon zit te jokken': hij zou wel degelijk gewaarschuwd zijn. Volgens *FD* verschijnen negatieve berichten over Weekers op de interne site van de Belastingdienst. De politieke druk op Weekers neemt toe. De brief die Weekers n.a.v. het nieuws naar de Kamer stuurde, wordt door de oppositie als onvoldoende beoordeeld. *Metro* schrijft dat de Belastingdienst Weekers voortaan sneller op de hoogte zal stellen bij nieuwe of bijzondere ontwikkelingen rondom fraude. Verschillende media vermelden dat steeds duidelijker wordt dat de Bulgarenfraude al een jaar bekend was bij verschillende opsporingsdiensten. Zo komt *RTLnieuws* met een gelekt rapport uit mei 2012 waaruit blijkt dat de Belastingdienst, de politie, de regionale recherche, het OM en de FIOD ervan wisten. Weekers noemde de fraude volgens *NRC* 'systematisch'. *AD* schrijft dat Weekers de Kamer onjuist lijkt te hebben voorgelicht over de fraude, omdat die 'veel groter' blijkt dan hij vertelde.

4 mei 2013

Media schrijven dat Weekers de Kamer nog niet heeft geïnformeerd, maar wel bij *EenVandaag* zat om zichzelf 'vrij te pleiten'. *RefDag* en *NRC* schrijven over 'irritatie' en 'verontwaardiging' hierover van de oppositie.

6 mei 2013

De brief die Weekers naar de Tweede Kamer stuurde, roept nog meer vragen bij de oppositie. *NRC* noemt het 'opmerkelijk' dat dat minister Asscher (SZW) wel al op 11 maart blijkt te zijn

geïnformeerd. "Een woordvoeder van Asscher liet dit weekeinde weten dat het niet de taak is van Asscher 'om Weekers te informeren over een onderzoek dat door diens eigen opsporingsdienst [FIOD] wordt uitgevoerd'", aldus de krant. *AD* schrijft dat uit de brief van Weekers blijkt dat de Bulgarenfraude 'slechts het topje van de ijsberg is'. Weekers kondigt extra maatregelen aan om fraude te voorkomen: mensen die onvoldoende bekend zijn bij de Belastingdienst, krijgen geen voorschotten meer, en bij een verhoogd risico wordt eerst een controle uitgevoerd voordat er geld wordt overgeboekt. Abvakabo geeft aan het 'schandalig' te vinden dat Weekers zich verschuilt achter de Bulgaarse zaak, "omdat het probleem met de toeslagenfraude veel groter is."

10 mei 2013

Door fraude met toeslagen is ruim 95 miljoen euro ten onrechte uitgekeerd. Sinds 2006 zijn 505 fraudegevallen aan het Openbaar Ministerie voorgelegd. Daarvan leidden er 295 tot vervolging, de rest wordt afgehandeld door de Belastingdienst. Dat heeft staatssecretaris Weekers geantwoord op vragen van Kamerleden. Het bedrag van 95 miljoen euro wordt teruggevorderd, maar Weekers waarschuwt dat dit slechts deels zal lukken.

7-10 mei 2013

De voltallige oppositie eist meer duidelijkheid van Weekers. Volgens *FD* is het toeslagensysteem 'lek', en was dit al vanaf begin 2011 bij Weekers bekend. "De maatregelen die hij daarop heeft genomen, steken mager af bij de ernst van de fraude. Vooral omdat misbruik het draagvlak aantast voor herverdeling van inkomen door de overheid." *Tel* schrijft dat Weekers in een interview met Accountancy Nieuws van 2011 ook al ingaat op de nieuwe vorm van fraude. De Algemene Rekenkamer heeft Weekers 'keer op keer' gewezen op de specifieke frauderisico's van het toeslagensysteem waarbij o.a. gewaarschuwd werd voor 'spookbewoning'. Het probleem is volgens de Rekenkamer te wijten aan het gekozen toeslagmodel. Daarnaast noemt de Raad van State de Belastingdienst een voorbeeld van 'zwaar overvraagde overheid', waarbij toeslagen nadrukkelijk worden genoemd.

11 mei 2013

Weekers meldt 95 miljoen euro fraude, en kondigt negen maatregelen aan 'om herhaling te voorkomen'. De antifraudeaanpak moet 2014 ingaan. *FD*: "De Belastingdienst werkt sinds kort met profielen voor verhoogd frauderisico. Wie zo'n profiel heeft, moet alle vereiste bewijzen voor verstrekte gegevens overleggen, alvorens een toeslag wordt overgemaakt." (*FD*) plaatst een kritische kanttekening: "Het wachten is op een uitzending van Brandpunt waarin een bijstandsmoeder vertelt dat zij de zorgpremie voor haar en haar kinderen niet kan betalen omdat de zorgtoeslag niet is overgemaakt. Of een bejaarde die op straat is gezet wegens huurachterstand, nadat hij al een jaar geen huurtoeslag meer heeft gekregen."

14 mei 2013

Weekers moet zich in de Tweede Kamer verantwoorden voor de toeslagenfraude. Het debat zal volgens *NRC* vooral gaan over de vraag of de staatssecretaris niet veel eerder het systeem van toeslagen zo had moeten wijzigen dat het minder makkelijk is om te frauderen. Aan de vooravond van het 'cruciale' Kamerdebat zijn daarnaast documenten opgedoken waaruit blijkt 'dat deze en andere systematische fraude al langer bekend zijn binnen het ministerie van Financiën'. *RTLnieuws* publiceerde twee interne notities van het ministerie, waaruit blijkt dat het OM 91 van in totaal 250 systeemfraudezaken heeft afgewikkeld (waaronder fraude met

kinderopvangtoeslag). Ook berichtte *RTLnieuws* dat Polen die in het verleden in Nederland hebben gewerkt, ten onrechte nog toeslagen ontvangen. *Tel* meldt dat Abvakabo na klachten van personeel van de Belastingdienst constateert dat veel fraudegevallen 'simpelweg' niet in behandeling zijn genomen omdat daar geen tijd voor was vanwege onderbezetting.

15 mei 2013

Nieuwsmedia blikken terug op het Kamerdebat, dat vooral ging over 'wie wat wist en wanneer'. Weekers hield in het debat vol dat hij "inderdaad op de hoogte was van de toeslagenfraude, maar niet van de in Brandpunt getoonde vorm". *FD* schrijft dat een staatssecretaris van Financiën 'bij voorbaat een brokkenpiloot' is, doordat het toeslagensysteem al jaren kraakt in zijn voegen. PvdA-er Ed Groot wijst er in *FD* op dat de relatie tussen de werkvloer bij de BD en de politieke en ambtelijke leiding 'al jaren is verstoord door aanhoudende bezuinigingen en veranderingen in de werkwijze van de fiscus'.

16 mei 2013

Vk schrijft dat er in 2010 een 'enorme fraude met kinderopvangtoeslag aan het licht' kwam, van gemiddeld 50.000 euro per fraudeur, 'mede omdat deze toeslag met terugwerkende kracht werd uitgedeeld. Weekers wil onderzoeken of en hoe die achterafbetalingen voor alle toeslagen beperkt kunnen worden." *Tr* schrijft dat medewerkers van de Belastingdienst rapporten naar de media lekten, omdat ze het gevoel hadden niet gehoord te worden door de politieke top.

18 mei 2013

RefDag meldt dat Rutte in het zogeheten verantwoordingsdebat meedeelt dat het kabinet het systeem van toeslagen fundamenteel onder de loep gaat nemen. Hoogleraar fiscale economie [redacted] zegt in *Tr* dat het aantal mensen dat toeslagen ontvangt 'veel te groot is om effectief toezicht op uit te oefenen'. Ook zou handhaving structureel geld te kort komen. *NRC* schrijft dat de Belastingdienst wel informatie in huis heeft om fraude te voorkomen (het eigen 'fibase'-systeem), maar die niet gebruikt.

30 mei 2013

NRC meldt dat de Bulgarenfraude mogelijk was omdat de administratie van gemeenten niet correct is. Minister Plasterk (BZK) wil volgens de krant een nieuw bevolkingsregister.

7 juni 2013

De Raad van State is afgestapt van zijn eerdere opvatting dat het terugschenken van de eigen bijdrage door de gastouder is toegestaan. Nu vindt de hoogste bestuursrechtbank dat terugschenken in strijd is met de Wet kinderopvang. (PZC). Ouders kunnen een inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag krijgen van de fiscus, die het geld als voorschot uitkeert. Het verschil tussen de uitgekeerde toeslag en de werkelijke opvangkosten moet in de vorm van een eigen bijdrage door de ouders aan de gastouders worden betaald. Wanneer de kinderen door bijvoorbeeld opa en oma worden opgevangen wordt de eigen bijdrage echter vaak aan de ouders van de kinderen terug geschonken. De opvangouder krijgt als salaris de door de fiscus uitgekeerde kinderopvangtoeslag, waardoor de ouders van de kinderen in de praktijk geen kosten maken aan kinderopvang. Het Middelburgse paar kreeg jarenlang de eigen bijdrage van circa honderd euro per maand terug van de opvangouder. De RvS gaf de fiscus in hoger beroep gelijk. Het rechtscollege is het eens met de Belastingdienst dat ouders alleen in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag als ze ook daadwerkelijk kosten maken

voor kinderopvang. Indien ze de eigen bijdrage terugkrijgen maken ze in de praktijk geen opvangkosten en bestaat er geen recht op kinderopvangtoeslag.
Door de uitspraak moet een jong echtpaar uit Middelburg in één klap 16.771 euro terugstorten op de rekening van de Belastingdienst. Het Middelburgse stel liet haar kinderopvangtoeslag gedurende enkele jaren overmaken naar gastouderbureau [redacted] dat wordt beticht van gesjoemel. Het Middelburgse paar kreeg aanvankelijk voor een belangrijk deel gelijk van de Middelburgse rechtbank. Die besliste dat de Belastingdienst alleen de terug geschonken eigen bijdrage mocht terugeisen. Die bedroeg circa 1.800 euro.

13 juli 2013

Weekers heeft dit voorjaar 20.000 toeslagen heeft stopgezet op verdenking van fraude en misbruik. Daarnaast blijken er in 2012 620 uitkeringen te zijn verleend aan Polen die zijn overleden of van wie het adres onbekend is.

26 juli 2013

AD schrijft dat 'boze Bulgaren' zich hebben beklaagd bij de autoriteiten in hun land omdat Nederland geen woon- en zorgtoeslag meer uitkeert.

7 september 2013

Een inwoonster van Roosendaal moet van de Raad van State 17.688 euro kinderopvangtoeslag uit 2006 terugstorten. De vrouw heeft volgens de Raad van State niet aangetoond dat ze in 2006 recht had op een toeslag voor haar kinderen terwijl ze wel een voorschot had ontvangen. Gebleken is dat de Roosendaalse in 2006 in zee is gegaan met het dubieuze gastouderbureau [redacted] dat is beticht van gesjoemel met kinderopvangtoeslagen. Zij had de fiscus in januari 2007 laten weten dat zij in januari 2006 een contract had afgesloten met [redacted]
Dit bemiddelingsbureau werd echter pas actief in november 2006 zodat het contract niet rechtsgeldig kan zijn, aldus de Belastingdienst. Volgens de fiscus heeft de vrouw deelgenomen aan de fraude van het gastouderbureau.

20 september 2013

Volgens *Metro* blijkt uit cijfers van de Belastingdienst dat bij de Bulgarenfraude veel meer Bulgaren zijn betrokken dan tot nu toe werd aangenomen. In de maanden juli en augustus zouden 805 boetes zijn uitgedeeld aan Bulgaren.

28 oktober 2013

AD meldt dat familie en vrienden die een fraudeur hebben geholpen bij het onterecht innen van toeslagen, ook financieel 'gepakt moeten worden' als de fraudeur het geld zelf niet kan terugbetalen. Dat vraagt de VVD aan Weekers.

14-16 november 2013

Kinderopvangtoeslag overmaken aan je schoonouders en het daarna als schenking weer retour krijgen, is volkomen legaal. Dat oordeelde de Raad van State in het hoger beroep van een Oegstgeestenaar, van wie de Belastingdienst het geld had teruggevorderd. Ook bij een zaak in Bladel oordeelt de RvS aldus. De schoonouders van de man voldoen aan alle regels en kregen het volledig verschuldigde bedrag voor opvang daadwerkelijk op hun rekening via een geregistreerd gastouderbureau. En dus heeft de man de kosten voor kinderopvang wel degelijk gedragen zoals dat in de wet is vastgelegd. Dat de schoonouders daarna een even groot bedrag terugstorten als schenking, doet daar volgens de hoogste rechter niets aan af. Veel

grootouders steunen hun kinderen de eigen bijdrage terug in de vorm van een belastingvrije schenking.
De Belastingdienst was het daar niet mee eens. Volgens de fiscus had de ouder per saldo geen kosten voor kinderopvang betaald en was er dus geen recht op de ontvangen toeslag. De Belastingdienst wilde die bedragen terugvorderen. Door het hele land volgden juridische procedures tussen Nederlandse gastouderbureaus en de fiscus, waarbij rechtbanken wisselend positief en negatief oordeelden.
De hoogste bestuursrechter heeft in een definitief vonnis nu de kant gekozen van de gastouderbureaus en zijn klanten. Een schenking van de eigen bijdrage door gastouders wil niet zeggen dat de ouders geen kosten voor kinderopvang hebben betaald. Voorwaarde is wel dat de geldstromen van de betaalde kinderopvang en de schenking gescheiden zijn. Verrekening met gesloten beurzen is dus niet toegestaan.
(Juni 2013 oordeelde RvS in een andere zaak dat terugschenken in strijd is met de Wet kinderopvang)

2013

Naar aanleiding van de Bulgarenfraude wordt in 2013 ook het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) opgericht, om fraude met toeslagen op te sporen. In de media wordt hierover tot 2016 niets geschreven. Pas in 2019 en 2020 wordt het opgepakt in verband met de toeslagenzaak. *Vk* vermeldt in 2016 dat het CAF in 2013-14 46 frauderende belastingadviseurs opspoorde. In 2019 schrijft de krant dat het CAF-fraudeteam was opgericht omdat de Tweede Kamer de Belastingdienst opdroeg om de jacht op fraudeurs te intensiveren. Het fraudeteam concentreerde zich volgens *Vk* op het opsporen van frauderende gastouderbureaus en kinderopvangverblijven. *Vk:* "De aanpak was gedeeltelijk succesvol: een aantal ondernemers is door het CAF op fraude betrapt en daarvoor ook strafrechtelijk veroordeeld. Het CAF sloeg de plank echter mis bij de behandeling van de klanten van deze van fraude verdachte kinderopvangbedrijven. Het fiscale fraudeteam ging er eigenlijk voetstoots van uit dat al deze ouders ook fraudeerden."

14-16 januari 2014

Geconcludeerd wordt dat 'de miljoenen euro's die Bulgaarse bendes hebben opgestreken' met toeslagen, waarschijnlijk nooit meer terugkomen. Van de 805 boetes is zo'n 95% niet geïnd. Weekers blijkt nog niet rechtstreeks met zijn Bulgaarse collega over de fraude te hebben gesproken, tot ergernis van Kamerleden.

25 januari 2014

Door verscherpte regels na de Bulgarenfraude worden toeslagen per gezin nog maar op één bankrekening bijgeschreven. Wie niet reageerde op de waarschuwende brief die de Belastingdienst hierover verstuurde, krijgt al één of twee maanden geen toeslag meer. De Nationale Ombudsman roept Weekers op om 'onmiddellijk' 125.000 huishoudens hun toeslagen uit te keren. Weekers heeft volgens de ombudsman 'te haastig en rigide' deze nieuwe regels door willen voeren. Weekers gaf aan dat de getroffen toeslagontvangers 'maar op tijd' hadden moeten reageren.

30 januari 2014

Weekers stapt op. Dit naar aanleiding van de berichten dat veel mensen hun toeslag niet op tijd ontvangen hebben en 'grote groepen' al twee maanden op hun geld wachten. Volgens *Tr*

bleek dat de fout vooral bij Weekers' eigen Belastingdienst zit, terwijl hij suggereerde dat veel mensen het aan zichzelf te wijten hadden. Weekers kwam in de problemen kwam door "de lakse wijze waarop hij trachtte de onterecht verkregen toeslagen terug te vorderen".

31 januari 2014

Media schrijven dat de problemen met toeslagen met het opstappen van Weekers niet zijn opgelost. *Vk* schrijft dat Weekers de toeslagen aan ruim 100.000 mensen stopte omdat hij 'de toorn' van de Kamer vreesde als hij niet 'krachtdadig genoeg zou optreden tegen een potentiële tweede Bulgarenfraude'.

3-5 februari 2014

Op 3 februari wordt duidelijk dat Eric Wiebes Weekers opvolgt als staatssecretaris. Op 5 februari wordt Wiebes beëdigd. Media blikken terug op de toeslagenfraude en schrijven over 'de zware taak' die Wiebes als staatssecretaris te wachten staat. *NRC* vat het als volgt samen: "Staatssecretaris Joop Wijn gaf Nederland in 2005 een fraudegevoelig toeslagensysteem. Opvolger Jan Kees de Jager kreeg het niet onder controle, Frans Weekers evenmin. Nu wordt Eric Wiebes probleemeigenaar. (...) De Belastingdienst, ooit de beste functionerende rijksdienst, verkeert al ruim tien jaar in een staat van verandering: reorganisaties, bezuinigingen, automatiseringsproblemen en telkens nieuwe taakuitbreidingen in opdracht van de politiek."

4 maart 2014

Wiebes meldt in een Kamerbrief dat ongeveer een kwart van het geld dat verloren is gegaan door de Bulgarenfraude, terug is. Ook heeft hij telefonisch contact gehad met zijn Bulgaarse collega.

27 maart 2014

Nieuwsmedia schrijven dat Wiebes heeft bevestigd dat er in 2013 voor 117 miljoen euro aan toeslagen is uitbetaald waar ontvangers achteraf geen recht op bleken te hebben.

15 april 2014

Het kabinet heeft de invoering van de huishoudtoeslag, die verschillende toeslagen zou moeten vervangen, op de lange baan wordt geschoven. Dit schrijft Wiebes samen met minister Asscher (SZW) aan de Tweede kamer. Asscher en Wiebes zoeken nu een 'alternatieve invulling' van de bezuiniging van 1,2 miljard die ermee gepaard had moeten gaan.

19 mei 2014

Wiebes meldt dat de noodzakelijke verbeteringen bij de Belastingdienst op het gebied van automatisering en het uitvoeren van toeslagen, nog jaren op zich zullen laten wachten. Hij denkt dat de eerste resultaten pas over vijf jaar zichtbaar zullen zijn. Wiebes legt de schuld volgens *FD* vooral bij de politiek, omdat die de dienst heeft 'overvraagd'.

19 september 2014

Noord-Hollands Dagblad en andere lokale dagbladen schrijven dat wethouder Ans Hartnagel van Leefbaar Nederland in Capelle a/d IJssel naar eigen zeggen op het nippertje heeft voorkomen dat een aantal gezinnen hun huis uit moest omdat ze 'aan de grond zaten' na een aanslag van de fiscus. Het gaat om gezinnen die ten onrechte kinderopvangtoeslag hebben ontvangen door fraude van buitenschoolse opvang [redacted] In het artikel staat dat ook minister Asscher (SZW) is ingeschakeld bij het vinden van een oplossing.

20-25 september 2014

Een 'flink deel' van de 433 miljoen euro aan onterecht uitgekeerde toeslagen voor kinderopvang is teruggevorderd, meldt Wiebes. Honderdduizenden gezinnen zouden tussen 2009 en 2012 te veel toeslag hebben gekregen voor kinderopvang. *Vk* schrijft dat de Belastingdienst sinds januari 2014 met 205 extra controleurs en ict-specialisten probeert om te veel ontvangen kinderopvangtoeslag terug te halen bij ouders, n.a.v. de Bulgarenfraude. Bij de terugvordering gaat het zelden om bewuste fraude. "De dienst, die tot vijf jaar terug de zaken doorloopt, stuit onder meer op fouten bij de aanvraag of wijzigingen die niet op tijd door ouders zijn doorgegeven." Kranten waarschuwen ouders voor naheffingen.

15 november 2014

Een vrouw uit Deventer die in een jaar tijd een voorschot van bijna tienduizend euro aan kinderopvangtoeslag heeft ontvangen, moet het volledige bedrag terugbetalen aan de belastingdienst. Dit blijkt uit een uitspraak van de Raad van State, die zich in hoger beroep over deze zaak heeft gebogen. De moeder uit Deventer dacht een geldige overeenkomst te hebben met het [redacted] gastouderbureau [redacted] dat in maart 2012 is gesloten. Bij de Raad van State maken de gedupeerden geen kans omdat de overeenkomst tussen [redacted] en de ouder niet geldig is volgens de Wet Kinderopvang. Het contract bevat wel de namen en geboortedata van de kinderen, maar niet het uurloon van de gastouder en hoeveel uur per jaar de gastouder oppast. Volgens de vrouw blijken de ontbrekende gegevens uit andere stukken zoals bankafschriften. Maar de Raad van State vindt dat de belastingdienst de overeenkomst niet hoeft te accepteren. Daardoor heeft de moeder geen recht op kinderopvangtoeslagen. Bij Radar hebben zich meer gedupeerden gemeld van dit gastouderbureau.

15 januari 2015

Een Hengelose moeder die haar drie kinderen onderbracht in haar eigen kinder-opvangbedrijven, hoeft geen 97.000 euro terug te betalen aan de Belastingdienst, maar 63.000 euro (toeslagen uit 2007 en 2008 zijn uitgezonderd omdat die definitief waren). Dit blijkt uit een uitspraak van de Raad van State, waar de vrouw vorige maand in hoger beroep ging. De Raad van State wijst erop dat onder meer de kinderopvangovereenkomsten niet rechtsgeldig zijn. Die werden twee keer getekend door de Hengelose: een keer als ouder en een keer als opvangaanbieder.

28 januari 2015

De huis-aan-huiskrant van IJssel en Lekstreek bericht dat het college van [redacted] staatssecretaris Wiebes nogmaals vraagt het terugvorderen van de kinderopvangtoeslag op te schorten bij ouders die gebruik maakten van kinderopvang [redacted]

10 februari 2015

Het nieuws over gedupeerde ouders van kinderopvang [redacted] wordt nu ook door landelijke media opgepakt. *AD* meldt dat ruim 165 ouders het slachtoffer zijn van fraude met kinderopvangtoeslag bij kinderopvang [redacted] De Belastingdienst vordert miljoenen terug van gedupeerde ouders. De eigenaar van de kinderopvang, [redacted] vroeg zonder ouders dat wisten in hun naam kinderopvangtoeslag aan en liet dat overmaken op zijn eigen rekening. Ouders werd verteld dat de opvang gratis was. *AD* schrijft dat de Belastingdienst nu tussen de 5.600 en 138.000 euro aan kinderopvangtoeslag terugvraagt per gezin. Ondanks dat de opvangeigenaar verdacht wordt van fraude, witwassen, misleiding en oplichting, blijft de Belastingdienst zolang het

onderzoek loopt invorderen bij de ouders. Gedupeerden vertellen in *AD* dat de fiscus vordert door andere toeslagen in te houden, zoals zorgtoeslag.

11 februari 2015

Gedupeerde ouders van kinderopvang [redacted] worden waarschijnlijk gecompenseerd door Wiebes, die zegt dat er een slachtofferregeling klaarligt voor ouders als er inderdaad sprake was van identiteitsfraude. Dat laatste wordt eerst onderzocht.

25 mrt 2015

Het aantal klachten bij de Nationale ombudsman over de Belastingdienst is vorig jaar met een "zorgwekkende" 31% gestegen. De stijging komt vooral door problemen met de afhandeling en uitbetaling van toeslagen, zoals huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag of kindgebonden budget. De Belastingdienst wijst erop dat er ook meer wordt gecontroleerd en dat het aantal beschikkingen groot is. De dienst benadrukt dat de stijging van het aantal klachten onder meer komt door de toenemende controles om fraude te voorkomen. Bovendien, stelt de fiscus, zijn er 25 miljoen beschikkingen per jaar op het toeslagenfront. Het aantal klachten ligt onder de 1 promille.

27-28 maart 2015

De Belastingdienst heeft nog 168 miljoen euro te goed van mensen die buiten Nederland verblijven en ten onrechte toeslagen ontvangen. Het gaat om toeslagen aan meer dan 100.000 mensen, die verblijven in 189 landen, blijkt uit de halfjaarlijkse rapportage van de Belastingdienst.

10 april 2015

De ex-directeur van het failliet verklaarde gastouderbureau [redacted] uit [redacted] wordt verdacht van omvangrijke fraude met kinderopvangtoeslagen. Honderden ouders claimen door het bedrijf te zijn gedupeerd. De verdachten zouden ouders hebben geronseld om kinderopvangtoeslag aan te vragen, terwijl ze er geen recht op hadden of überhaupt geen kinderopvang nodig hadden. Na het faillissement van het bedrijf kregen ouders een naheffing van de Belastingdienst, omdat ze te veel of ten onrechte toeslag hadden ontvangen.

13 april 2015

Dagblad van het Noorden schrijft dat een ex-werknemer van [redacted] al in het najaar van 2007 aan de bel trok bij GGD Drenthe. Pas twee jaar later volgde volgens de krant een inval door de FIOD.

14 april 2015

De Belastingdienst heeft een miljoenenfraude ontdekt bij 34 gastouderbureaus. 32 bureaus fraudeerden met toeslagen, de andere twee fraudeerden met belasting. In een reactie zegt [redacted] van de Brancheorganisatie Kinderopvang erg geschrokken te zijn. "De laatste jaren zijn regels aangescherpt en is het toezicht geïntensiveerd. Juist door deze maatregelen komen nu de rotte appels boven."

15 april 2015

De Belastingdienst heeft door toedoen van [redacted] 17 miljoen euro aan onterechte kinderopvangtoeslag uitgekeerd. Het gaat naar schatting om 1500 tot 2000 ouders.

20 mei 2015

Wiebes schrapt 5.000 van de 30.000 banen bij de Belastingdienst. Ook worden er 1.500 nieuwe mensen aangetrokken, waaronder personeel dat zich gaat bezighouden met "de verwerking van ingewikkelde belastingaangiften en (...) het herkennen van misbruik of fraude"

5 juni 2015

De ex-directeur van [redacted] wordt veroordeeld tot 1,5 jaar gevangenisstraf voor oplichting van de Belastingdienst en ruim 2000 ouders.

30 juni 2015

Opnieuw dreigen burgers die toeslagen moeten ontvangen in de problemen te komen. Circa 85.000 zouden nog steeds niet één bankrekeningnummer hebben doorgegeven aan de Belastingdienst. De overgangsregeling loopt op 1 juli 2015 af. Wiebes waarschuwt dat wie het dan niet geregeld heeft, geen geld krijgt.

2 juli 2015

Een Tilburgse ouder stapte in hoger beroep naar de Raad van State om te voorkomen dat zijn gezin met twee kinderen in de financiële afgrond tuimelt. De Belastingdienst eist over de jaren 2006 tot en met 2010 ruim 62.000 euro kinderopvangtoeslag terug. De Tilburger zou veel minder van gastouderopvang [redacted] gebruik hebben gemaakt dan waarvoor hij toeslag heeft gekregen. De Belastingdienst is dit geval keihard omdat zij meent dat hij jarenlang met opzet de kluit beduveld heeft, aldus *Brabants Dagblad*. "Je kunt altijd een keer een vergissing maken, maar dan moet je dat zo snel mogelijk herstellen en niet jaar na jaar met verkeerde gegevens komen", aldus de woordvoerder van de Belastingdienst. De rechter en staatsraad [redacted] vroeg of de Belastingdienst geen rekening houdt met de financiële positie van het gezin. De belasting- en toeslagwoordvoerder zei dat de dienst wel degelijk rekening houdt met de draagkracht van een gezin, maar in dit geval was niet aangetoond dat er geen geld meer was. Overigens moet het Tilburgse gezin twee jaar lang per maand ruim 2.600 euro terugbetalen aan de Belastingdienst.

23 oktober 2015

Een inwoner van Tilburg moet 2.426 euro huurtoeslag terugbetalen die hij naar eigen zeggen niet ontvangen heeft. Dat heeft de Raad van State deze week beslist. De man was het niet eens was met de handelwijze van de Belastingdienst/Toeslagen. De Tilburger woonde in een pand voor begeleid wonen. Vermoedelijk heeft een medebewoner met de DigiD van de Tilburger de toeslag aangevraagd en ontvangen op zijn eigen bankrekening. Het slachtoffer vindt dat de Belastingdienst/Toeslagen had moeten zien dat het rekeningnummer waar de huurtoeslagen op werden gestort niet op zijn naam stond. De Raad van State verwerpt zijn beroep. Volgens de wet is het toegestaan dat toeslagen op een ander rekeningnummer worden gestort dan dat van de aanvrager. De Belastingdienst/Toeslagen hoeft dat niet te controleren.

10 november 2015

In een omvangrijke actie om fraude met kinderopvangtoeslag op te sporen, hebben de FIOD en het Functioneel Parket afgelopen week zeven invallen gedaan. Bij de onderzoeken in Rotterdam, Rijswijk, Den Haag en Amsterdam zijn zeven personen aangehouden. Eén kinderdagverblijf en een gastouderbureau zijn gesloten.

8 april 2016

Het OM heeft gisteren een celstraf van drieënhalf jaar geëist tegen [redacted], de eigenaar van kinderopvang [redacted] in [redacted] die tonnen aan kinderopvangtoeslag in zijn eigen zak zou

hebben gestoken. Het OM verdenkt hen van witwassen en valsheid in geschrifte. Hij hoorde een onvoorwaardelijke celstraf van 42 maanden tegen zich eisen; zij moet als het aan de officier van justitie ligt 38 maanden de gevangenis in. Zij gebruikten de volgende constructie: vanaf 2007 vertelde het echtpaar ouders met een laag inkomen dat zij gratis gebruik konden maken van kinderopvang. Ze lieten hen kinderopvangtoeslag aanvragen en op rekening van [redacted] storten. Volgens de officier van justitie drongen [redacted] en [redacted] er daarbij op aan om het pakket met de meeste uren bij hen af te nemen. "Zij hoefden daar immers toch niet voor te betalen en dan zou hun kind altijd naar de opvang kunnen." Vervolgens vroegen ze voor een maximaal aantal uren de maximale kinderopvangtoeslag aan, ook als kinderen in werkelijkheid veel minder uren aanwezig waren. Facturen kregen de ouders niet.

2 juni 2016

De Belastingdienst/Toeslagen heeft maximaal vijf jaar de tijd om een te hoog voorschot op een kinderopvangtoeslag terug te eisen. Dit besliste de Raad van State gisteren in zes rechtszaken tegen de Belastingdienst/Toeslagen. Een inwoner van Zutphen vond dat de Belastingdienst/ Toeslagen het niet kan maken om zeven jaar later nog met een terugvordering te komen. Zijn inkomensgegevens uit de tijd heeft hij niet meer. De Raad van State gaf in alle zes vergelijkbare zaken de burgers gelijk.

6 januari 2017

De fraudezaak bij kinderopvang [redacted] drijft opgelichte ouders de schuldhulpverlening in. Ondanks dat de eigenaar van de opvang is veroordeeld voor oplichting, eist de Belastingdienst het misgelopen geld terug van de ouders. [redacted] de oud-medewerker van [redacted] die de zaak aan het licht bracht en nu gedupeerde ouders bijstaat, zegt dat Wiebes een coulanceregeling weigert en gezinnen 'kapot' gaan door de geëiste terugbetalingen.

April 2017

In het rapport "Weten is nog geen doen" concludeert de WRR dat 'er een behoorlijk verschil bestaat tussen wat er van burgers wordt verwacht en wat zij daadwerkelijk aankunnen'. De overheid heeft een veel te positief beeld van hoe mensen met geld omgaan. Er bestaat een afstand tussen wat de overheid van zijn burgers verwacht en wat zij aankunnen, schrijft de WRR. En die afstand wordt groter als betaalachterstanden groeien.

9 augustus 2017

Rapport Nationale Ombudsman "Geen powerplay maar fair play". De Ombudsman constateert een onevenredig harde aanpak van 232 gezinnen waarbij burger perspectief totaal uit het oog verloren was. De Ombudsman onderzocht één van de 170 CAF-zaken, waarbij circa 300 ouders betrokken waren. Zij waren allen klant van gastouderbureau [redacted] of van een daaraan gelieerd kinderopvangbedrijf. De Belastingdienst zette de toeslagen van alle [redacted]-ouders in september 2014 generiek stop, omdat controleurs onregelmatigheden hadden geconstateerd bij een aantal gastouders, plus discrepanties tussen de geregistreerde opvanguren en de facturen van het gastouderbureau.

De Belastingdienst kon niet bewijzen dat er fraude in het spel was en besloot in 2015 af te zien van een strafzaak tegen [redacted]. Voor de betrokken ouders maakte dat weinig uit: hun toeslagen waren op dat moment al stopgezet. "De Belastingdienst moet oog hebben voor het burgerperspectief. Dat betekent een proportionele en behoedzame aanpak, die geen

onschuldige slachtoffers maakt. In dit geval had de Belastingdienst alle 232 betrokkenen op voorhand al schuldig verklaard door de kinderopvangtoeslag stop te zetten", aldus ombudsman Van Zutphen. De Belastingdienst heeft beloofd zijn werkwijze aan te passen en de ombudsman hierover te informeren. Van Zutphen wil financiële tegemoetkoming en excuses van de Belastingdienst. Het kritische rapport van de ombudsman, plus daaropvolgende onthullingen door *RTLnieuws* en *Tr*, vestigden de aandacht van de Tweede Kamer op het kwestieuze optreden van de dienst Toeslagen. Dankzij het rapport van de Nationale ombudsman kreeg de CAF-zaak rond het [redacted] bureau veel publiciteit.

[redacted] emeritus-hoogleraar fiscale economie, reageert op het rapport en vindt dat het toeslagensysteem moet worden herzien. 'Effecten waarvan elk zinnig mens zou zeggen: dit is niet rechtvaardig, moet je uit het systeem slopen. En de uitvoeringsinstantie moet de moeilijke en ingrijpende regels met correct inlevingsvermogen uitvoeren. Dat is lastig, want de maatschappij reageert kritisch als de controle te oppervlakkig is, maar eveneens als die te streng is.'

6 oktober 2017

Een inwoonster van Apeldoorn moet definitief 20.000 euro kinderopvangtoeslag terugbetalen aan de Belastingdienst/Toeslagen.

25 maart 2018

In maart 2018 blijkt dat de Belastingdienst stukken heeft achtergehouden in een zaak die meer dan tweehonderd gezinnen trof, zelfs als de verdediging daarom vroeg. De Kamer vraagt om opheldering. In *Nieuwsuur* wordt het voorbeeld van de familie [redacted] beschreven. Zij regelden hun opvang via een gastouderbureau in [redacted] waarover de Belastingdienst in 2012 en 2013 signalen krijgt van misbruik met toeslagen. Van alle 232 gezinnen die bij het gastouderbureau staan ingeschreven, wordt de toeslag stopgezet. Bij de Raad van State blijkt echter dat de familie [redacted] aan de voorwaarden voor de toeslag voldeed. De Belastingdienst komt nu met een herziening. Volgens de dienst bleek dat de helft van de 232 gezinnen toch recht had op kinderopvangtoeslag.

4 september 2018

De Belastingdienst heeft bewust aangestuurd op het afwijzen van bezwaren van mensen bij wie ten onrechte de kinderopvangtoeslag werd gestopt. Dat blijkt uit interne stukken van de fiscus die in bezit zijn van *Tr*. Het bestaan van die stukken werd tot voor kort ontkend. In een notitie uit 2016 schrijft de Belastingdienst als interne instructie over de afhandeling van bezwaren.

15 september 2018

De Belastingdienst weigert opnieuw een document met de rechtbank te delen. Uit dat document, dat in handen is van *Tr*, blijkt dat de Belastingdienst in september 2014 al wist dat het stopzetten van de toeslag onjuist was. Daarmee negeert de fiscus een recente uitspraak van de Hoge Raad die stelt dat alle relevante stukken voor de rechter gebracht moeten worden. Staatssecretaris Snel beloofde twee weken geleden hiervoor in antwoorden op Kamervragen dat de Belastingdienst zich daaraan zou houden.

11 oktober 2018

Staatssecretaris Snel biedt zijn excuses aan. De excuses gaan over het handelen van de Belastingdienst (men had eerst normaal onderzoek moeten doen voordat toeslagen werden

stopgezet), over communicatie (het gebrek aan faire informatie) en het oeverloos traineren van procedures, aldus [redacted] (*RTLnieuws*). Snel gelast een intern onderzoek in naar het achterhouden van stukken door de afdeling Toeslagen.

18 februari 2019

Kinderombudsman Kalverboer concludeert dat de Belastingdienst in strijd handelt met het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) omdat de Belastingdienst de belangen van de kinderen niet heeft meegenomen bij het stopzetten van kinderopvangtoeslag.

Maart 2019

Er ontstaan discussies over het al dan niet bestaan van zwarte lijsten. [redacted] schrijft een kritisch column op *RTLnieuws*.

29 April 2019

De Belastingdienst krijgt een berisping van de RvS inzake het stopzetten en terugvorderen van kinderopvangtoeslag in 2014. De raad oordeelt vernietigend over het optreden van de Belastingdienst in de zaak en draagt de fiscus op een gedupeerde ouder alsnog na te betalen voor de jaren 2013 en 2014. Het is de zoveelste rechtszaak die voortvloeit uit het besluit van de dienst om in 2014 de toeslag van 235 ouders stop te zetten. Ouders moesten zelf aantonen dat zij wel recht hadden op een toeslag, maar de Belastingdienst vertelde hun niet welke gegevens ze daarvoor moesten overleggen. Daarnaast moesten betrokken ouders soms tienduizenden euro's aan ontvangen toeslagen terugbetalen .In plaats van dat de Belastingdienst erkent dat het fout zat en burgers tegemoetkomt, worden zij juist tegengewerkt, meldt *Tr* daarbij.

30 april 2019

De Belastingdienst weigert nog altijd gedupeerde ouders van wie de kinderopvangtoeslag onterecht is stopgezet tegemoet te komen. Ondanks een vernietigende uitspraak van de Raad van State wil de fiscus de ruim tweehonderd zaken waarin ouders kinderopvangtoeslag is ontzegd niet herzien. Tweede Kamerleden reageren verbolgen op de verdere verharding van het conflict door de dienst. *(Tr)*

Mei 2019

Staatssecretaris Snel heeft de Tweede Kamer verkeerd geïnformeerd. Signalen van de GGD waren volgens de fiscus aanleiding om bij honderden ouders kinderopvangtoeslag stop te zetten. Die signalen waren al lang achterhaald, blijkt nu volgens *Tr*. Bewijsmateriaal waar door de Belastingdienst mee gerommeld is en onjuiste en verouderde informatie, werden door Snel gebruikt in recente brieven en Kamerdebatten.

Mei 2019

De Belastingdienst erkent in antwoord op vragen van *Tr* en *RTLnieuws* dat de nationaliteitsgegevens wél worden gebruikt bij controles. Sinds 2015 wordt tweede nationaliteit echter niet meer bijgehouden. "Het kabinet is ten principale tegen iedere vorm van etnisch profileren. Laat dat glashelder zijn", aldus Hoekstra. Hij noemt het een ingewikkeld en 'pijnlijk' dossier en biecht tegelijk op dat hij niet langer kan uitsluiten dat nationaliteit op een onjuiste manier is gebruikt door de Belastingdienst. De Tweede Kamer is geschokt. Maar hoewel verontwaardiging overheerst is er ook steun. Zo vindt bijvoorbeeld [redacted] *(Tel)* het alleen maar goed dat de Belastingdienst 'degelijk onderzoek' doet.

16 mei 2019

De Belastingdienst organiseert ouderbijeenkomsten, maar ouders zijn niet tevreden. :"De Belastingdienst zei sorry voor wat er is gebeurd, maar ze gaat niets oplossen", zegt [redacted] in *Tr.* "Er waren mensen aan het huilen en zij zeiden alleen maar: we gaan hiervan leren voor de toekomst."

21 mei 2019

Tr en *RTLnieuws* maken melding van mogelijke discriminatie door de Belastingdienst bij de opsporing van toeslagfraude. De Afdeling Toeslagen van de Belastingdienst lijkt vooral mensen met een tweede nationaliteit te onderzoeken. [redacted] (*RTLnieuws*) concludeert in zijn column dat op de ouderbijeenkomst ouders overwegend "net iets minder blank waren dan ik".

27 Mei 2019

De Nationale Ombudsman wil dat de Belastingdienst alsnog met een 'behoorlijke oplossing' komt voor de 235 gezinnen van wie kinderopvangtoeslag in 2014 was stopgezet. De fiscus moet opnieuw bekijken of ouders toch recht hadden op toeslag in 2014. Tot nog toe weigert de Belastingdienst gedupeerde ouders tegemoet te komen, ondanks herhaaldelijk aandringen van onder andere de Tweede Kamer.

De Belastingdienst zette de toeslagen in 2014 stop, wegens mogelijk misbruik. De toeslagen over dat hele jaar moesten worden terugbetaald, omdat niet alle opvangkosten waren betaald. Destijds al concludeerde de ombudsman dat dat was besloten zonder de zaken goed te onderzoeken.

De Raad van State stelde in april dat het gezin in geldnood was gekomen door dat stopzetten en daardoor de opvang voor september tot december niet meer kon betalen. Het gezin zou die opvangkosten gewoon betaald hebben als die toeslag niet was stopgezet, vond de Raad van State, die ook stelde dat het nog niet uitbetaalde deel alsnog naar dat gezin moet gaan.

Die uitspraak is de reden voor de ombudsman om staatssecretaris Snel (Financiën) te vragen om een behoorlijke oplossing voor alle gedupeerde gezinnen. (o.a. *AD*)

12 Juni 2019

Staatssecretaris Snel gaat diep door het stof, melden de kranten. "Een Belastingdienst met tunnelvisie, een wet die te veel gefocust was op fraudebestrijding en te weinig menselijke maat. Er is volgens staatssecretaris Menno Snel heel veel fout gegaan rond het stopzetten en terugvorderen van de kinderopvangtoeslag van ruim driehonderd ouders", aldus *NRC.*

14 juni 2019

De Belastingdienst heeft een onderzoek naar eigen falen in de affaire kinderopvangtoeslag gefrustreerd. Stukken werden achtergehouden door medewerkers die zelf betrokken waren bij de jarenlange onjuiste en hardhandige aanpak van honderden ouders. Het 'bewijs' voor vermoedens van fraude blijkt daarnaast nog dubieuzer dan staatssecretaris Snel deze week moest toegeven, blijkt uit onderzoek van *RTLnieuws* en *Tr.* Uit de reconstructie van de affaire blijkt nu dat de Belastingdienst het onderzoek naar de eigen fouten tegenwerkte. Eerst werd niet goed gezocht. Daarna werden stukken achtergehouden voor de accountants (auditors), blijkt uit een ongecensureerde versie van het rapport die in bezit is van *RTLnieuws en Tr.*

Juni 2019

Snel kondigt aan de dwanginvorderingen tijdelijk te pauzeren – twee jaar nadat de Nationale Ombudsman heeft opgeroepen de ouders met coulance te behandelen en zelfs

schadevergoeding te bieden. Dat besluit liet te lang op zich wachten, vindt CDA-Kamerlid Omtzigt volgens *AD*. "Want ga maar na: de Nationale Ombudsman, de Kinderombudsman, de Hoge Raad, de Raad van State én de Tweede Kamer hebben allemaal al geconcludeerd dat de fiscus iets verkeerds heeft gedaan", aldus *AD*. Enkele weken hiervoor stopt Snel de dwanginvorderingen in de andere CAF-zaken en van ouders met toeslagschulden, met wie de Belastingdienst eerder weigerde een betalingsregeling te treffen. Snel biechtte een week eerder op dat dat niet gelukt is: de systemen van de Belastingdienst waren toch weer automatisch overgegaan tot invordering.

Juni 2019

Uit onderzoek van *Tr* en *RTLnieuws* blijkt dat de Belastingdienst ouders heeft benaderd voor 'persoonlijke gesprekken' buiten medeweten van hun advocaat. CDA, SP en GroenLinks vrezen dat de Belastingdienst ouders probeert af te kopen met een schadevergoeding waar een zwijgcontract aan gekoppeld is. Daarmee handelt de fiscus in strijd met de Algemene wet bestuursrecht, meldt *Tr*.

4-Juli 2019

Tr schrijft dat Snel in een 'verhit debat' toegeeft dat de Belastingdienst onrechtmatig handelde bij het stopzetten van kinderopvangtoeslag, maar dat het vast lag in beleid bij de Belastingdienst. De kans is groot dat nog veel meer ouders gedupeerd zijn. Alle gedupeerde ouders zullen schadevergoeding krijgen, belooft hij in de Kamer. Media zijn positief. *AD*: "Gelukkig belooft Menno Snel nu dat er in oktober duidelijkheid komt over de compensatie. Daarmee komt een einde aan het onrecht. Elke dag dat deze affaire zich voortsleept, is er een te veel. Een overheidsinstantie die eigen fouten toedekt, geen oog meer heeft voor de menselijke maat en zich verschuilt achter bureaucratie, gooit zijn imago te grabbel, verliest zijn bestaansrecht."

8 juli 2019

De Belastingdienst heeft hoogstwaarschijnlijk bij duizenden ouders de afgelopen jaren de toeslagen voor kinderopvang onterecht stopgezet en laten terugbetalen. De affaire rond de 'onrechtmatige' stopzetting van toeslagen is daarmee nog veel groter dan staatssecretaris Snel (Financiën) tot dusver aan de Kamer heeft gemeld. Dit bleek volgens *RTLnieuws* tijdens een rechtszaak van een gedupeerde ouder bij de rechtbank Rotterdam. Tot dusver was volgens *RTLnieuws* slechts bekend dat ruim 300 ouders van het [redacted] bureau in 2014 slachtoffer werden van het onrechtmatig optreden van de Belastingdienst. Voor Kamerleden is de maat vol. SP opent een meldpunt.

9 juli 2019

Staatssecretaris Snel wil een time-out in alle rechtszaken over vermeende fraude met toeslagen. Dit in afwachting van de uitkomsten van twee nadere onderzoeken naar het falen van de Belastingdienst in het fraudeonderzoek daarnaar. De D66-bewindsman wil nu 'elkaar even niet zien voor de rechter', zegt hij tegen BNR. Maandag keerde de Belastingdienst al op haar schreden terug in een CAF-zaak met een Rotterdamse ouder. Ook de invordering van al verstrekte toeslagen in de CAF-zaken wordt gestaakt. Snel erkende vorige week in de Kamer dat de Belastingdienst 'onrechtmatig' handelde toen ze kinderopvangtoeslagen van 302 ouders in [redacted] stopzette in 2014. Op de vraag hoeveel andere kwesties er zijn zoals [redacted], zegt Snel dinsdag tegen BNR dat het 'moeilijk is om over aantallen uitspraken te

doen'. Maar als dezelfde vorm van 'onbehoorlijk bestuur' ook in andere gevallen heeft plaatsgevonden, wil hij gedupeerden op dezelfde manier tegemoetkomen. Vorige week zegde Snel toe niet alleen de ten onrechte gestaakte toeslagen alsnog te willen uitbetalen, maar ook immateriële schade. Snel wacht daarvoor behalve op de nadere inventarisatie door de ADR ook op een advies van een commissie. Intussen wil Snel al dat de dienst Toeslagen zich 'anders gaat opstellen, met ook oog voor de menselijke maat'. In lopende en komende rechtszaken zal dat ook de lijn worden, zegt Snel toe in zijn brief aan de Kamer.

28 Augustus 2019

De Belastingdienst treedt 'ongenadig kil' en 'hardhandig' op bij het stopzetten en terugvorderen van toeslagen van burgers. Dit concludeert de SP op basis van een zwartboek van 280 klachten van gedupeerde ouders, die in grote financiële en persoonlijke problemen kwamen.

23 september 2019

Hoge ambtenaren van de Belastingdienst waren direct verantwoordelijk voor het ontsporen van een sinds 2014 slepende fraudejacht rond de kinderopvangtoeslag. Zij gaven ruim baan aan een speciaal fraudeteam dat zonder behoorlijk onderzoek en tegen de wet in toeslagen stopzette bij ouders, bericht *Tr*. De krant deed met *RTLnieuws* onderzoek naar de kwestie. Bronnen zeggen dat het zogeheten Managementteam Fraude het beleid heeft geaccordeerd om onwettig toeslagen stop te zetten. In dat team zaten meerdere topfunctionarissen. Het is onduidelijk of toenmalig staatssecretaris Wiebes door ambtenaren is geïnformeerd over het illegaal handelen. Inmiddels beschikt staatssecretaris Snel wel over documenten maar hij wil de stukken nog niet delen. Eerst moeten de documenten 'geanalyseerd' en 'beoordeeld' worden, pas daarna krijgt het parlement ze eventueel te zien. Meldt *Tr*. Uit die documentatie moet volgens de krant uit blijken wanneer tot de ambtelijke top doordrong dat illegaal werd opgetreden door het zogeheten 'Combiteam Aanpak Facilitators' (CAF).

23 oktober 2019

De Raad van State komt na jaren van procederen door talloze gedupeerde ouders nu zelf terug van de eigen harde lijn en stelt dat 'meer maatwerk' door de Belastingdienst nodig is (*RTLnieuws*). "De Belastingdienst moet zich veel redelijker opstellen bij de controle van toeslagen voor kinderopvang. Er moet een einde komen aan de praktijk van het standaard terugvorderen van tienduizenden euro's aan uitgekeerde kinderopvangtoeslag, als mensen niet kunnen aantonen dat zij álle kosten hebben gemaakt", aldus *RTLnieuws*.

De Belastingdienst/Toeslagen krijgt meer ruimte om maatwerk te leveren bij het bepalen van het recht op kinderopvangtoeslag én het terugvorderen van toeslagen. Tot nu toe heeft de Afdeling bestuursrechtspraak altijd geoordeeld dat de wet eist dat de Belastingdienst/Toeslagen streng optreedt. In de praktijk blijkt dat de gevolgen van deze strenge uitleg van de wet voor gezinnen ernstig kunnen zijn (RvS)

25 Oktober 2019

Uit onderzoek blijkt dat de Belastingdienst niet alleen in [redacted] maar ook bij gastouderbureau [redacted] in [redacted] toeslagen stopte zonder grondig onderzoek of bewijs. *Tr* en *RTLnieuws* kregen inzage in vertrouwelijke onderzoeksdossiers. Uit het onderzoek blijkt dat ambtenaren ook in deze zaak gegevens over (tweede) nationaliteit van ouders opvroegen.

5 november 2019

De fiscus stopt voorlopig met het terugvorderen van toeslagen van zeker 8500 mensen. Zij hebben samen nog een openstaande schuld van 160 miljoen euro bij de Belastingdienst, schrijft staatssecretaris Snel aan de Kamer. Gemiddeld komt dat neer op bijna 19.000 euro per gezin. Volgens de fiscus hebben deze mensen opzettelijk te veel toeslagen aangevraagd. De Belastingdienst had daarom dwanginvorderingen in gang gezet, waarbij salarissen en auto's in beslag kunnen worden genomen. Nu zegt de staatssecretaris dat eerst moet worden onderzocht of het terecht is dat sommigen zijn verdacht van fraude met toeslagen.

12 november 2019

Uit een brandbrief die een klokkenluider naar de Tweede Kamer stuurde, en waarin *Tr* en *RTLnieuws* vooraf inzage hadden, blijkt dat de Belastingdienst interne meldingen van misstanden bij de behandeling van burgers tot op het hoogste ambtelijke niveau heeft genegeerd. Een medewerker die jarenlang 'aan de bel trok' omdat in strijd met de wet werd gehandeld en burgers werden gedupeerd, vond nergens gehoor. Er heerste een angstcultuur bij de Belastingdienst, concludeert *RTLnieuws.*

14 November 2019

De commissie-Donner concludeert in haar Interim-rapport dat 'een beperkt aantal' [redacted]-ouders gefraudeerd heeft. De overgrote meerderheid is echter onschuldig en geslachtofferd door de 'institutionele vooringenomenheid' van de fiscus. De tunnelvisie van het CAF-team liet te weinig ruimte voor twijfel en bewijzen van onschuld. Daardoor ontaardde de fraudejacht in een 'heksenjacht'. Dat stopzetten was onrechtmatig, concludeert ook de commissie in navolging van eerder de Tweede Kamer. Maar 'het ergste' was dat ouders daarna ook geen kans meer kregen om de toeslag weer te herstellen. Ouders die in 2014 klant waren bij [redacted] moeten schadevergoeding krijgen, vindt Donner.

Tegelijkertijd stuurt Snel documenten naar de Kamer waaruit blijkt dat de ambtelijke top van de Belastingdienst willens en wetens toeslagen heeft stopgezet van mensen waarvan ze wist dat die er wel recht op hadden. Tot op het hoogste niveau werd besloten om jarenlang door te gaan met deze onrechtmatige aanpak. Volgens *Tr* geven de vrijgegeven documenten een ontluisterend beeld van de manier waarop de ambtelijke leiding de wet naast zich neer legde om de aanpak van veronderstelde fraude ruim baan te geven.

18 november 2019

Staatssecretaris Snel volgt het advies van de Cie. Donner en laat de gedupeerde ouders per brief weten dat ze alsnog de toeslag krijgen waar ze recht op hebben plus een materiële en immateriële schadevergoeding. Wederom gaat het kabinet diep door het stof, concluderen de media.

De klanten van gastouderbureau [redacted] zijn echter niet tevreden over de schadevergoeding die is bekendgemaakt. Het dekt lang niet de schade, laat advocate [redacted] weten (*Eindhovens Dagblad*). *FD* schrijft dat de Belastingdienst de burger weer centraal wil zetten. "Snel maakte cultuurverandering met 'oog voor de menselijke maat' waarin 'fouten tijdig worden gemeld', tot de vierde pijler van de vernieuwingsoperatie. Nu wil hij 'de toeslaggerechtigde meer centraal stellen'", aldus *FD.*

26 november 2019

Snel ligt opnieuw onder vuur wegens het achterhouden van informatie. *Tr* en *RTLnieuws* beschikken over vertrouwelijke evaluatierapporten uit 2015. Uit die stukken blijkt dat hij al

veel langer weet dat het aantal gedupeerden als gevolg van het onrechtmatig stopzetten van toeslagen veel groter is. Een reeks Kamerfracties, waaronder die van de regeringspartijen VVD en CDA, eist dat nu alle documenten boven water komen. Tweede Kamerleden vragen al anderhalf jaar om alle relevantie informatie over de ontspoorde fraudebestrijding. Volgens *Tr* en *RTLnieuws* heeft Snel de Kamer 'misleid'.

27 november 2019

De Tweede Kamer krijgt alsnog stukken van staatssecretaris Snel waaruit volgens *RTLnieuws* en *Tr* zou blijken dat hij al op de hoogte was over het hoge aantal gedupeerden in de kinderopvangtoeslagaffaire In een brief schrijft Snel dat hij de Kamer niet heeft misleid. Het gaat om evaluaties van soortgelijke zaken als de veelbesproken CAF-11, van ouders die stonden ingeschreven bij een [redacted]gastouderbureau. Snel stuurde de stukken nog niet naar de Kamer omdat er een onderzoek naar het optreden van de Belastingdienst loopt, door de accountants van het Rijk. Uit de evaluatie van fraudezaken zou blijken dat de Belastingdienst jarenlang en regelmatig onterecht toeslag stopzette. "Er is mij bijzonder veel aan gelegen om uw Kamer altijd zo juist en volledig mogelijk te informeren", schrijft Snel. Waar de Kamer inzage vroeg in vijftien rapporten, stuurde Snel er 75 naar de Kamer.

29 november 2019

De Kamer dringt erop aan dat Snel aangifte doet tegen hoge ambtenaren die in de fout zijn gegaan. De Kamer zou onderzoek willen laten doen naar mogelijke ambtsmisdrijven als machtsmisbruik, het handelen in strijd met de wet en knevelarij. De Kamer heeft laten uitzoeken of staatssecretaris Snel en zijn ambtenaren strafrechtelijk kunnen worden vervolgd, melden de kranten.

4 december 2019

In een 'emotioneel' Kamerdebat belooft Snel de vele gedupeerde ouders begeleiding vanuit de Belastingdienst bij het aanvragen van compensatie voor de geleden schade (o.a. *NRC*). Voor contact over hun zaak komt er een apart telefoonnummer.

11 december 2019

Half december zijn media, politiek en burgers uiterst verontwaardigd over de nagenoeg volledig zwartgelakte persoonlijke dossiers die ouders hebben gekregen met betrekking tot de toeslagenzaak. Als reactie belooft de Belastingdienst de ouders op korte termijn een persoonlijk bezoek om over hun zwartgelakte dossier te praten. Over de afspraken die gemaakt worden ontstaat ook weer commotie.

13 december 2019

Uit interne managementverslagen van de Directie Toeslagen van de Belastingdienst van de afgelopen twee jaar, waar *RTLnieuws* en *Tr* over beschikken, "blijkt dat tot in elk geval juli 2019 nog onrechtmatige controleacties plaatsvonden 'voordat de burger in de gelegenheid is gesteld om te reageren'" (*RTLnieuws*). Dat is in directe tegenspraak met wat staatssecretaris Snel eerder meldde aan de Tweede Kamer, en wat de Belastingdienst beloofde aan de Nationale Ombudsman. Vanaf 2016 zou de Belastingdienst zich aan de wet houden, aldus *RTL*.

18 december 2019

Staatssecretaris Snel treedt af. Hij liet de Kamer weten dat hij onvoldoende politieke steun voelt bij zijn pogingen om het probleem met de kinderopvangtoeslag op te lossen. In zijn verklaring zei hij dat de ouders de dupe zijn geworden van een "op hol geslagen fraudeaanpak. Ze zijn

platgewalst door een overheidsapparaat, zonder daaraan te kunnen ontsnappen". Hij bood nogmaals zijn excuses aan. "Maar ik kan het niet meer goedmaken."

Januari 2020

Minister Hoekstra stelt voor de Belastingdienst op te splitsen in drie onderdelen: Douane, Toeslagen en de kerntaken van de Belastingdienst, inclusief de FIOD. Daarnaast laat Hoekstra een onderzoek uitvoeren naar de communicatie tussen de Belastingdienst en de burger en wil hij een cultuurverandering inzetten. De Tweede Kamer is enthousiast over de voorstellen van minister Hoekstra.

Er komt op het ministerie van Financiën een extra staatssecretaris om de problemen bij de Belastingdienst aan te pakken. De ene staatssecretaris gaat zich bezighouden met het innen van belasting en de hervorming van het fiscale stelsel, de andere met de douane en de toeslagen, hebben de coalitiepartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie besloten. Het sentiment onder stakeholders is wisselend.

10 Januari 2020

[redacted] van de Belastingdienst, is weggestuurd vanwege de toeslagenaffaire. [redacted] kan zich naar verluidt niet vinden in de verschillende scenario's die op tafel liggen om de dienst beter te laten functioneren.

20 januari 2020

Rutte en Hoekstra gaan in gesprek met zo'n 300 gedupeerde ouders. *Tel* en *RTLnieuws* berichten dat ouders 'voorzichtig positief' reageren op het gesprek met Rutte en Hoekstra. Wat bij veel aanwezige ouders in goede aarde is gevallen, is dat alle gedupeerden aan een ambtenaar zijn gekoppeld.

19 februari 2020

De Belastingdienst moet alsnog toeslag voor kinderopvang uitbetalen aan een gedupeerde ouder die in 2014 in de knel kwam. Volgens de hoogste rechter heeft de vrouw wel degelijk recht op een deel van de toeslag en heeft de Belastingdienst dit onterecht van de hand gewezen. Dit blijkt uit een nieuwe uitspraak van de Raad van State, die belangrijk kan zijn voor andere ouders die in het verleden door de Belastingdienst te hard zijn aangepakt, bericht *RTLnieuws*.

27 februari 2020

Een speciale crisisorganisatie moet de kinderopvangtoeslagaffaire afhandelen (o.a. *Dagblad van het Noorden*). De organisatie moet ook de eerste opzet maken voor een nieuw toeslagstelsel, schrijft staatssecretaris Van Huffelen aan de Tweede Kamer. De crisisorganisatie gaat de compensatie regelen voor gedupeerden in de affaire. Er komt ook een loket waar ouders terechtkunnen met vragen. Een vertegenwoordiger van de betrokken ouders gaat de crisisorganisatie adviseren. "De mens moet weer centraal staan bij de Belastingdienst. De nieuwe bewindsleden trekken lering uit het verleden", aldus *Tr.*

5 maart 2020

Staatssecretaris Vijlbrief constateert in een Kamerdebat dat de ene fout van de Belastingdienst op de andere lijkt. "Er gaat steeds iets mis met privacy, met data en met de verwerking daarvan. Wij hebben het hier over checks and balances. Ik overweeg extern toezicht, zoals er ook externe controle bestaat op de inlichtingendiensten". Tegelijkertijd sluit hij niet uit dat er de komende tijd nog meer lijken uit de kast vallen, aldus *Tr.* Veel Kamerleden lieten eerder in

het debat weten onaangenaam verrast te zijn door alle problemen die de laatste tijd zijn opgebiecht. Tegelijkertijd zijn zij blij dat Vijlbrief en zijn collega Van Huffelen de Kamer zo actief informeren.

8 maart 2020

FTM concludeert dat tienduizenden ouders sinds 2005 zijn getroffen door 'het hardvochtig terugvorderen van hun kinderopvangtoeslag'. Aan de hand van vertrouwelijke notities reconstrueert FTM hoe staatssecretaris Wiebes en minister Asscher de noodkreten van ambtenaren negeerden. Willens en wetens hielden ze vast aan het harde beleid, waardoor goedwillende burgers in grote financiële nood kwamen. De afdeling Toeslagen van de Belastingdienst ontwikkelde een oplossing voor het probleem, maar vond ook daarvoor geen gehoor. De bewindslieden hebben de Kamer nooit geïnformeerd over de indringende waarschuwingen van de Belastingdienst.

Asscher ontkent de waarschuwingen te hebben gezien. Opvallend genoeg beroepen zowel Asscher en Sociale Zaken als Financiën zich alleen op 'stukken' om vast te stellen wat de politiek verantwoordelijken wisten, meldt *FTM*. Dit suggereert dat er alleen een papieren realiteit is, terwijl veel overleg ook mondeling plaatsvindt. Er zijn meerdere ambtenaren – zoals de [redacted] kinderopvang van Sociale Zaken, [redacted] – die vermoedelijk precies weten hoe de discussies zijn verlopen, en waarom is gekozen voor het handhaven van de harde lijn. Er komt nu een 'geauditeerde zoektocht' naar meer documenten uit de periode 2014-2015 waarin Asscher de politieke leiding had, zo kondigde staatssecretaris Van Ark half maart al aan.

12 maart 2020

Eindrapport Cie. Donner "Omzien in verwondering".

Er worden twee harde conclusies getrokken:

- Niet de Belastingdienst, maar de politiek is de hoofdschuldige in de toeslagenaffaire. De Tweede Kamer en de laatste zes kabinetten hebben de toeslagenwetgeving zodanig vormgegeven dat ongelukken niet konden uitblijven.
- Het is onmogelijk om alle ouders die zich gedupeerd voelen een 'passende oplossing' te bieden. Het werkelijke beeld van de toeslagenaffaire is dus niet zo zwart-wit als tot nu toe is geschetst. De Belastingdienst behandelde volgens Donner niet álle ouders als fraudeur; en niet álle ouders zijn onschuldig, concludeert Hofs in *Vk*.

  De terugvordering was niet altijd onterecht, benadrukt Donner nu. Een aantal gastouderbureaus die onderwerp waren van een CAF-onderzoek, heeft aantoonbaar gefraudeerd. Sommige eigenaren zijn daar ook strafrechtelijk voor veroordeeld. Dat geldt onder andere voor de gastouderbureaus [redacted]

12 maart 2020

Rapport ADR "Onderzoek toeslag gerelateerde CAF-zaken".

Bij aanvragen van kinderopvangtoeslag keek de Belastingdienst jarenlang extra kritisch naar aanvragen van niet-Nederlanders. Dit is in strijd met het discriminatieverbod.' Al in 2012 is gewaarschuwd voor het 'ontbreken van proportionaliteit' en zulks gebeurde opnieuw in 2014. Op dat moment 'wordt staatssecretaris Wiebes inzake [redacted] geïnformeerd over de grote impact van het volledig terugvorderen van kinderopvangtoeslag bij het niet (volledig) voldoen van de eigen bijdrage.'

13 maart 2020

Het kabinet gaat verder dan de commissie-Donner adviseerde. De staatssecretarissen Van Huffelen en Van Ark willen iedereen tegemoetkomen die sinds de invoering van de kinderopvangtoeslag in 2005 gedupeerd is.

27 maart 2020

De Belastingdienst hanteerde jarenlang een minimumbedrag aan teruggevorderde toeslagen als gevolg van fraude. Als de dienst die 'minimale opbrengst' niet kon halen, werden maatregelen genomen om meer potentiële fraudeurs in kaart te brengen en meer geld bij die groep terug te vorderen (o.a. *Dagblad de Limburger*). De methode van de Belastingdienst is het gevolg van afspraken uit 2013. Ambtenaren die beslissingen om toeslagen terug te vorderen in stand hielden, konden snel carrière maken. De Belastingdienst zegt geen aanwijzingen te hebben dat er ook sprake was van minimale doelstellingen die teams of individuen moesten halen.

Mei 2020

Staatssecretaris Van Huffelen voerde persoonlijke gesprekken met tientallen gedupeerden. Na de contact-beperkende coronamaatregelen van half maart organiseerde ze twee 'webinars' waaraan ruim 1.250 ouders deelnamen die daar vragen konden stellen. Van Huffelen installeerde een 'strategisch crisisteam', een bestuurlijke adviesraad en drie commissies die de omvang van potentiële schadevergoedingen aan getroffen gezinnen moeten vaststellen en bezwaren daartegen moeten beoordelen. Om hun werkzaamheden te volgen, onderhoudt de staatssecretaris nauw contact met de Nationale Ombudsman en komt er een 'ouder- en kindpanel'. Dat moet vanuit het slachtofferperspectief naar de gang van zaken kijken. Voor gedupeerde ouders was al een telefoonnummer met contactpersonen opengesteld. Nu krijgen die ouders ook een persoonlijke 'zaakbehandelaar' om het onvermijdelijk bureaucratische compensatieproces te begeleiden.

6 mei 2020

Ouders merken weinig van de voortvarendheid van Van Huffelen, merkt *NRC* op. De gedupeerde ouders of hun juridisch adviseurs vernamen (na rapport Donner en de belofte van Van Huffelen half maart) nog maar weinig nieuws van de Belastingdienst. Van Huffelen bracht evenmin concreet goed nieuws.

11 mei 2020

RTLnieuws en *NU.nl* melden dat de Belastingdienst erkent dat tussen 2012 en 2015 mensen mede op basis van het hebben van een dubbele nationaliteit zijn geselecteerd voor extra controle. Volgens de Belastingdienst zijn op die manier ruim 11.000 mensen met een dubbele nationaliteit aan een extra controle onderworpen. Waarom er op tweede nationaliteit werd geselecteerd is onduidelijk. Volgens een woordvoerder van staatssecretaris Vijlbrief worden de selectieregels opgesteld aan de hand van 'kennis en expertise' van ambtenaren. Ook 'ervaringen uit voorgaande jaren' kunnen een rol spelen. De Kamer is wederom verontwaardigd. SP-Kamerlid Leijten: "Elke keer vragen we of bepaalde regels zijn overtreden. Elke keer krijgt de Kamer te horen dat het niet zo is. En elke keer blijkt het dan achteraf tóch wel zo te zijn." Redactie *Tr* schrijft: "Spontaan komt er niets naar buiten over de wantoestanden bij de dienst en al helemaal niet na zelfstandig optreden van de politieke leiding. Etnisch profileren als staande praktijk werd tot nu toe door de dienst en door

opeenvolgende bewindslieden keer op keer ontkend. Nu ook die ontkenning wordt beschaamd, wordt het een serieuze vraag of de Nederlandse burger nog wel af kan gaan op de integriteit van de dienst en van de betreffende ambtenaren." De Belastingdienst haalt met spoed de selectie op nationaliteit uit het eigen controlesysteem.

20 mei 2020

Advies Allen&Overy: ambtenaren hebben zich mogelijk schuldig gemaakt aan 'knevelarij': het afpakken van toeslagen voor kinderopvang, zonder goede reden, en het terugvorderen van eerdere jaren. Ambtenaren zouden daardoor willens en wetens burgers kapot hebben gemaakt. Ook zou sprake zijn van 'beroepsmatige discriminatie' door het kijken naar afkomst: tweede nationaliteit. Het ministerie van Financiën doet vervolgens aangifte. Zij willen dat het OM gaat onderzoeken of betrokken ambtenaren strafrechtelijk moeten worden vervolgd Die aangifte is gericht tegen de Belastingdienst als overheidsorganisatie, en niet tegen individuele ambtenaren. Inmiddels zijn toch vijf ambtenaren op non-actief zijn gezet na het onderzoek, onder wie een [redacted] Toeslagen, meldt *RTLnieuws*. Dit alles zorgt voor veel onrust onder medewerkers van de Belastingdienst.

23 mei 2020

De Algemene Rekenkamer deelt in zijn rapport (Verantwoordingsdag) een van zijn weinige complimenten uit aan de Belastingdienst. Onvolkomenheden in de organisatie en de ICT worden voortvarend weggewerkt. "Het beeld van de Belastingdienst dat oprijst uit ons onderzoek, is dan ook anders dan het beeld dat bekend is in het publieke en politieke debat". *FD:* "Hoog tijd om dat debat een andere lading en richting te geven, ook omwille van wat er post-corona nog van de dienst zal worden gevraagd."

24 mei 2020

[redacted] van de FIOD, [redacted] is op non-actief gesteld wegens de toeslagenaffaire. [redacted] ontkent direct betrokken te zijn geweest bij de verkeerde afhandeling van de toeslagen. Het vertrek van [redacted] is bij de FIOD ingeslagen als een bom. Hij is erg geliefd onder het personeel van zowel de FIOD als de Belastingdienst, zo melden goed geïnformeerde bronnen aan *FTM*. Volgens verschillende bronnen bij de Belastingdienst is de functie van drie anderen ook ter discussie gesteld. Dat bevestigt een woordvoerder van Financiën desgevraagd. Hij zegt dat drie betrokken managers 'een stap opzij' hebben gezet, 'gelet op de aangifte bij het OM' (*NRC*).

26 mei 2020

Rapport Deloitte wordt gepubliceerd. Deloitte keek op verzoek van de politiek naar de interne gang van zaken bij de fiscus en kwam tot de conclusie dat voor veel medewerkers niet duidelijk is waar ze precies naartoe moeten werken. Bovendien geven ambtenaren aan dat ze zich niet altijd veilig voelen, zich niet erkend voelen of elkaar niet durven aan te spreken. Voor veel medewerkers is niet duidelijk wat 'menselijke maat' precies betekent. Wel is duidelijk dat de leiding te veel stuurt op kwantiteit. Dat leidt de aandacht af van het echte werk, zeggen de geïnterviewden. Toch zijn ambtenaren over het algemeen positief over het werkklimaat.

27 mei 2020

De Tweede Kamer vindt dat de financiële afwikkeling veel gemakkelijker en sneller moet gaan. "Veel getroffen ouders zitten nog altijd in grote financiële problemen. Geef hun vast een voorschot van 10.000 euro", aldus SP-Kamerlid Leijten. CDA- Kamerlid Omtzigt steekt namens

de hele Kamer de hand in eigen boezem: “Als de heer Nijboer vraagt: wat is de les voor de Kamer, dan is die les dat wij meer tijd moeten besteden aan wetgeving en wat minder aan spoeddebatten. Ik zeg het eerlijk: deze Tweede Kamer brengt tweederde van haar tijd door met wat er op de voorpagina van de Volkskrant en De Telegraaf staat. Wetgeving heeft vergaande consequenties voor mensen. De vraag die ik mijzelf stel, is hoe we ervoor kunnen zorgen dat we het maken van wetgeving serieuzer nemen.”

4 Juni 2020

Technisch briefing Tweede Kamer. Nationale Ombusman Van Zutphen pleit voor een ruimharige compensatie van de gedupeerde ouders: “Ik snap dat er ’stroomschema’s’ zijn en dat mensen soms beroep moeten doen. Maar laat het liever niet zo ver komen. Compenseer ruimhartig. Goede bedoelingen of geld alleen zijn niet voldoende. (...) Het gaat verder dan alleen compenseren, het gaat ook om mensen aan de hand nemen en zorgen dat ze uit de ellende komen.” De ombudsman roept de Belastingdienst op om niet moeilijk te doen over het geven van dossiers aan gedupeerde ouders en hen ondersteuning te geven.

15 juni 2020

De Raad van State brengt een ongevraagd advies uit over de ministeriële verantwoordelijkheid. Men had zorgen vooral over de incident gedreven verantwoordingscultuur en het veranderende samenspel tussen Kamerleden, bewindslieden en ambtenaren. Niet de vraag wat we van de mogelijk gemaakte fouten kunnen leren, voert de boventoon, maar de vraag welke overheidsfunctionarissen tekortschieten en of dat personele consequenties heeft.

17 juni 2020

Duizenden ouders die onterecht als fraudeur waren aangemerkt in de kinderopvangaffaire maar geen betalingsregeling kregen, kunnen nu toch aanspraak maken op compensatie. Het gaat om ouders met bijvoorbeeld een kwijtgeraakt bonnetje of een verkeerd ingevuld formulier. De Belastingdienst oordeelde eerder dat ze niet in aanmerking kwamen voor een regeling.

Opvallend vindt Kleinnijenhuis (*Tr*) dat staatssecretaris Van Huffelen vorige week nog in de Tweede Kamer zei dat haar pas 'de afgelopen weken' duidelijk werd dat de kwalificatie opzet of grove schuld tot zoveel problemen heeft geleid voor ouders. Haar voorganger Menno Snel kreeg echter in oktober al notities die het probleem bij hem duidelijk maakten. Al in augustus vorig jaar besloot Snel de toen lopende dwanginvorderingen, zoals loonbeslagen of inbeslagnames, niet te stoppen. Dat deed hij op dringend advies van een van zijn topambtenaren, die nog altijd deel uitmaakt van het managementteam van de Belastingdienst.

18 juni 2020

Een belangrijk document blijkt door de Belastingdienst nooit naar de commissie-Donner te zijn gestuurd. CDA-Kamerlid ”We worden permanent niet geïnformeerd, we kunnen onze taak niet doen, we kunnen niet rechtzetten wat fout gaat. Laat maar", aldus SP-Kamerlid Leijten. CDA-Kamerlid Omtzigt is 'witheet', meldt *Tel*. Hij wil dat Kamervoorzitter Arib erover in gesprek gaat met premier Rutte. Arib is best bereid om in gesprek te gaan met de premier over de manier waarop zijn kabinet haar Kamer informeert en op de hoogte houdt. Hoogleraar [redacted] ziet al langer bij de informatieopslag van de verschillende departementen. Die zijn allemaal anders geregeld en na verschillende bezuinigingen is het nog erg moeilijk om iets in die archieven terug te vinden, zegt hij. Dat zou echt anders geregeld moeten worden

19 juni 2019

Er is veel chagrijn over de gebrekkige informatievoorziening over de affaire aan de Tweede Kamer. Veel vragen zijn nog onbeantwoord. En Snel zal de Kamer er echt van moeten overtuigen dat hij de juiste persoon is die de cultuur bij de Belastingdienst kan veranderen (*RTLnieuws*).

22 juni 2020

De fiscus heeft de onafhankelijke commissie die moest beoordelen of gedupeerde ouders in aanmerking komen voor schadevergoeding, verkeerd geïnformeerd. Daardoor werden mogelijk honderden, of zelfs duizenden ouders onterecht afgewezen voor een schadevergoeding (o.a. *Tr, Parool*). Dat meldt staatssecretaris Van Huffelen aan de Tweede Kamer voorafgaand aan een debat over de Belastingdienst. Kamerleden toonden zich 'verbijsterd' over de 'zoveelste miskleun' in het oplossen van de toeslagenzaak. Extra pijnlijk is dat de fout is gemaakt door de nieuw opgerichte organisatie die juist los van de Belastingdienst beter zou kunnen opereren. Die komt nu onder curatele te staan: een extern bureau zal de werkwijze onderzoeken en het management versterken. Of er sprake is van bewust achterhouden van informatie voor de onafhankelijke commissie, is niet duidelijk. Om te voorkomen dat ouders onterecht zijn afgewezen, laat Van Huffelen alle beslissingen waarbij schadevergoeding door de commissie is afgewezen, opnieuw onderzoeken.

Begin juli 2020

In juli 2020 wordt bekend dat er meer registratie en fraudesystemen of 'zwarte lijsten' zijn stopgezet. Deze systemen hadden overeenkomsten met de FSV, die tienduizenden Nederlanders op een zwarte lijst zette op basis van signalen die op fraude moesten wijzen. De FSV werd in februari stilgelegd.

Begin juli 2020 wordt ook bekend dat duizenden dossiers van de afdeling Toelagen jaren te vroeg vernietigd zijn.

7 juli 2020

Niet alleen bij kinderopvangtoeslag maar ook bij de inkomstenbelasting zou de Belastingdienst de afgelopen jaren tienduizenden mensen als fraudeur bestempeld hebben op basis van profilering en 'vermoedens' van fraude. Alle grote nieuwsmedia berichten erover. *Tr*: "'nu dreigt te gebeuren waar het kabinet zo bang voor is: de toeslagenaffaire is geen geïsoleerd probleem, omstreden fraudejachten blijken breder te zijn gebeurd. Onduidelijk is hoeveel mensen precies last hebben gehad van deze fraudeaanpak. Mogelijk gaat het om vele tienduizenden burgers, die tussen 2012 en 2018 door de Belastingdienst in 'project 1043' werden geplaatst. Maar ook andere antifraude-projecten worden genoemd als Gebo, Kef en Caf." *Parool*: "Omdat het bij de toeslagenaffaire soms wel twee jaar duurde voordat de Kamer gevraagde stukken kreeg, willen Omtzigt en Leijten nu dat het kabinet alle informatie over alle al bekende en nog onbekende fraudeprojecten bij de Belastingdienst naar de Kamer stuurt."

8 juli 2020

Om de ruimere compensatie mogelijk te maken, heeft Van Huffelen met ingang van 1 juli de harde uitvoeringsregels voor toeslagen aangepast, en de verjaringstermijn voor getroffen ouders geschrapt. De eerste uitbetalingen zullen deze maand plaatsvinden. De financiële risico's en precedentwerking die voor de ministerraad reden was om Snel te blokkeren, zijn alsnog werkelijkheid geworden.

13 juli 2020

Uit een onderzoeksrapport van KPMG blijkt dat de tips en signalen over fraude die bij de Belastingdienst binnenkomen niet volgens de regels van AVG worden verwerkt. Het gaat daarbij specifiek om systemen en databanken die worden gebruikt bij het tegengaan van fraude bij toeslagen, met auto's en in het mkb. De bevindingen zijn naar voren gekomen in een breder onderzoek naar fraude-opsporingssystemen binnen de Belastingdienst, uitgevoerd door KPMG. Reden daarvoor was de plotselinge stopzetting eind februari van de Fraude Signalerings Voorziening (FSV). Uit het onderzoek van KPMG is gebleken dat bij enkele duizenden mensen in FSV een aantekening is gemaakt van de nationaliteit, de medische gesteldheid of de aanwezigheid van een strafblad. De staatssecretarissen preken in hun Kamerbrief van 'ernstige' bevindingen en een 'zeer harde' conclusie. Naast het stopzetten van de applicaties schorsen ze daarom tot nader order ook alle werkzaamheden van het fraudeteam van de Belastingdienst. Ook kondigen ze daarnaast tal van nieuwe onderzoeken aan. Er wordt gezocht naar een externe toezichthouder voor de overheidsdienst.

20 juli 2020

Het Rapport van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) wordt gepubliceerd. AP: de werkwijze van de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst was langdurig onrechtmatig, discriminerend, onbehoorlijk en in strijd met de wet. Het onderzoek laat zien dat het systeem van de fiscus onderscheid op basis van nationaliteit mogelijk maakte, omdat (dubbele) nationaliteit onderdeel uitmaakte van het geautomatiseerde systeem. De AP constateert dat daarin "permanent en structureel, onnodig negatieve aandacht voor de nationaliteit" aanwezig was. Aan etnisch profileren oftewel rassendiscriminatie is de Belastingdienst niet schuldig, vindt de AP. De Belastingdienst werkte slecht mee aan het onderzoek, vertelde [redacted] AP, bij de presentatie. "Er werd niet altijd meteen de waarheid gesproken." De AP heeft de Belastingdienst meermaals op de gevolgen gewezen als er niet meegewerkt zou worden, zoals een dwangsom. Volgens [redacted] ging het beter na het aantreden van Van Huffelen.

Van Huffelen geeft aan dat de fiscus bezig is om het personeelsbestand meer divers te maken. "Dat helpt om beter te begrijpen wat het betekent als je het niet-Nederlanderschap als selectiecriterium gebruikt." Er komt ook een 'nieuw waardenkompas', waarin "morele dilemma's binnen de organisatie inzichtelijk worden gemaakt". Van Huffelen, die de conclusies in het AP-rapport zeer ernstig noemde, benadrukt dat de AP in de verleden tijd spreekt. "De Belastingdienst heeft zijn werkwijze inmiddels aangepast." Ze haar "oprechte excuses" aan voor de onrechtmatige manier waarop de afdeling Toeslagen gegevens over (dubbele) nationaliteit betrok in de aanvraag en controle op mensen die kindertoeslag wilden of al ontvingen. Media en politiek zijn kritisch. Hoewel er al vermoedens waren noemen ze de uitslag schokkend.

30 juli 2020

De Belastingdienst stuurde in de zomervakantie aan ouders een brief over de vaststelling van de kinderopvangtoeslag 2019. Zij hadden twee weken tijd om bewijzen in te sturen, zo stond daarin te lezen. Wederom is er algehele verontwaardiging.

31 juli 2020

108 gedupeerden van de toeslagenzaak hebben het geld gekregen waarop zij recht hebben. Dat schrijven vrijwel alle grote nieuwsmedia. *NRC* schrijft dat de toehoorders die het dossier volgen, weten hoe bescheiden die eerste stap was. "De omvang van de groep van mogelijke gedupeerden is vele malen groter: twintigduizend. En waar de staatssecretaris eind mei in haar eerste grote debat in de Tweede Kamer duidelijk beloofde dat 'we' na die eerste uitbetalingen 'dat aantal in hoog tempo kunnen uitbreiden', nam ze in haar Twitterfilmpje wat gas terug."

19 augustus 2020

Van Huffelen erkent dat er het een en ander 'aan de hand is' met de uitvoering van de herstelbetalingen, aldus *NRC*: "In een uitgebreide serie brieven aan de Kamer stelde ze onomwonden dat de eerste uitbetalingen weliswaar hebben plaatsgevonden, maar dat de wijze waarop dat gebeurde zó arbeidsintensief is dat het afwikkelen van alle gedupeerde gevallen veel meer tijd gaat kosten." De finale afwikkeling van de toeslagenaffaire zal dus niet vóór eind 2021 zijn voltooid. De tweede oorzaak van de opgelopen vertraging zit bij de Belastingdienst zelf, schrijft *NRC*. De fiscus is organisatorisch nog altijd niet op orde om het immense probleem dat de toeslagenaffaire is geworden, af te handelen. Ambtenaren die ouders moeten begeleiden zeggen dat er geen besluiten worden genomen, uit vrees voor 'precedentwerking', bevestigen meerdere bronnen volgens *RTLnieuws*. Onder medewerkers van de dienst groeit de onrust en frustratie over het uitblijven van een oplossing.

20 augustus 2020

De vertraging in de afhandeling van de kinderopvangtoeslagaffaire leidde donderdag tot ergernis in de Tweede Kamer. Het parlement is teruggekomen van reces om de kwestie te bespreken. Staatssecretaris van Huffelen liet eerder deze week weten dat de afhandeling langer gaat duren, omdat zaken vaak complexer zijn dan eerder werd gedacht. "Ik vind het niet kunnen", zei Renske Leijten van de SP.

10 september 2020

Ouders van jonge kinderen worden er de komende tijd via tv-spotjes, online-advertenties en kinderopvangorganisaties aan herinnerd dat ze hun toeslagengegevens moeten checken. Zo wil de afdeling Toeslagen voorkomen dat ouders achteraf geld terug moeten betalen, omdat hun situatie is veranderd.

22 september 2020

Gemeenten (vertegenwoordigd door VNG) zijn 'woedend' op de Belastingdienst, omdat die weigert de kosten te betalen voor hulp aan gedupeerde ouders. *RTLnieuws: "*Het overleg over hulp aan 26.000 slachtoffers zit muurvast omdat het herstel traag gaat, de fiscus gemeenten financieel niet wil bijstaan en ook niet wil toezeggen dat belastingschulden van ouders worden kwijtgescholden." Een probleem is ook dat de gemeenten vanwege privacyregels de namen van gedupeerden niet van de Belastingdienst krijgen. Enkele dagen later wordt er toch een principeakkoord gesloten.

29 september 2020

Staatssecretaris van Huffelen wist wel degelijk dat er meer onwettige registratiesystemen waren zoals de Fraude Signalering Voorziening (FSV), toen haar collega Vijlbrief in een debat mede namens haar antwoordde dat die er naar zijn weten niet waren. Dat schrijft Kamerlid Pieter Omtzigt (CDA) op Twitter in reactie op zijn beantwoorde Kamervragen door Van Huffelen.

29 september 2020

Staatssecretaris Alexandra van Huffelen zegt namens de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst dat de 8.300 gedupeerde ouders vóór eind 2021 geholpen moeten zijn. Er worden dit jaar niet vijfduizend, maar maximaal zeshonderd gedupeerde ouders gecompenseerd. Het is voor het eerst dat de dienst Toeslagen nu een tijdpad opgeeft waarbinnen de gedupeerde ouders compensatie kunnen verwachten. "De Belastingdienst lijkt eindelijk weer een beetje empathie op te kunnen brengen voor de gedupeerden en de toeslagenaffaire echt af te willen handelen", concludeert DDS daarbij.

2 oktober 2020

CDA-Kamerlid Omtzigt geeft een lezing waarin hij pleit voor een nieuw sociaal contract en waarin vooral de misstanden bij de toeslagenaffaire aan de orde komen. Pieter Omtzigt concludeert in zijn lezing: "Wat wel met wortel en tak moet worden uitgeroeid, is de cultuur van het koste wat kost fouten verbergen, er tien jaar lang mee kunnen doorgaan, aan de cultuur van onvolledig voorlichten, van het blokkeren van transparantie. Waar een einde aan moet komen is de desastreuze focus op rechtspinnen wat krom is, op het tegen elke prijs proberen te vermijden dat een overheidsorganisatie op korte termijn imagoschade oploopt."

6.3. Overzichtsartikelen

De belofte die maar niet kwam

NRC Handelsblad

9 juli 2020 donderdag, 1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 2101 words

Byline:

Dateline: Den Haag

Body

ABSTRACT

Toeslagenaffaire

De afgetreden Menno Snel wilde de slachtoffers in de toeslagenaffaire begin juni 2019 al een tegemoetkoming toezeggen, blijkt uit onderzoek van NRC. Door weerstand in het kabinet gebeurde dat pas veel later.

VOLLEDIGE TEKST:

Op donderdag 6 juni 2019 moeten de ambtenaren van Menno Snel tot laat in de avond doorwerken. Snel ligt als staatssecretaris verantwoordelijk voor de Belastingdienst dan al maanden onder vuur vanwege de kinderopvangtoeslagenaffaire. Nu wil hij een gevoelige draai maken. Steeds heeft hij een schadevergoedingsregeling voor ouders afgehouden: de dienst heeft gewoon de wet uitgevoerd. Nu is Snel van gedachten veranderd: hij wil ouders tegemoetkomen, en ze dat ook zo snel mogelijk vertellen. Maar dan moet hij eerst steun van zijn collega's krijgen.

NRC reconstrueerde uit interne stukken en gesprekken met betrokkenen hoe het voornemen van Snel door weerstand binnen het kabinet strandde. Door die defensieve reflex gingen voor ouders kostbare maanden verloren.

Lange tijd had de Belastingdienst de kwestie van massaal onterechte stopzetting van kinderopvangtoeslagen niet als een probleem gezien. Men had immers slechts de wet uitgevoerd. In een specifiek antifraudeproject - codenaam CAF 11 - waren ruim tweehonderd gezinnen bij een gastouderbureau in [redacted] meedogenloos aangepakt. Door stopzetting van hun toeslagen in 2014 en tegenwerking door de Belastingdienst bij de behandeling van hun bezwaarschriften waren zij in grote financiële problemen gekomen.

Ja, had de Belastingdienst in november 2017 na een kritisch rapport van de Nationale Ombudsman toegegeven, er waren dingen misgegaan. Er zouden excuses komen voor ouders die daarvan last hadden gehad. Tegelijkertijd, zo benadrukte de dienst, de maatschappij wilde in die tijd strenge regels, ,,strengere handhaving en stevig optreden".

Maar de zaak bleef doorsudderen. Publicaties in Trouw en RTL Nieuws over telkens nieuwe facetten van dat 'stevige' optreden wakkerden de maatschappelijke en politieke ergernis aan. Onder druk van de Tweede Kamer - waar met name Pieter Omtzigt (CDA) en Renske Leijten (SP) zich op de zaak wierpen - stelde Menno Snel (D66) in mei 2019 een commissie in onder leiding van oud-minister Piet Hein Donner. Die moest onderzoeken hoe de afdeling Toeslagen haar werk had gedaan en hoe er ,,een voor alle betrokkenen passende oplossing" kan worden gevonden.

Snel had tot die tijd nooit met de gedupeerde ouders gesproken: politici horen zich immers niet met individuele zaken te bemoeien. Op aandringen van de Kamer beloofde Snel dat nu wel te doen.

In de voorbereiding op dat oudergesprek verandert het denken bij Snel en zijn ambtenaren over de ernst en de toedracht van de zaak. Ze hebben al die tijd tegen elkaar gezegd: de uitkomsten van onze fraudebestrijding zijn soms spijkerhard, maar dat is de wet, zo is het beleid bedoeld.

Dat verandert tijdens een ambtelijke bespreking op dinsdag 4 juni. De nieuwe programmamanager Toeslagen is diep in de ouderdossiers gedoken. Met de onbevangen blik van een nieuwkomer is haar conclusie onthutsend: de besluiten om bij ouders geld terug te vorderen zijn vaak gewoon slecht onderbouwd. De dossiers zijn onvolledig, soms zoek. Bewijsstukken ontbreken, essentiële stappen zoals wederhoor zijn niet genomen.

Voor Snel en zijn ambtenaren is het duidelijk: de eerdere problemen zijn geen uitwassen. Het is systematisch misgegaan. De overheid, vindt Snel, moet dit nu zonder uitstel goed maken. Ouders moeten een financiële compensatie krijgen voor geleden schade.

Om dat te regelen wil hij in de ministerraad van vrijdag 7 juni steun vergaren, zo blijkt uit interne mailwisselingen en stukken in handen van NRCen gesprekken met betrokkenen. ,,Ik heb de intentie om voor deze groep ouders nu echt wat te doen en wil daarom alles op alles zetten om te onderzoeken hoe ik voor deze groep mensen wat

kan betekenen", zo staat er in de spreektekst die zijn ambtenaren voor de ministerraad hebben voorbereid. Er staat ook: ,,Samenvattend ben ik vastberaden om deze ouders op de een of andere wijze tegemoet te komen en dit dinsdag in een gesprek met de ouders te melden." Direct daarna wil Snel ,,de Tweede Kamer van mijn voornemen informeren".

Op de donderdag vóór de ministerraad denken ambtenaren hard na over hoé ze de schade van ouders kunnen vergoeden. De wet zelf biedt weinig mogelijkheden, die is te streng. De wet met terugwerkende kracht wijzigen zou enorme gevolgen hebben: ,,Mogelijk kunnen alle kinderopvangtoeslagaanvragers (circa 600.000; cijfer 2018) met terugwerkende kracht dan alsnog een ruimere toeslag claimen", zo staat in een interne notitie.

In dat stuk krijgt Snel het advies om individuele overeenkomsten te sluiten met de getroffen ouders. Daarin krijgen ze alsnog de kinderopvangtoeslag vergoed, inclusief invorderingsrente en proceskosten, en een ,,schadevergoeding", als ,,erkenning van het door hen ervaren leed". In de notitie wordt 5.000 euro voorgesteld, ,,maar over de omvang van de vergoeding kan worden gediscussieerd". In totaal, zo becijfert de ambtenaar, zullen de kosten minimaal 4,3 miljoen euro zijn.

Geen groen licht

In de ministerraad worden veel vragen gesteld. Snel moet zaken eerst verder uitzoeken, afstemmen met andere ministeries. Groen licht voor een belofte aan de ouders krijgt hij niet. Uit de ambtelijke contacten daarna tussen verschillende ministeries blijkt duidelijk dat die steun niet zal komen. Er is te veel weerstand om bij het probleem betrokken te raken, en angst voor onvoorziene financiële gevolgen.

Vooral staatssecretaris Tamara van Ark (Sociale Zaken en Werkgelegenheid, VVD) en haar ambtenaren zijn tegen, zo vertellen betrokkenen. Formeel is Sociale Zaken als ministerie 'eigenaar' van de kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst keert de toeslagen uit, en controleert op fraude námens Sociale Zaken. Met een stap als deze zet je de deur open voor andere ouders die vinden dat ze te hard zijn aangepakt. Dat kan enorme financiële consequenties hebben. Sociale Zaken wordt ondersteund door ander ministeries die ook de Belastingdienst gebruiken voor het uitkeren van 'hun' toeslagen.

Snel wil ook dat Sociale Zaken het toeslagenbeleid en de onderliggende wetgeving aanpast. De CAF 11-zaak heeft volgens hem laten zien dat die wet te hard is. Als je die niet verandert, blijft het misgaan. Maar Van Ark en haar ambtenaren hebben geen behoefte bij het probleemdossier betrokken te raken. Dat blijkt ook uit een mail die [redacted] van Sociale Zaken de maandag na de ministerraad stuurt aan haar collega-[redacted] op Financiën, [redacted].

In de brief die Snel naar de Kamer wil sturen, schrijft hij dat de toeslagenwetgeving ,,rigide" is en ,,dermate strikt dat hier niet in alle gevallen voldoende ruimte lijkt te zijn voor de menselijke aspecten en de ondersteuning van kwetsbare groepen waar toeslagen nou juist voor bedoeld zijn". De topambtenaar van Sociale Zaken schrijft in haar commentaar daarop dat Snel ,,ten onrechte de oorzaak [van de toeslagenaffaire] bij de regelgeving" legt en stelt voor de tekst aan te passen. De kritische woorden van Snel worden daarop geschrapt.

[redacted] wijst er ook op dat de brief niet strookt met de afspraak na de ministerraad om ,,geen concrete toezeggingen te doen" aan ouders. Snel wil bijvoorbeeld schrijven dat er ,,basisprincipes zijn geschonden in de wijze waarop met burgers dient te worden omgegaan". Als de overheid zoiets erkent, schrijft [redacted] ,,dan is een schadevergoeding op zijn plaats". De zin over basisprincipes verdwijnt, net als een verwijzing naar een mogelijke ,,schadevergoeding" voor ouders.

De spanningen tussen Financiën en Sociale Zaken blijken ook uit de wijze waarop topambtenaar [redacted] de kosten van een schadevergoedingsregeling wil afschuiven, als die er ooit zou komen. ,,Ten aanzien van de tegemoetkoming aan ouders, gaan we ervan uit dat Financiën dit zelf financieel dekt."

Zo sneuvelt het idee van Snel om vooruitlopend op Donner al iets voor de ouders te doen. De ouders, met wie Snel dinsdag 11 juni in de kelder van het ministerie van Financiën voor het eerst spreekt, krijgen geen belofte dat

hun schade zal worden vergoed. In de Kamerbrief van diezelfde dag komen termen als schadevergoeding, financiële compensatie of genoegdoening niet voor.

Uiteindelijk zal het voor de 'CAF 11-ouders' nog vijf maanden van onzekerheid kosten voor ze compensatie krijgen. Dat gaat via de klassieke omweg waarmee politici proberen politieke risico's uit te besteden. Voor het uitwerken van een regeling kan je het beste de commissie-Donner afwachten, zo schrijft de landsadvocaat, aan wie Menno Snel in aanloop naar het oudergesprek ook advies heeft gevraagd.

Volgens die landsadvocaat zijn individuele overeenkomsten die de Belastingdienst in gedachten heeft wel ,,denkbaar". In zijn advies analyseert de landsadvocaat hoe die kunnen worden ingericht. In de CAF 11-zaak heeft de Belastingdienst immers structureel fouten gemaakt. Door te eisen dat je als ouder pas een vergoeding krijgt als ál die fouten bij jou zijn gemaakt, kan je de groep afbakenen. De landsadvocaat heeft zelfs al een lijst fouten gemaakt.

Toch blijven na zo'n afbakening volgens de landsadvocaat grote risico's bestaan. Als de Belastingdienst nog onbekende ouders ook zo heeft behandeld, kunnen die ook aanspraak maken op de regeling. Het is dus beter, vindt de landsadvocaat, om de commissie-Donner te laten uitzoeken of er niet te veel ouders onder die voorwaarden zouden vallen. Dan kan Snel alsnog kijken of een regeling ,,mogelijk en wenselijk" is.

Kritische Kamerleden

Het is die uitweg die Snel meldt als hij een maand later in de Kamer alsnog zijn belofte doet: ,,Er moet gewoon een schadevergoeding komen voor de ouders die gedupeerd zijn." Het is de laatste vergaderdag van de Tweede Kamer voor het zomerreces. Voor het debat is geschermd met een motie van wantrouwen, maar die komt er niet. Door voor het eerst openbaar zo duidelijk compensatie te beloven, weet Snel de kritische Kamerleden gerust te stellen. Hij zegt er wel bij dat hij voor de precieze invulling daarvan het advies van de commissie-Donner nodig heeft.

En hoewel hij deze commissie ,,geen vertraging" noemt maar ,,een hulptroep", zal het nog tot half november duren voor Piet Hein Donner met zijn eerste advies doorkomt. Daaruit volgt een ruimhartige schadevergoeding voor een kleine driehonderd gezinnen uit de CAF 11-zaak. Snel neemt de compensatieregeling onverkort over en nog voor Kerst krijgen zij geld overgemaakt. Het is een voorschot, want een wettelijke basis is er dan nog niet voor. De ministerraad gaat nu zonder discussie akkoord met de benodigde 7,5 miljoen euro.

Snel treedt vlak voor Kerst af: hij heeft bij de Kamer onvoldoende krediet over om de toeslagenaffaire tot een goed einde te brengen.

De beperking van de groep ouders door de commissie-Donner - die zo belangrijk was voor het kabinet - is door de opvolger van Snel volledig losgelaten. Met instemming van datzelfde kabinet. De nieuwe staatssecretaris Alexandra van Huffelen besluit half maart dat zo'n 20.000 ouders voor enige compensatie in aanmerking konden komen, precies waar de landsadvocaat voor waarschuwde.

Om de ruimere compensatie mogelijk te maken, heeft Van Huffelen met ingang van 1 juli de harde uitvoeringsregels voor toeslagen aangepast, en de verjaringstermijn voor getroffen ouders geschrapt. De kosten voor de verruimde compensatieregelingen worden geschat op 470 miljoen euro. De eerste uitbetalingen zullen deze maand plaatsvinden. De financiële risico's en precedentwerking die voor de ministerraad reden was om Snel te blokkeren, zijn alsnog werkelijkheid geworden.

De toeslagenbelofte die niet kwam

De ambtenaar van Sociale Zaken schrijft idat Snel ,,ten onrechte de oorzaak bij de regelgeving" legt en stelt voor de tekst aan te passen

Over dit artikel

De belangrijkste bevindingen van deze reconstructie zijn voorgelegd aan het ministerie van Financiën en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). De reacties van Financiën zijn in het stuk verwerkt.

Sociale Zaken laat in een schriftelijke reactie weten dat het voorstel van staatssecretaris Snel begin juni 2019 „zeer kort en plotseling" na de instelling van de commissie-Donner, die de CAF 11-zaak zou gaan onderzoeken, kwam. „SZW heeft steeds aangegeven actief betrokken te willen zijn bij het vinden van een oplossing. Het werk van commissie-Donner was daarbij leidend [...] om tot een passende oplossing te komen voor ouders. Dus geen blokkade, wel de wens voor een zorgvuldig proces en de commissie-Donner de ruimte te geven om haar werk goed te kunnen doen."

Graphic

Getroffen ouders op de publieke tribune tijdens een debat met staatssecretaris Snel in de Tweede Kamer, april 2019.

Foto ANP

Load-Date: July 9, 2020

End of Document

Fiscus is boos, ouders zijn getergd; Belastingdienst

NRC Handelsblad

27 mei 2020 woensdag, 1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 946 words

Byline:

Dateline: Den Haag

Body

ABSTRACT

Toeslagenaffaire

De Tweede Kamer debatteert deze woensdag over het toeslagendossier terwijl er grote onrust is binnen de Belastingdienst.

VOLLEDIGE TEKST:

Met de disciplinaire maatregelen die staatssecretaris Alexandra van Huffelen (Financiën, D66) vorige week tegen vier hoge ambtenaren van de Belastingdienst heeft genomen, laat de nieuwe bewindspersoon blijken stevig ingrijpen naar aanleiding van de toeslagenaffaire niet te schuwen. Toch heeft het opzijzetten van het viertal niet per se bijgedragen aan versterking van haar gezag.

Een boze reactie op het intranet over het noodgedwongen vertrek van [redacted] kreeg binnen een dag ruim 9.900 likes. Dat bleek door een of meerdere medewerkers kunstmatig te zijn opgehoogd. Na opschoning door de ICT-afdeling bleven er ruim 400 likes over. De brievenschrijver zegt in zijn klaagschrift „woedend" te zijn. Hij vindt het „een schande" dat de „beginselen van de rechtsstaat" kennelijk niet gelden voor het ministerie van Financiën en de Belastingdienst. „Ons eigen ministerie mag zonder enig feitenonderzoek sanctioneren." Een kopie van de brief is in bezit van NRC.

Dat honderden medewerkers instemmen met de brief wijst erop dat hun vertrouwen in de politieke en ambtelijke leiding een knauw heeft gekregen. En dat zal de Tweede Kamer deze woensdag, tijdens een debat over de affaire, zorgen baren. Wat ook meespeelt, is het nieuws dat de top van de Belastingdienst drie ambtenaren vorig jaar hebben zou hebben beloofd hen niet te straffen voor de kindertoeslagenaffaire, als zij mee zouden werken aan een onderzoek naar het schandaal. Van Huffelen is, als een van de twee nieuwe staatssecretarissen, speciaal belast met het dossier.

Die immense klus houdt in de eerste plaats in het compenseren van de duizenden gedupeerde gezinnen, die door een te rigide opsporingsbeleid ten onrechte als fraudeur zijn bestempeld. De affaire loopt al jaren en het einde is nog lang niet in zicht. Over welke kwesties zal Van Huffelen woensdag in de Kamer tekst en uitleg moeten geven? En moet de Kamer niet ook naar zichzelf kijken?

De aangifte

De grote nieuwe wending in het toeslagendossier kwam vorige week met de strafrechtelijke aangifte die Van Huffelen bij het Openbaar Ministerie deed tegen de Belastingdienst. Een extern onderzoek van een strafrechtspecialist duidde op mogelijke ambtsmisdrijven bij de opsporing van vermoede fraude met kinderopvangtoeslag in de periode 2013-2017. Het gaat om discriminatie en 'knevelarij', het ten onrechte vorderen van geld van belastingbetalers. De Tweede Kamer had zelf om die second opiniongevraagd. Toch blijven er nog veel vragen over: waarom is niet ook het handelen van ambtenaren vóór 2013 en ná 2017 onderzocht? Waarom is de aangifte tegen de dienst als geheel en niet tegen individuele ambtenaren gericht? En toch ook, gelet op de boze reacties: kan de staatssecretaris, nu de toeslagenaffaire de strafrechtelijke weg is ingeslagen, nog wel voor een veilige werkomgeving zorgen?

De ouders

Dat de aangifte er bij de eigen organisatie in hakt, zou de hoofdopdracht van de nieuwe staatssecretaris niet moeten vertragen: het bieden van genoegdoening aan al die gedupeerde ouders in de toeslagenaffaire. Het gaat mogelijk om twintigduizend gezinnen. Een eerste, relatief kleine groep van zo'n driehonderd ouders, kreeg eind vorig jaar al enige financiële compensatie. De rest moest wachten op de commissie onder leiding van oud-minister Piet Hein Donner (CDA). Die deed onderzoek naar de affaire en kwam in maart met haar eindrapport. Donner meende dat een beperkte groep recht op compensatie had. Van Huffelen reageerde met de toezegging dat ze veel ruimhartiger zou gaan compenseren dan Donner haar aanraadde. Sindsdien wordt er op het ministerie hard gewerkt, er worden regelingen gemaakt en de staatssecretaris spreekt met veel gedupeerden. Toch vinden ouders het nu al veel te lang duren. Daarnaast zal een groot deel van de ouders zelf moeten kunnen aantonen hoe en in hoeverre zij financieel gedupeerd zijn.

Tweede Kamerlid Renske Leijten (SP) vindt dat de financiële afwikkeling veel gemakkelijker moet gaan. ,,Veel getroffen ouders zitten nog altijd in grote financiële problemen. Geef hun vast een voorschot van 10.000 euro." Dat dit voorstel erg lijkt op de kwetsbaarheid van het toeslagensysteem - een voorschot vooraf, en dan eventueel achteraf terugbetalen - vindt Leijten geen bezwaar. ,,Kijk naar de huidige crisismaatregelen voor bedrijven: die krijgen miljarden overgemaakt zónder voorwaarden."

Het onderzoek

Een grote irritatie bij wel meer politiek gevoelige zaken is dat er eerst veel onderzoek wordt besteld voor de politiek in actie komt. In de toeslagenaffaire waren dat onder meer: de commissie-Donner (over compensatie), de Autoriteit Persoonsgevens (etnisch profileren), Allen & Overy (ambtsmisdrijven) en Deloitte (over bedrijfscultuur).

De rapportenreeks heeft nog lang niet alles boven tafel gekregen. Kamerlid Bart Snels (GroenLinks) wil daarom een 'parlementaire ondervraging' organiseren. Die moet duidelijkheid geven over de politieke verantwoordelijkheid voor het fraudebeleid. De SP wil een parlementaire enquête.

Het is onwaarschijnlijk dat een van deze voorstellen voldoende steun krijgt. Veel partijen zullen zich realiseren dat bewindslieden uit verschillende kabinetten maar ook de Kamer in verlegenheid kunnen worden gebracht, omdat het de politiek zelf was die aandrong op een strengere fraude-aanpak. In potentie geldt dat voor de huidige coalitiepartners VVD, CDA, en D66. En ook voor de PvdA, die met Lodewijk Asscher als minister van Sociale Zaken in het vorige kabinet een directbetrokkene heeft.

Load-Date: May 27, 2020

End of Document

Hoe Haagse fraudejacht is ontaard in een drama

de Volkskrant

12 maart 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 8, 9

Length: 1963 words

Byline:

Highlight: Het idee lijkt in 2005 nobel: betaal ouders die kinderopvang nodig hebben snel hun toeslag uit. Maar het systeem lokt misbruik uit. Er ontstaat een soort heksenjacht, met honderden onschuldige gezinnen als slachtoffer. Hoe kon het zo misgaan?

Body

Eindrapport Toeslagenaffaire

Staatssecretaris Frans Weekers van Fiscale Zaken ziet het op 29 januari 2014 niet meer zitten. Amper twee weken daarvoor heeft de Tweede Kamer hem in een debat afgebrand omdat hij te laks zou optreden tegen de Bulgarenfraude. In die fraudezaak tilt een bende Bulgaren de Belastingdienst voor in totaal 4 miljoen euro door jarenlang op grote schaal huur- en zorgtoeslagen te incasseren voor 'spookburgers', inwoners die alleen op papier bestaan. De Kamer werpt hem voor de voeten dat hij te weinig doet om de verloren miljoenen terug te halen. In het voorjaar van 2013, als de Bulgarenfraude ontdekt wordt, heeft de VVD'er ternauwernood een motie van wantrouwen in de Tweede Kamer overleefd.

Ongeveer op hetzelfde moment dat Weekers onder vuur ligt omdat hij niet hard genoeg optreedt tegen fraude, ligt hij ook onder vuur omdat de Belastingdienst achterloopt met het uitkeren van toeslagen. De Nationale Ombudsman eist op 27 januari 2014 dat Weekers de Belastingdienst opdraagt 'onmiddellijk' alle achterstallige huur-, zorg- en kinderopvangtoeslagen uit te keren. Ongeveer 125 duizend toeslaggerechtigden wachten al maanden op hun toeslag, omdat het de Belastingdienst niet lukt hun bankrekeningnummers goed in het toeslagensysteem te zetten. 'Schande!', roept de Tweede Kamer, die een spoeddebat met Weekers aanvraagt. Ironisch genoeg is het administratieve probleem met de omzetting van de bankrekeningnummers het gevolg van een antifraudemaatregel, namelijk het besluit dat toeslaggerechtigden voortaan nog maar één bankrekeningnummer mogen opgeven bij de Belastingdienst. Dit moet toeslagenfraude tegengaan.

Gemangeld tussen wal en schip besluit Weekers het debat niet af te wachten en treedt af. Achteraf gezien is zijn vertrek een kantelpunt in de politieke discussie over het toeslagenstelsel. Voor Weekers' aftocht legt de Tweede Kamer de nadruk op het voorkomen van misbruik: het kabinet moet toeslagenfraude hard aanpakken. Zodra Weekers het pand heeft verlaten, verschuift de politieke focus langzamerhand naar de nevenschade die de meedogenloze fraudeaanpak aanricht onder goedwillende toeslaggerechtigden. De kinderopvangtoeslagenaffaire heeft de stemming in de Kamer helemaal doen omslaan: alle aandacht gaat nu uit naar de gedupeerde ouders. Geen Kamerlid dat nog durft te beginnen over fraudebestrijding.

Duimschroeven

Ook bij de Belastingdienst domineert nu het schuldbesef. Vandaag presenteren de commissie-Donner en de Auditdienst Rijk (ADR) hun langverwachte eindoordelen over de toeslagenaffaire. Donner heeft onderzocht welke gedupeerde ouders aanspraak kunnen maken op compensatie en hoe hoog die schadevergoeding dan moet zijn. De ADR heeft de handelwijze van de Belastingdienst/Toeslagen onder de loep genomen in alle 167 toeslagzaken die het fraudeopsporingsteam van de dienst, het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF), tussen 2013 en 2016 heeft opgepakt. In al deze zaken verdenkt het CAF een gastouderbureau of kinderopvangverblijf ervan fraude met kinderopvangtoeslagen te faciliteren.

Het CAF is in augustus 2013 geformeerd naar aanleiding van enkele geruchtmakende fraudezaken, waaronder de Bulgarenfraude. Vanaf 2009 vraagt de Tweede Kamer het kabinet steeds nadrukkelijker toeslagenfraudeurs de duimschroeven aan te draaien. Die houding vormt op zichzelf weer een breuk met de politieke stemming bij de invoering van de kinderopvangtoeslag in 2005. Destijds vond de Kamer het vooral belangrijk dat ouders die kinderopvang nodig hebben snel hun toeslag krijgen. Het doel is het verhogen van de arbeidsparticipatie, dus ouders die een toeslag willen aanvragen moet het zo gemakkelijk mogelijk worden gemaakt.

Al snel na de invoering van de kinderopvangtoeslag wordt duidelijk dat het systeem zeer fraudegevoelig is. Aan ouders die toeslagen aanvragen, worden amper voorwaarden gesteld. De Algemene Rekenkamer waarschuwt al in 2006 voor het grote frauderisico. Het kernprobleem, aldus de Rekenkamer, is het gekozen model: aanvragers krijgen de toeslag meteen uitgekeerd. De Belastingdienst controleert pas achteraf of de aanvrager wel recht heeft op die toeslag. 'Er is voorrang gegeven aan tijdige uitbetaling boven rechtmatigheid', schrijft de Rekenkamer, die deze waarschuwing in de jaren daarop nog diverse keren zal herhalen.

Opa's en oma's

De aantrekkelijkheid van de regeling (ouders met een ondermodaal inkomen kunnen tot wel 1.000 euro per maand per kind aan toeslag krijgen) leidt tot een explosie in de betaalde kinderopvang. De opvang van kinderen door gastouders groeit van 30 duizend in 2005 naar 183 duizend in 2009. In veel gevallen gaat het om opa's en oma's die eerst onbezoldigd op hun kleinkinderen pasten, maar zich daar nu voor laten betalen. De kinderopvangtoeslag is immers toch 'gratis'.

Naar aanleiding van dit soort signalen doet de opsporingsdienst SIOD in 2008 onderzoek naar het functioneren van de gastouderopvang. Conclusie: 'De wet biedt veel ruimte voor oneigenlijk gebruik. Ouders, gastouders en gastouderbureaus hebben er belang bij zoveel mogelijk opvang te declareren, waarvoor de ouders vervolgens toeslag ontvangen. Dit is vooral een risico als de gastouder een familielid (of goede bekende) van de ouder is. Hierdoor is het mogelijk dat de overheid betaalt voor kinderopvang waarvoor de ouders geen kosten hebben gemaakt. De ouders en/of gastouders maken hierdoor pure winst.' De SIOD beveelt het kabinet aan de regels aan te scherpen. In de oorspronkelijke wet wordt bijvoorbeeld geen enkele relatie gelegd tussen het aantal opvanguren en het aantal uren dat de ouder werkt. Een ouder die 10 uur per week werkt, kan voor 40 uur per week kinderopvangtoeslag aanvragen.

'Alles-of-niets'-aanpak

Vanaf 2010 stellen opeenvolgende kabinetten steeds strengere voorwaarden aan ouders en gastouderbureaus die kinderopvangtoeslag aanvragen. Een 'alles-of-niets'-aanpak wordt de norm: het minste of geringste 'vergrijp', zoals een te laat betaalde rekening, is voor de Belastingdienst al aanleiding de kinderopvangtoeslag over een heel jaar terug te vorderen. Dit raakt vooral ouders met lage inkomens hard in de portemonnee, omdat zij de hoogste toeslagen ontvangen. De Raad van State gaat volledig in deze aanpak mee: ouders die de beslissing van de Belastingdienst aanvechten bij de rechter, maken bij de bestuursrechter weinig kans.

Vanaf 2012 ontstaat er binnen de Belastingdienst steeds meer twijfel of de 'alles-of-niets'-aanpak wel de juiste is. Belastingambtenaren die ouderdossiers onder ogen krijgen constateren dat veel klanten van frauderende gastouderbureaus zelf te goeder trouw zijn en niet opzettelijk misbruik maakten van het toeslagenstelsel. Hun kan volgens de ambtenaren hoogstens naïviteit en misschien gemakzucht worden verweten, omdat ze gastouderbureaus alles voor hen laten regelen en zich niet zelf in de regelgeving verdiepen. Toch zijn zij wettelijk gezien financieel aansprakelijk voor de gepleegde fraude.

Ook valt het de belastingambtenaren op dat de klanten van frauderende gastouderbureaus bovengemiddeld vaak slecht Nederlands spreken of om andere redenen niet goed in staat zijn zelf hun toeslagen te regelen. De steeds ingewikkelder regelgeving maakt dat trouwens niet gemakkelijk. Onder andere de Nationale Ombudsman en de Wetenschappelijke Raad voor het Regerings- beleid wijzen er vanaf 2016 op dat de overheid wel erg veel zelfredzaamheid verwacht van de burger. Een deel van de Nederlanders kan niet aan die verwachting voldoen, ook omdat ze digitaal niet goed de weg weten. Malafide ondernemers maken daar slim gebruik van door deze ouders te beloven dat ze hun al het werk uit handen zullen nemen, mits ze de beschikking krijgen over hun DigiD-nummer. Daarmee kunnen de fraudeurs op naam van de ouders toeslagen aanvragen, soms buiten hun medeweten om.

De omslag

De bezorgde ambtenaren trekken eind 2014 aan de bel bij de opvolger van Weekers, Eric Wiebes. Zij verzoeken de staatssecretaris de strenge aanpak te herzien omdat te veel onschuldige ouders daarvan de dupe worden. Wiebes staat in eerste instantie open voor dat argument, zo blijkt uit notities die onderzoeksjournalisten van Follow the Money het afgelopen weekeinde openbaarde. Na overleg met minister van Sociale Zaken Lodewijk Asscher, die beleidsinhoudelijk over de kinderopvang gaat, besluiten de bewindslieden echter voorlopig geen actie te ondernemen. De reden, zo blijkt in januari 2020 uit antwoorden op Kamervragen, is de media-aandacht

over miljoenenfraude bij meerdere gastouderbureaus. RTL Nieuws brengt op 14 april 2015 geruchtmakend nieuws onder de kop 'Gastouderbureaus frauderen voor miljoenen met kinderopvangtoeslag'. De politiek geeft de fraudebestrijding daarom weer even prioriteit.

Hoewel de Belastingdienst zijn opsporingsambtenaren in maart 2015 via een interne richtlijn op het hart drukt maatwerk te leveren bij het incasseren van toeslagschulden, en alleen het hele bedrag terug te vorderen bij 'opzet en grove schuld', lijkt die richtlijn door het CAF-team niet te zijn opgevolgd. De 'alles-of-niets'-aanpak wordt pas herzien nadat de Raad van State in oktober 2019 een plotselinge U-bocht heeft gemaakt en terugkomt op zijn eerdere jurisprudentie. Ineens vindt de hoogste bestuursrechter het toch niet zo billijk meer om duizenden euro's aan toeslagen terug te vorderen, alleen omdat een ouder nog een rekening van 10 euro bij het gastouderbureau heeft openstaan. 'Proportioneel terugvorderen' is vanaf nu het parool, laat minister Hoekstra de Tweede Kamer begin januari weten. De terugvordering moet voortaan in verhouding staan met het financiële voordeel dat de ouder genoten heeft.

Schadevergoedingen

Staatssecretaris Menno Snel is dan al dezelfde weg gegaan als zijn voorganger Weekers. Hij treedt in december 2019 af naar aanleiding van de kinderopvangtoeslagaffaire. Weekers' partijgenoot Halbe Zijlstra voorspelde destijds al dat Weekers' opvolger het ook moeilijk zou krijgen. Dat had hij goed gezien, want ook Wiebes overleeft het staatssecretariaat Fiscale Zaken niet zonder kleerscheuren. Volgens Zijlstra is het hele toeslagensysteem in Nederland 'pervers' en moet deze 'onzinnige carrousel van belastinggeld' zo snel mogelijk worden afgeschaft.

Steeds meer mensen zijn het met hem eens. Tweede Kamerleden twijfelen inmiddels hardop aan de levensvatbaarheid van het toeslagensysteem. De kinderopvangtoeslagenaffaire heeft hun de ogen geopend. Een ambtenarenwerkgroep studeert momenteel op de mogelijkheden voor een stelsel dat minder slachtoffers maakt en vooral ook minder complex is. Het rapport van die studiegroep verschijnt eind maart. Politieke partijen kunnen daaruit putten bij het opstellen van hun verkiezingsprogramma.

Maar eerst mag de nieuwe staatssecretaris voor Toeslagen, Alexandra van Huffelen, de portemonnee trekken voor de mogelijk duizenden ouders die de commissie-Donner vandaag een schadevergoeding toewijst. De rekening voor het kabinet kan oplopen tot meer dan 100 miljoen euro. De compensatie van 287 ouders uit de eerste CAF-zaak die in de publiciteit kwam, CAF-11, kostte de overheid circa 7,5 miljoen euro. Deze gedupeerden kregen gemiddeld ruim 25 duizend euro uitgekeerd.

Vijftien jaar gesteggel

2005

Belastingdienst betaalt eerste kinderopvangtoeslagen uit.

2006

Algemene Rekenkamer waarschuwt politiek dat toeslagensysteem zeer fraudegevoelig is.

2010

Regels gastouderbureaus aangescherpt.

2013

'Bulgarenfraude' veroorzaakt ophef in Tweede Kamer.

2013

Belastingdienst formeert team om toeslagenfraude op te sporen (CAF).

2014

Staatssecretaris Frans Weekers treedt af.

2014

CAF-team Belastingdienst zet kinderopvangtoeslag van 309 ouders stop.

2019

Commissie-Donner oordeelt dat CAF-team Belastingdienst leed aan 'institutionele vooringenomenheid'. Staatssecretaris Menno Snel treedt af.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

20 december 2019, ouders die eerder zijn beticht van fraude met de kinderopvangtoeslag pakken kerstpakketten in voor lotgenoten.

18 december 2019, toenmalig staatssecretaris Menno Snel van Financiën treedt af vanwege de toeslagenaffaire.

Vandaag presenteert de commissie-Donner het eindrapport over de toeslagenaffaire.

Load-Date: March 11, 2020

End of Document

De trieste affaire van de kinderopvangtoeslag

De Volkskrant.nl

4 december 2019 woensdag 09:04 AM GMT

Copyright 2019 De Persgroep Nederland BV All Rights Reserved

deVolkskrant

Length: 1397 words

Byline:

Body

Staatssecretaris Snel (Financiën) moet zich woensdag verantwoorden voor de kinderopvangtoeslagaffaire. Een hoofdpijndossier in drie bedrijven.

Waar draait deze kinderopvangtoeslagaffaire om?

De Afdeling Toeslagen van de Belastingdienst heeft tussen 2014 en medio 2016 minimaal honderden, en mogelijk duizenden, ouders gedupeerd door hun kinderopvangtoeslag stop te zetten en al uitbetaalde toeslagen (deels) terug te vorderen. Deze ouders moesten duizenden tot tienduizenden euro's terugbetalen aan de Belastingdienst, terwijl zij wel degelijk recht hadden op dat geld.

De toeslagen werden beëindigd op last van een fraudebestrijdingsteam dat in 2013 was opgericht om toeslagenfraude aan te pakken. Na enkele geruchtmakende toeslagenfraudes droeg de Tweede Kamer de Belastingdienst op de jacht op fraudeurs te intensiveren. Zo geschiedde. Het zogeheten CAF-fraudeteam concentreerde zich op het opsporen van frauderende gastouderbureaus en kinderopvangverblijven.

De aanpak was gedeeltelijk succesvol: een aantal ondernemers is door het CAF op fraude betrapt en daarvoor ook strafrechtelijk veroordeeld. Het CAF sloeg de plank echter mis bij de behandeling van de klanten van deze van fraude verdachte kinderopvangbedrijven. Het fiscale fraudeteam ging er eigenlijk voetstoots van uit dat al deze ouders ook fraudeerden. Hun toeslagen werden daarom stante pede, zonder enig nader onderzoek, beëindigd. De ouders moesten vervolgens zelf maar bewijzen dat die 'straf' onterecht was. Dat werd hun in de praktijk heel moeilijk gemaakt, want de dienst Toeslagen legde bij het bekijken van de ingeleverde bewijsstukken op elk slakje een berg zout: ingediende bezwaren werden om het minste of geringste ongegrond verklaard.

Een kafkaësk voorbeeld is de regel dat het recht op kinderopvangtoeslag volledig vervalt als de ouder de rekeningen voor de kinderopvang niet tot op de laatste cent heeft voldaan. Maar veel ouders konden die rekeningen niet meer betalen nadat de Belastingdienst hun kinderopvangtoeslag had beëindigd. Dus het stopzetten van de toeslag leidde soms tot betalingsachterstanden die vervolgens de rechtvaardiging vormden voor het stopzetten van de toeslag.

De Raad van State oordeelde in 2017 dat de handelwijze van de Belastingdienst onrechtmatig was. Het stopzetten van toeslagen zonder bewijs van fraude is in strijd met de wet; de dienst had de toeslagen hoogstens mogen opschorten. En dat alleen als de betreffende ouder aantoonbaar in gebreke was gebleven, bijvoorbeeld door niet te reageren op verzoeken om betalingsbewijzen te overleggen.

Kort na deze uitspraak van de bestuursrechter kwam de Nationale Ombudsman met een kritisch rapport over één van de 170 CAF-zaken, waarbij circa 300 ouders betrokken waren. Zij waren allen klant van gastouderbureau [redacted] in [redacted], of van een daaraan gelieerd kinderopvangbedrijf.

Hoe heeft de politiek gereageerd?

Dankzij het rapport van de Nationale ombudsman kreeg de CAF-zaak rond het [redacted] gastouderbureau veel publiciteit. De ombudsman boog zich over deze zaak naar aanleiding van een klacht van de advocaat van drie [redacted]-klanten. De Belastingdienst zette de toeslagen van alle [redacted]-ouders in september 2014 generiek stop, omdat controleurs onregelmatigheden hadden geconstateerd bij een aantal gastouders, plus discrepanties tussen de geregistreerde opvanguren en de facturen van het gastouderbureau.

De Belastingdienst kon niet bewijzen dat er fraude in het spel was en besloot in 2015 af te zien van een strafzaak tegen [redacted]. Voor de betrokken ouders maakte dat weinig uit: hun toeslagen waren op dat moment al stopgezet. Het kritische rapport van de ombudsman, plus daaropvolgende onthullingen door RTL Nieuws en Trouw, vestigden de aandacht van de Tweede Kamer op het kwestieuze optreden van de dienst Toeslagen.

Staatssecretaris Menno Snel van Financiën moest de afgelopen twee jaar talloze keren spitsroeden lopen in de Tweede Kamer, omdat er steeds nieuwe belastende informatie opdook. Zo bleek op gegeven moment dat de Belastingdienst ontlastende bewijsstukken heeft achtergehouden in rechtszaken tegen ouders die bezwaar maakten tegen het beëindigen van hun kinderopvangtoeslag. Ook zou de Belastingdienst zich bezondigen aan 'etnisch profileren' door zich in fraudeonderzoeken expliciet te richten op Nederlanders met een tweede nationaliteit. Die laatste aantijging is overigens (nog) niet bewezen; de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) doet daar momenteel onderzoek naar. Het AP-rapport wordt later deze maand verwacht.

Pijnlijk voor de staatssecretaris is ook het feit dat de Belastingdienst in de bezwaarprocedures van de ouders op grote schaal de wettelijke beslistermijnen heeft overschreden. In één geval duurde het meer dan drie jaar voordat de fiscus een definitief besluit nam op een bezwaarschrift. Gaandeweg werd duidelijk dat de Belastingdienst niet alleen geblunderd heeft in de CAF-zaak rond [redacted], maar zeer waarschijnlijk ook in andere CAF-zaken.

Snel (D66) beloofde de Tweede Kamer kort voor de zomer dat alle gedupeerden schadevergoeding krijgen. Hij vroeg oud-minister Piet Hein Donner uit te zoeken hoe hoog de compensatie voor de [redacted]ouders moet zijn en hoeveel ouders in andere CAF-zaken recht hebben op een vergelijkbare vergoeding.

In het twee weken geleden gepubliceerde eerste rapport schrijft de commissie-Donner dat 'een beperkt aantal' [redacted]-ouders inderdaad gefraudeerd heeft. Maar de overgrote meerderheid is onschuldig en geslacht-offerd door de 'institutionele vooringenomenheid' van de fiscale fraudebestrijders. De tunnelvisie van het CAF-team liet te weinig ruimte voor twijfel en bewijzen van onschuld. Daardoor ontaardde de fraudejacht in een heksenjacht.

Hoe nu verder?
Staatssecretaris Menno Snel van Belastingzaken moet vandaag nogmaals verantwoording afleggen over zijn aanpak van de kinderopvangtoeslagenaffaire. Twee weken geleden leek de D66-bewindsman dit hoofdpijndossier nog met goed gevolg af te kunnen sluiten. De kou was een beetje uit de lucht na Snels toezegging aan de Kamer dat alle gedupeerden een ruimhartige compensatie krijgen.

Wat in het voordeel van de zittende staatssecretaris werkt, is dat alle Kamerleden beseffen dat het wegsturen van nóg een staatssecretaris geen oplossing biedt. Begin 2014 moest VVD'er Frans Weekers namelijk al aftreden, omdat er van alles misging bij het uitbetalen van kinderopvangtoeslagen.

Wat Snel – net als zijn voorganger – parten speelt, is de doofpotcultuur bij de Belastingdienst. De bewindsman krijgt cruciale informatie maar stukje bij beetje boven tafel. Daardoor moet hij in de Tweede Kamer steeds terugkomen op eerder gedane uitspraken. Zo heeft hij lang volgehouden dat het stopzetten van de toeslagen in de [redacted]-zaak gerechtvaardigd was en ontkende hij in eerste instantie dat de Belastingdienst vooringenomen handelde.

Vorige week kwam Snel opnieuw in de problemen. Hij zou al maanden hebben geweten dat de Belastingdienst niet alleen in de [redacted]-zaak ouders heeft benadeeld, maar dat dit in veel meer CAF-zaken is gebeurd. Snel ontkent dat hij daarvan op de hoogte was. Hij verwijst naar het tweede adviesrapport van de Donner-commissie, dat hierover voor het einde van het jaar klaarheid moet brengen. Ook de Auditdienst Rijk onderzoekt de CAF-zaken.

Snel krijgt vandaag tijdens het Kamerdebat vrijwel zeker een motie van wantrouwen aan zijn broek, maar die krijgt waarschijnlijk geen meerderheid. De felste criticasters van Snel, de Kamerleden Pieter Omtzigt (CDA), Renske Leijten (SP) en Farid Azarkan (Denk) laten onderzoeken of Snel en de verantwoordelijke belastingambtenaren strafrechtelijk vervolgd kunnen worden. Dat initiatief is slecht gevallen bij de andere fracties, inclusief oppositiepartijen GroenLinks en PvdA. GroenLinks-Kamerlid Bart Snels wijst erop dat de

Tweede Kamer in 2013 zelf aandrong op een harde aanpak van toeslagenfraude, zoals ook de commissie-Donner memoreert in haar rapport.

De Tweede Kamer heeft ook zelf besloten het toeslagenstelsel zo in te richten, dat gezinnen met een laag inkomen tienduizenden euro's per jaar aan voorschotten kunnen ontvangen die ze dan – als de Belastingdienst achteraf concludeert dat ze toch geen recht hebben op zoveel kinderopvangtoeslag – een jaar later weer moeten terugbetalen. Dat is vragen om problemen, concludeerde onlangs ook al een ambtenarenwerkgroep. Het oordeel van die werkgroep: eigenlijk moet het hele toeslagensysteem op de schop.

Load-Date: December 4, 2019

End of Document

Hoe redt Snel zich nog uit fraudegate?

de Volkskrant

11 juli 2019 donderdag

Copyright 2019 De Persgroep Nederland BV All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 10, 11

Length: 1074 words

Byline:

Highlight: In 2014 sneuvelde staatssecretaris Frans Weekers al op geblunder van de fiscus, nu ligt Menno Snel om diezelfde reden onder vuur. Mogelijk tienduizenden ouders moesten ten onrechte kinderopvangtoeslag terugbetalen.

Body

De Belastingdienst is een 'portefeuille des doods' voor politici die een kabinetspost ambiëren. Eric Wiebes, die zijn staatssecretariaat op Financiën met moeite overleefde, merkt aan het eind van zijn ambtsperiode op dat 'mijn opvolger een onverwoestbaar humeur moet hebben en geen enkele interesse in zijn eigen loopbaan'. Zijn voorganger Frans Weekers sneuvelde begin 2014 al omdat de fiscus ten onrechte geen huur-, zorg- en kinderopvangtoeslagen had uitbetaald aan tienduizenden ouders.

Vijf jaar later ligt Wiebes' opvolger, D66'er Menno Snel, vanwege precies dezelfde problemen te spartelen. Vast staat dat de Belastingdienst bij circa 130 gezinnen abuis heeft geoordeeld dat zij geen recht hadden op kinderopvangtoeslag in de jaren 2012, 2013 of 2014. Deze ouders moesten achteraf duizenden tot tienduizenden euro's toeslagen terugbetalen aan de Belastingdienst.

Alle gedupeerden regelden hun kinderopvang via het [redacted] gastouderbureau [redacted], dat bemiddelt tussen ouders die een oppas zoeken en gastouders. De Belastingdienst is vanaf 2013 onder politieke druk strenger gaan controleren op fraude met toeslagen, onder meer naar aanleiding van de 'Bulgarenfraude'. Daarbij harkte een criminele bende 5,6 miljoen euro aan huur-, zorg-, en kinderopvangtoeslag binnen op grond van vervalste toeslagaanvragen.

Nadat de Belastingdienst een speciaal fraudeteam had geformeerd (het Combiteam Aanpak Facilitators, CAF), kwam [redacted] in beeld als mogelijke fraudeur. Vanwege die verdenking zette de Belastingdienst in 2014 de lopende kinderopvangtoeslagen stop van de 235 gezinnen die op dat moment gebruikmaakten van gastouders van [redacted]. Van nog eens 67 andere klanten vorderde de fiscus de kinderopvangtoeslag over 2012 of 2013 terug. In totaal nam de fiscus dus 302 [redacted]-gezinnen op de korrel. Ongeveer de helft van hen heeft achteraf niet kunnen aantonen dat de fiscus ernaast zat met zijn sjoemelverdenking, 120 tot 140 getroffen ouders hadden wel degelijk (gedeeltelijk) recht op kinderopvangtoeslag. Het botte optreden van de Belastingdienst was in die gevallen onrechtmatig.

Snel heeft deze ouders zijn excuses aangeboden. Hij spreekt van een 'tunnelvisie' bij de Belastingdienst, die in zijn ijver om fraude te bestrijden 'de menselijke maat uit het oog heeft verloren'. De Afdeling Toeslagen had de toeslagen nooit alleen op grond van het 'klant-zijn' van [redacted] mogen stopzetten, maar had iedereen een faire kans moeten geven te bewijzen dat ze wél recht hadden op de toeslag. De werkwijze van de Belastingdienst is inmiddels aangepast: toeslagen worden sinds 2016 niet meer pardoes, en zonder concreet bewijs van misbruik, stopgezet.

De Tweede Kamer wil dat Snel de gedupeerden een ruimhartige schadevergoeding toekent. Snel zei dat vorige week tijdens een Kamerdebat toe, maar wil eerst laten onderzoeken welke wettelijke mogelijkheden hij daarvoor heeft. Onder andere de commissie-Donner, die in opdracht van Snel onderzoekt wat er zoal misgaat bij de uitbetaling van toeslagen, moet daar na de zomer advies over geven.

Nieuwe rechtszaak

De affaire leek zich voor Snel langzaam richting een goede afloop te bewegen, maar een rechtszaak in Rotterdam zette de kwestie opnieuw op scherp. RTL Nieuws en Trouw, die de zaak-[redacted] in de publiciteit brachten, berichtten dinsdag over deze zaak. Daarin procedeert een klant van een ander, niet met name genoemd, gastouderbureau tegen het terugvorderen van de aan haar uitgekeerde kinderopvangtoeslag over 2015 en 2016. Een ambtenaar van het ministerie van Financiën gaf maandag tijdens de zitting plotseling toe dat de Belastingdienst in deze zaak precies dezelfde fout heeft gemaakt als bij de [redacted]ouders. De ambtenaar zou erkend hebben dat de vrouw recht heeft op toeslag en net als de [redacted]-gedupeerden derhalve in aanmerking komt voor schadevergoeding.

Dat betekent dat de Belastingdienst mogelijk in veel meer kinderopvangtoeslagzaken fout heeft gehandeld. En dat niet 120 tot 140, maar mogelijk wel 'duizenden tot tienduizenden' ouders gedupeerd zijn, zoals CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt dinsdag meteen constateerde. Het CAF-team heeft ongeveer 80 kinderopvangbedrijven onder de loep genomen, maar Snel kon de Kamer tot nu toe geen overzicht geven van het aantal stopgezette en teruggevorderde toeslagen in die onderzoeken. De Belastingdienst houdt dat niet bij, dus ik kan die informatie niet boven water krijgen, antwoordde hij eerder op herhaaldelijke vragen van Kamerleden.

Ondertussen probeert de eigenaar van [redacted], [redacted] via RTL Nieuws en Trouw zijn besmette blazoen te reinigen. Zo schrijft RTL Nieuws op 14 juni in een reconstructie dat alle fraudeverdenkingen van de Belastingdienst jegens [redacted] 'op drijfzand' berustten, omdat die gestoeld waren op verouderd bewijs.

Maar de fiscus had wel degelijk concrete aanwijzingen van fraude door gastouders en klanten, hoewel de dienst om onduidelijke reden in 2014 heeft besloten [redacted] niet voor fraude te vervolgen. De fiscus en een extern

bureau onderzochten de facturen en administratie van zestien, deels willekeurig geselecteerde, gastouders. Op één na was er in al die dossiers iets mis. Zo declareerden ze opvanguren voor 32 januari, 32 juli en 29 februari 2013, datums die niet bestaan. Facturen kwamen niet overeen met de urenregistratie en kinderen zouden het jaar rond, ook in vakanties en op feestdagen, negen uur per dag bij de gastouder hebben verbleven. Gast- en vraagouders bleken vaak familie van elkaar en pasten soms op elkaars kinderen. Bij controlebezoeken waren kinderen niet aanwezig die er volgens [redacted] wel hadden moeten zijn. De Raad van State stelde [redacted] in februari dit jaar - in een niet eerder opgemerkt vonnis - dan ook op alle punten in het ongelijk.

[redacted] en de advocaat van een groot aantal gedupeerde ouders beschuldigen de Belastingdienst ook van etnisch profileren. De fiscus zou alleen de toeslagen van ouders met een niet-Nederlandse achtergrond hebben stopgezet. In de zaak-[redacted] snijdt die aantijging geen hout, de fiscus zette de toeslagen van álle 302 [redacted]-klanten stop. Het toeval wil dat bijna al die vraagouders een niet-Nederlandse achtergrond hebben (vooral Turks). De Belastingdienst ontkent dat hij bij het fraudeonderzoek selecteert op basis van etnische achtergrond, maar tot nu toe heeft de fiscus niet kunnen hardmaken dat dit ook in andere toeslagzaken nooit is gebeurd.

Een nieuwe zaak zette de kwestie weer op scherp

Load-Date: July 10, 2019

End of Document

6.4. Interviews met bewindspersonen

'Waarom stapt een ambtenaar naar de pers?' – interview Van Huffelen

Trouw

16 maart 2020 maandag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping Trouw

Section: De Verdieping; Blz. 2, 3

Length: 1445 words

Byline: [redacted]

Highlight: OMSLAG - interview - De nieuwe staatssecretaris Van Huffelen (financiën) weet hoe ze ouders gaat helpen die door de kinderopvangaffaire zijn gedupeerd. Maar er wacht nog een klus: de cultuur binnen de Belastingdienst veranderen.

Body

Staatssecretaris Alexandra van Huffelen (financiën) heeft een belangrijke klus geklaard. De ministerraad is vrijdag akkoord gegaan met het compenseren van ongeveer 20.000 ouders die door de kinderopvangaffaire zijn gedupeerd. Het is het begin van een operatie die jaren gaat duren.

beschikt u over een onverwoestbaar humeur?

"Ik ben wel een optimist. In mijn vorige baan als directeur van het Gemeentevervoerbedrijf (GVB) in Amsterdam was ik betrokken bij de Noord-Zuidlijn, dus ik houd wel van dingen aanpakken."

U weet waarom we dit vragen?

"Ik geloof dat een van mijn voorgangers ooit heeft gezegd dat iemand op deze post een onverwoestbaar humeur moet hebben."

Dat was Eric Wiebes, in 2017, tijdens zijn laatste debat als staatssecretaris van financiën. Hij zei ook dat je geen enkele interesse moet hebben in de eigen loopbaan.

"..Ehm, ja."

Wat heeft u bewogen om deze baan te accepteren?

"Ik had echt een perfecte baan bij het GVB, ik was daar ook nog lang niet klaar. Maar natuurlijk heb ik alle verhalen gelezen over de problemen met de kinderopvangtoeslag, niet in de laatste plaats in uw krant. Als Eerste Kamerlid kreeg ik er ook mee te maken vorig jaar, het kwam heftig aan de orde in de senaat. Ik vind het echt verschrikkelijk wat er is gebeurd. In mijn eerste Kamerdebat heb ik onlangs ook letterlijk gezegd dat dit iets is om je als overheid kapot voor te schamen. Nu kan ik helpen met een oplossing, dat is mijn grootste drijfveer."

D66'er Alexandra van Huffelen (51) is sinds eind januari staatssecretaris van financiën. De post was vacant sinds het opstappen van partijgenoot Menno Snel, die struikelde over de steeds verder uitdijende kinderopvangaffaire. Het is een baan met een enorm afbreukrisico. VVD'er Frans Weekers moest in 2014 aftreden als staatssecretaris van financiën, ook vanwege aanhoudende problemen met de fiscus en de fraudebestrijding. Opvallend genoeg is Snel ingeruild voor een duo: oud-topambtenaar Hans Vijlbrief mag zich eveneens staatssecretaris van financiën noemen. Hij doet de reorganisatie van de Belastingdienst, zij de toeslagenkwestie en de douane.

Van Huffelen staat voor de enorme opgave om vele duizenden ouders, die door de Belastingdienst zijn gedupeerd door onterechte terugvorderingen en beslagleggingen, recht te doen. Het gaat niet alleen om financiële schade, maar ook om psychisch leed. Mensen hebben banen verloren, huwelijken zijn gestrand. Burgemeesters van de gemeenten waar veel slachtoffers wonen is door de staatssecretaris gevraagd om gedupeerden te helpen het leven weer op de rails te krijgen.

Volgens Van Huffelen komen in totaal ongeveer 20.000 ouders in aanmerking voor een vorm van schadevergoeding. De herstelloperatie vraagt een lange adem. Ze hoopt dat de meeste mensen in 2021 geholpen zijn, maar het kan nog langer duren. Dossiers moeten stuk voor stuk worden uitgeplozen. Kosten voor de overheid: minimaal een half miljard euro.

U wilt veel meer mensen compenseren dan de commissie-Donner u vorige week adviseerde, waarom heeft u daarvoor gekozen?

"Ik heb ontzettend veel waardering voor het werk dat de commissie heeft verricht. Het kabinet heeft inderdaad besloten van de adviezen af te wijken. Wij willen mensen geven waar zij recht op hebben. Als iemand zijn hele toeslag moest terugbetalen omdat ergens een bonnetje ontbrak, of een handtekening op een contract, dan

willen we dat herstellen. Ook al paste dat destijds binnen de wet. Ook willen we verder teruggaan dan de vijf jaar die Donner adviseert, en de grens waarbij mensen recht hebben wordt flink verlaagd. Veel van de getroffen ouders kunnen we dan toch helpen. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat we in een regeling belanden die nog jaren gaat duren. We moeten ergens een grens trekken, anders wordt het echt te groot en niet uitvoerbaar."

Bent u niet bang voor rechtszaken? Bijvoorbeeld omdat de ene ouder nog een extra schadevergoeding krijgt, en een grote groep daar geen recht op heeft?

"Die kans bestaat natuurlijk. Er komt een externe commissie waar ouders in eerste instantie terecht kunnen met vragen. Maar uiteindelijk staat de deur naar de rechter altijd open in dit land."

U schetst een oplossing voor een externe erfenis, voor de getroffen ouders. Maar u zit ook met een interne erfenis, de situatie binnen de Belastingdienst. Er zijn signalen geweest van ambtelijke misdragingen. Hoe gaat u daarmee om?

"Wat ik het allerbelangrijkste vind is dat mensen met plezier ergens kunnen werken en trots zijn op hun organisatie. Mensen zijn erg onder de indruk van wat ze over zich heen hebben gekregen. Ze lezen en horen in de media over hun dienst, de organisatie staat lelijk in de krant. Wat ik graag wil weten: hoe heeft dit nou kunnen gebeuren met die ouders? Het is ontzettend nodig om daar een open en veilige discussie over te voeren. Daarom vind ik het zo essentieel dat we dat kunnen doen zonder het te hebben over ambtsmisbruik of allemaal van dat soort grote woorden. Ik wil de waarheid op tafel: wat is er gebeurd? Ik wil ook begrijpen waarom mensen binnen de organisatie zeggen: ik heb al in 2014 gewaarschuwd, maar daar is niets mee gedaan. Hoe komt het dat ambtenaren liever met Kamerleden of journalisten praten dan met hun manager?"

U bent bang dat een diepgravend onderzoek naar eventuele ambtsmisdrijven een gesprek over een open cultuur zal frustreren?

"Of er ambtsmisdrijven zijn gepleegd is niet duidelijk. Daar gaan we extern naar laten kijken en dat moet ook snel gebeuren. Voor mij is nu belangrijk dat mensen zich veilig voelen binnen de Belastingdienst. Toen ik laatst in dat debat zei dat de overheid zich kapot moet schamen, plaatsten mensen berichten op de interne beeldkrant: 'Gaat dit over mij? Schaamt de staatssecretaris zich voor mij'? Hans Vijlbrief en ik hebben deze mensen toen uitgenodigd. Kom langs, want ik wil graag uitleggen waarom ik dit heb gezegd. En dan gaan we ze helpen om van de dienst weer een club te maken, een plek waar ze met plezier en trots werken. Ooit waren we internationaal gezien nog de nummer één, we hadden de mooiste en beste Belastingdienst ter wereld."

Tijdens de aanpak van fraude met toeslagen is er bewust voor gekozen de goeden onder de kwaden te laten lijden, er is sprake geweest van etnisch profileren. We krijgen signalen van racisme binnen de dienst. U wilt graag verder met de cultuur en een mooie organisatie creëren. Maar die signalen kunnen toch niet zomaar blijven liggen?

"Ik ken lang niet alle signalen. De Autoriteit Persoonsgegevens doet nog onderzoek naar het etnisch profileren, dat rapport komt over enkele weken. Laat ik helder zijn: zoiets moet absoluut niet kunnen. Als het is gebeurd, gaan we er wat mee doen."

De relatie tussen het ministerie van financiën en Trouw en 'RTL Nieuws' is nogal moeizaam geweest. Op een aantal momenten zijn journalisten simpelweg tegengewerkt tijdens hun onderzoek. Hoe kijkt u daar naar?

"Ik ben nog maar kort aan het werk hier en weet ook nog niet alles. Ik kan wel zeggen dat ik juist veel bewondering heb voor het werk dat jullie en anderen hebben gedaan. Waar ik zelf erg aan hecht is dat we open en transparant zijn in wat we doen, dat geldt ook voor mijn collega Hans Vijlbrief.

"Als het gaat over sfeer en cultuur binnen de organisatie dan merk ik gelukkig wel dat mensen bereid zijn om aan te geven wat er aan de hand is. Dat moet de komende tijd wel gaan groeien. Ik heb al gesprekken gehad met de vakbonden, deze maandag praat ik opnieuw met de ondernemingsraad van de afdeling Toeslagen. Zal dat betekenen dat er nooit meer iets buiten mij om gaat? Ongetwijfeld niet, maar ik hoop wel dat mensen het veilig vinden om dingen aan mij te melden."

En niet aan journalisten.

"Haha. Weet u, het is natuurlijk niet fijn dat het kanaal naar buiten eerder wordt gevonden dan intern. Ik wil dat als mensen ergens boos op zijn of iets anders willen dat ze dat ook intern kwijt kunnen. En ik hoop dat er een tijd ontstaat dat er niet zoveel te schrijven valt over toeslagen. Zoals Hans Vijlbrief eerder al zei: de Belastingdienst weer een beetje saai maken."

ALEXANDRA VAN HUFFELEN

Van Huffelen studeerde bestuurskunde aan de Rijksuniversiteit Leiden en de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Ze is gehuwd en woont in Utrecht.

2010-2014: namens D66 wethouder in Rotterdam, belast met duurzaamheid, binnenstad en buitenruimte

2014-2020: algemeen directeur van het Amsterdamse Gemeentevervoerbedrijf

2019-2020: Eerste Kamerlid

Sinds januari 2020: staatssecretaris van financiën

Het is natuurlijk niet fijn dat het kanaal naar buiten eerder wordt gevonden dan intern. Ik wil dat als ambtenaren ergens boos op zijn of iets anders willen dat ze dat ook intern kwijt kunnen.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Staatssecretaris Van Huffelen in gesprek met door de Belastingdienst gedupeerde ouders tijdens een bijeenkomst in Rotterdam.

Load-Date: March 15, 2020

End of Document

'We geven makkelijk geld en pakken het ook makkelijk af' – interview Snel

de Volkskrant

16 november 2019 zaterdag

Copyright 2019 De Persgroep Nederland BV All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 12, 13

Length: 1097 words

Byline: DOOR

Highlight: De signalen dat het misging bij het toezicht op de kinderopvangtoeslag waren er al eerder. Ze werden genegeerd. 'Het had ons veel ellende kunnen schelen', zo luidt nu de wijsheid achteraf van staatssecretaris Menno Snel van Financiën.

Body

Interview Menno Snel

Kunt u met Donners advies een punt zetten achter deze affaire?

'Donner heeft mij enorm geholpen door heel helder op te schrijven wat er in deze zaak misging. En dat was niet alleen het overschrijden van bezwaartermijnen, dat gebeurt wel vaker. Dat is ook ernstig, maar in deze zaak zijn grotere fouten gemaakt.'

Welke fouten zijn dat?

'De institutionele vooringenomenheid. Als een politieagent in Oost-Europa je vroeger aanhield in de auto, vond hij altijd wel iets. Dus kreeg je een boete. Op de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst gold een beetje hetzelfde: als ouders eenmaal onder fraudeverdenking stonden, hadden ze geen schijn van kans. De houding bij Toeslagen was: 'als u gelieerd bent aan een verdacht gastouderbureau, zult u zelf ook wel frauderen'. Ouders wier toeslagen werden beëindigd konden in bezwaar en beroep gaan, maar de ambtenaren vonden altijd wel een reden om het af te wijzen. Omdat ergens een handtekening ontbreekt, of de contractdatum niet klopt... Ouders werden bij voorbaat tot fraudeur bestempeld.'

Hoe wilt u voorkomen dat de dienst in dezelfde fouten vervalt?

'Die tunnelvisie is het gevolg van een gebrek aan checks and balances bij de dienst Toeslagen. In een organisatie moet je ook mensen hebben die 'tegendenken'. Het is begrijpelijk dat een fraudeteam vooral gericht is op het ontdekken van fraude. Maar daarom moet er ook iemand zijn die zegt: 'gaan de goeden op deze manier niet te veel onder de kwaden lijden?' De managers van de dienst onderkenden dat bij die harde aanpak de goeden onder de kwaden zouden lijden: van elke honderd keer dat ze een toeslag stopzetten zou dat twintig keer onterecht zijn. Ik vind dat ze daar niet in hadden moeten berusten. Bij de dienst dachten ze toen nog: de benadeelden kunnen in bezwaar en beroep gaan en krijgen dan alsnog gelijk. Donner heeft laten zien dat dit niet zo was.'

Wie is er nu verantwoordelijk?

'Dat heeft de Tweede Kamer ook vaak gevraagd: wie heeft nou de instructies gegeven? Toen zei ik: het is erger dan dat. Het waren niet twee of drie bad guys, dit is een ambtelijke systeemfout. Het massaal uitbetalen van

grote bedragen zonder controle vooraf is een systeem waar ik überhaupt sterke twijfels over heb. Bij kinderopvangtoeslagen praat je al gauw over tienduizenden euro's per jaar. We geven mensen heel makkelijk geld en pakken dat vervolgens heel makkelijk af. Als je dezelfde strenge aanpak toepast op grote bedrijven of zwartspaarders, dan vinden we dat maatschappelijk acceptabel. Bij die groepen is een stevige aanpak gerechtvaardigd. Maar dat is echt wat anders dan fraudebestrijding onder kwetsbare groepen.'

Hoe herstelt u die fout?

'Ik vraag me al een tijdje af of de dienst Toeslagen niet een andere inbedding behoeft dan bij de Belastingdienst. Lang werd in Den Haag gedacht dat het binnen de Belastingdienst niet zoveel uitmaakt of je een belasting int of een toeslag uitbetaalt. Beide zijn grote geautomatiseerde processen met veel nadruk op efficiëntie die weinig ruimte bieden voor maatwerk. En bij Toeslagen is meer maatwerk wel wenselijk. Dat vind ik niet alleen; dat heeft ook de Raad van State onlangs uitgesproken. De vraag is of dat maatwerk wel past in de grote machinerie van de Belastingdienst. Bij Toeslagen gaat het immers om kwetsbare groepen en niet om massale hoeveelheden vooringevulde aangiften. Ik besef dat er de laatste jaren al heel veel veranderingen op de Belastingdienst afkomen en dat het ook zijn nadelen heeft om nu weer een meeslepende reorganisatie aan te kondigen. Dat doe ik dan ook niet. Toch lijkt het mij verstandig te onderzoeken of we de Belastingdienst moeten opknippen. Misschien kunnen we van de afdeling Toeslagen en de Douane beter aparte organisaties maken, ook om redenen van complexiteitsreductie, voldoende managementaandacht en het werken aan cultuurverandering.'

Maatwerk kost meer mankracht, dus meer geld.

'Dat geld moet er komen. Ook op de inhoudelijke beoordeling van toeslagaanvragen moeten er meer checks and balances komen. De afdeling Toeslagen is nu zo georganiseerd dat de ambtenaren die aanvragen en bezwaren afhandelen, te veel bezig zijn controlelijsten af te vinken. Als ze vragen hebben over een bepaalde aanvraag kunnen ze nergens terecht. Daarom heb ik besloten dat er ook bij Toeslagen specialistenteams of vakgroepen komen die de ambtenaren kunnen helpen. Er is bij Toeslagen ook geen inspecteur met de bevoegdheid om zelf toeslagen aan te passen. Ik denk dat het goed zou zijn om iemand of meer personen een discretionaire bevoegdheid te geven om in schrijnende gevallen toeslagen alsnog toe te kennen.'

Donner beschrijft dat deze aanpak een wens was van de Kamer.

'Opmerkelijk is, en dat komt ook in het Donner-rapport naar voren, dat binnen de Belastingdienst al in 2012 vraagtekens werden gezet bij de 'alles of niets'-aanpak die inhoudt dat toeslaggerechtigden bij het geringste foutje hun hele toeslag moeten terugbetalen. Men vroeg zich af of er niet meer maatwerk mogelijk moest zijn, bijvoorbeeld het gedeeltelijk terugbetalen. Dus de mogelijkheid voor maatwerk die we naar aanleiding van deze kinderopvangtoeslagaffaire hebben gecreëerd, is zeven jaar geleden al op ambtelijk niveau met het ministerie van Sociale Zaken besproken. Maar net op het moment dat men op het ministerie hier serieus werk van wilde maken, kwamen er twee miljoenenfraudes bij gastouderbureaus in de publiciteit. Toen verschoof meteen de aandacht van klantvriendelijkheid en maatwerk naar: 'O god, we moeten fraude harder aanpakken'. Op een ander moment overwoog mijn voorganger Frans Weekers een verzachting in te voeren, toen de Raad van State met een vonnis kwam dat de harde uitvoeringspraktijk ondersteunde. Helaas werden die signalen niet rijp genoeg bevonden. Dat had ons nu heel veel ellende gescheeld.'

Weekers moest aftreden vanwege geblunder met kinderopvangtoeslagen en uw directe voorganger Eric Wiebes wankelde ook van crisis naar crisis. Heeft u zich al neergelegd bij uw gebrek aan carrièreperspectief?

'Wiebes had een vooruitziende blik. Niet elke werkdag van mij is leuk, maar elke werkdag is wel belangrijk. Ik voel nog steeds dat ik de Belastingdienst verder kan helpen. Dus ik heb nog ambities genoeg.'

Hoeveel kabinetten denkt u nog nodig te hebben om dit allemaal op de rails te krijgen?

'Ik hoop de 302 gedupeerde ouders wier casussen de commissie-Donner nu heeft bekeken nog dit jaar hun compensatie uit te betalen. Om ervoor te zorgen dat alles bij de Belastingdienst op rolletjes loopt, daar is nog wel een aantal jaar voor nodig.'

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Staatssecretaris Snel van Financiën (l) arriveert met zijn woordvoerder voor de persconferentie over de kinderopvangtoeslag.

Load-Date: November 15, 2019

End of Document

'In dit systeem zit nul menselijke maat' – interview Snel

NRC.NEXT

16 november 2019 zaterdag, 1ste Editie

Copyright 2019 NRC Media B.V. All Rights Reserved

nrc·next

Section: ECONOMIE; Blz. 6

Length: 828 words

Byline:

Dateline: Den Haag

Body

ABSTRACT

Interview Toeslagen Staatssecretaris Menno Snel

Het kabinet zal gedupeerde ouders in de kindertoeslag-affaire een vergoeding bieden. Staatssecretaris Snel trekt het boetekleed aan.

VOLLEDIGE TEKST:

De Belastingdienst heeft 'onrechtmatig gehandeld'. Honderden ouders zijn 'ten onrechte als fraudeur aangemerkt', 'met 'ingrijpende gevolgen'. In zowel zijn brief aan de Tweede Kamer als in zijn persconferentie vrijdagmiddag nam staatssecretaris Menno Snel (Financiën, D66) vrijwel alle harde kwalificaties over die de commissie-Donner een dag eerder in haar adviesrapport had gebruikt. In de affaire rond de kinderopvangtoeslag bij een groep klanten van een [redacted] gastouderbureau is van alles mis gegaan.

De voor hen misschien belangrijkste conclusie die de staatssecretaris van de adviescommissie overneemt is dat zij recht hebben op schadevergoeding. ,,We gaan dit jaar nog de getroffen ouders uitbetalen."

Hoe ziet die compensatie er uit?

,,Ik ga het advies van Donner onverkort volgen. Daar hebben we 7,5 miljoen euro voor geraamd. Het is een algemene regeling, waarbij we bij de precieze uitkering wel elk individueel geval gaan bekijken. We hebben alles klaarstaan om snel te gaan uitvoeren. Is de toeslag inderdaad ten onrechte stopgezet? Wat is de schade? Zijn er proceskosten gemaakt? Dat wordt allemaal vergoed."

Moeten de betrokken ouders zich zelf melden of neemt de Belastingdienst, zoals Donner stelde, het initiatief?

,,Vandaag [vrijdag] nog krijgen alle ouders een brief, waarin we de regeling uitleggen. Er komt een apart telefoonnummer voor hen met twee betrokken medewerkers die alle vragen kunnen beantwoorden.

Dat geldt uiteraard niet voor de evidente gevallen van fraude, die er ook tussen zitten. Dit zal getoetst worden door een onafhankelijke commissie." "

Waarom heeft deze uitkomst zo lang op zich laten wachten? Dat er van alle mis ging was al in 2017 bekend.

,,Al in 2017 hebben we erkend dat er dingen fout waren gegaan, alleen toen waren we er nog niet van doordrongen dat het probleem veel breder zat. Bovendien gaf de rechter ons in veel zaken gelijk, dus we dachten dat we goed zaten.

We zaten in een tunnelvisie. Pas in mei van dit jaar kwamen we daaruit. Toen heb ik gezegd: ook al hebben we het volgens de wet goed gedaan, de uitkomst voor al die ouders deugt gewoon niet. Daar kan ik niet mee leven. Daar heb je vervolgens wel een wettelijke basis voor nodig. Dat mensen soms worden aangereden door de overheid is verschrikkelijk. En in dit geval helemaal, omdat het hier vrij massaal is gebeurd door een op hol geslagen fraudeverdenking. Maar dat kun je niet in één keer veranderen. Dat heeft precedentwerking voor andere conflicten tussen overheid en burger.

Om die reden heb ik de deskundige commissie-Donner ingesteld, zodat we na hun advies de zaak in één keer zorgvuldig kunnen afhandelen. Ik realiseer me dat ik daarmee wel van iedereen veel geduld heb gevraagd."

De commissie constateert ook een bestuurlijk probleem bij de Belastingdienst: 'institutionele vooringenomenheid'. Herkent u dit?

,,De bestuurlijke cultuur moet worden veranderd: dat is misschien nog wel het meest ingewikkeld. Donner zei donderdag terecht dat de Belastingdienst een moloch is van 30.000 mensen, en niet een persoon die gemakkelijk fouten kan herkennen en herstellen. Het zit ook in het systeem van de toeslagen. Daarin zit nul ruimte voor de menselijke maat en proportionaliteit. Het is alles of niets. Het ontbreken van één handtekening of juiste datum was reden om de toeslag voor een heel jaar stop te zetten.

Ik wil bij de toeslagen een systeem hebben waarbij, vergeleken met normale belastingzaken, meer ruimte is voor maatwerk. Dat we kunnen zeggen: alles lijkt in orde, die ontbrekende handtekening komt wel. Als je bij je aangifte niet honderd bonnen kunt laten zien maar 95, wordt je verzoek voor aftrek wel geaccepteerd.

In het toeslagenstelsel kun je heel makkelijk heel veel geld krijgen uitgekeerd, maar je kunt het ook zo weer kwijt zijn. Bij de kinderopvangtoeslag gaat dat al snel om tienduizenden euro's per jaar. De ouders in deze zaak zijn door het systeem vermalen."

In de media is het beeld ontstaan dat klokkenluiders die de zaak probeerden aan te kaarten genegeerd werden of gestraft, en dat verantwoordelijke topambtenaren promotie kregen. Klopt dat?

,,Over personeelsbeleid spreek ik niet in het openbaar. Ik kan alleen zeggen dat er in deze zaak niet twee kwade geniussen zijn geweest die dit hebben zitten bedenken en hebben opgelegd. Was het maar zo - dan kun je ingrijpen. Het is nu eigenlijk erger, omdat het hele systeem zo werkte. Daarbij werd fraudeaanpak, terecht, belangrijk gevonden en moesten we dat ook van de Tweede Kamer heel serieus nemen. Het ontbrak aan goede *checks* en *balances* en juridische waarborgen voor mensen die bezwaar maken. Dat wil ik veranderen."

Graphic

Staatssecretaris Menno Snel van Financiën(rechts) tijdens het debat in de Tweede Kamer over belastingplicht van multinationals, eerder deze week.

Foto /ANP

Load-Date: November 15, 2019

End of Document

'Na eerste aanmaning stoppen geen optie' - interview Wiebes

De Telegraaf

27 maart 2015 vrijdag

Copyright 2015 De Telegraaf All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: Nieuws; Blz. 13

Length: 454 words

Body

Van onze parlementaire redactie Den Haag Staatssecretaris Wiebes (Financiën) waagt een ultieme poging om 168 miljoen euro aan onterecht uitgekeerde toeslagen in het buitenland terug te halen. Hij is sceptisch over de kans op groot succes, maar vindt dat hij het verplicht is aan de belastingbetaler. Nog sceptischer is hij over het toeslagensysteem. Wanneer gingen bij u de alarmbellen rinkelen? Ik begon hier na de Bulgaren-fraude (februari 2014, red.) en ik had mezelf de plicht opgelegd het geld terug te halen. Daarvoor is een heel circus opgezet. Alles is geprobeerd, maar een bedrag van 3 miljoen euro bleek zeer moeilijk inbaar. De kans dat we wat terugkrijgen is er niet, heb ik moeten constateren. Ik werd wel ongerust. Bulgarije is heus niet het land waar de meeste van onze toeslagen naar toe gaan. Toen heb ik besloten dat alles in kaart moest worden gebracht en heb er direct een team op gezet.

U schrok van het resultaat? Ja, er bleek voor bijna 170 miljoen euro aan achterstallige vorderingen uit te staan in 189 landen. Het gaat om meer dan 100.000 personen.

Hebben u en de Tweede Kamer al die jaren zitten slapen? Het was nooit op deze manier uitgezocht. Het zat wel verborgen in de vorderingen die we aan de Kamer rapporteren, maar specifiek het internationale gedeelte was er nooit uitgelicht. Daar moesten we ook nogal wat moeite voor doen.

Hoeveel hoopt u terug te kunnen halen? Dat weet ik niet. Het is ingewikkeld. Maar we kunnen dit gewoon niet laten zitten. Het doel is nog een keer een uiterste inspanning te doen. En daar beoog ik twee dingen mee. Ten eerste binnenhalen wat er binnen te halen valt. En ten tweede testen hoe dit verder moet. Na de eerste aanmaning stoppen is geen optie. We gaan nu kijken wat werkt en wat niet. Over een jaar moet meer duidelijk zijn.

Is dit voor u weer een waarschuwing dat het toeslagensysteem niet werkt? Voor mij is dit zeker nog een signaal dat het anders moet. Maar voordat je gaat dweilen, moet je ook proberen de kraan vast wat dichter te draaien. Dus we zijn al begonnen met allerlei maatregelen om fraude tegen te gaan. Dit probleem loopt terug tot 2006 en is het gevolg van hoe ons toeslagensysteem in elkaar zit. Van een derde van de mensen aan wie we een toeslag geven moeten we weer iets terugvorderen. Ons toeslagensysteem, met voorschotten, vraagt om dit soort problematiek. Je geeft mensen geld, maar weet nog niet of zij er ook werkelijk recht op hebben.

Maar we moeten ons erbij neerleggen dat we veel geld niet terug zullen zien? Er is altijd een deel dat je nooit meer binnenhaalt. Dat is een gegeven. Maar dat kan ik pas accepteren als ik een uiterste inspanning heb gedaan.

Load-Date: March 27, 2015

End of Document

'Geen ruimte voor sprinkhanen' - Interview Weekers

de Volkskrant

27 april 2011 woensdag

Copyright 2011 PCM Uitgevers B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Economie; Blz. 21

Length: 679 words

Byline: Door

Body

De belangrijkste onderdelen van zijn 'fiscale agenda' stuitten vorige week op massale weerstand in de Tweede Kamer: een verhoging van de omzetbelasting BTW om de inkomstenbelasting te kunnen verlagen. Maar bij de aanpak van opkoopfondsen, de 'sprinkhanen' die bedrijven vol met schulden hangen, kan staatssecretaris Frans Weekers van Financiœn wel op brede steun in de Kamer rekenen.

Bedrijven als uitgever PCM, afvalverwerker Van Gansewinkel en warenhuis Hema werden overgenomen, en zagen hun winst verdampen door de rente die ze vervolgens zelf moesten betalen. Gisteren openden bedrijven die veel schulden hebben de tegenaanval in het Financieele Dagblad: Weekers' plannen zouden een gevaar vormen voor de open Nederlandse economie.

Uw voorstel kost het bedrijfsleven 2 miljard euro, is de kritiek.

'Het budgettaire belang van de maatregel die ik wil treffen is ongeveer 165 miljoen. Over de duim: een factor twaalf kleiner dan die 2 miljard. De kern is dat de rentelasten van een overnemer dat kan een buitenlands private equity fonds zijn niet ten koste mogen gaan van de winst van de over te nemen partij vaak een goed draaiende Nederlandse onderneming. Aan dat soort excessen wil ik een einde maken.'

Is dit een wijdverbreid verschijnsel?

'Ik kan niet ingaan op individuele bedrijven, maar het komt op grotere schaal voor. Het is de laatste tijd rustig geweest met overnames, door de crisis. Maar het is van belang om snel met wetgeving te komen.'

Wat stelt u voor?

'Ik wil alleen kijken naar situaties waarin meer dan een half miljoen euro rente wordt afgetrokken in verband met een overname. Kleinere overnames worden dus niet geraakt. Dan gaat de Belastingdienst kijken hoe het zit met de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen: dat is de hoeveelheid geleend geld. Bij een gezonde financieringsverhouding is er geen probleem: dan denk ik aan 40 procent eigen vermogen, en maximaal 60 procent vreemd vermogen. Pas daarboven wordt de renteaftrek beperkt.

'Maar als de nieuwe moeder van een bedrijf zelf geen winstgevende andere activiteiten heeft, en een fiscale eenheid vormt met de dochter, wordt dat een halt toegeroepen.'

Kan de rechter daar onderscheid in maken? Al die sprinkhanen zeggen straks natuurlijk: ik ben ook een gewoon bedrijf.

'Met normale overnamesituaties bedoel ik gevallen waarin de overnemer eigen winst heeft en de overname niet excessief met vreemd vermogen heeft gefinancierd. Dat is in de wet goed te ondervangen.'

Maakt u overnames van Nederlandse partijen door buitenlandse partijen niet heel onaantrekkelijk?

'Overnames moeten in Nederland gewoon mogelijk zijn. Maar het mag hier geen grazige weide zijn waar sprinkhanen ongestoord hun gang kunnen gaan. Als ik bang was dat ik overnames zou beknotten, zou ik hiermee niet gekomen zijn.'

Kunt u garanderen dat incidenten als PCM en Van Gansewinkel straks verleden tijd zijn?

'Ik vind het moeilijk om garanties af te geven. Maar wat ik hiermee voorkom is dat een prooi wordt overladen met schuld, en daar misschien wel aan bezwijkt. Dat lijkt me niet gezond voor het Nederlandse bedrijfsleven.'

Uw fiscale agenda kreeg direct snoeiharde kritiek van uw coalitiegenoten.

'De Kamer heeft mij uitgenodigd om met ideeœn te komen voor vereenvoudiging van het belastingstelsel. Ook om in te gaan op de BTW, en een verschuiving van lasten op arbeid en ondernemen naar belasting op consumptie. Wij moeten het huishoudboekje van de staat op orde krijgen, dus er is geen ruimte voor lastenverlichting.

'Dus wilde ik onderzoeken of het met schuiven mogelijk was om de welvaart te vergroten. Dat kan op deze manier. Een positief economisch effect, zonder lastenverlichting. Daartoe heb ik wat varianten geschetst. Ik begrijp wel dat iedereen die bang is een voordeel te verliezen, in de benen komt. Maar ik vind het jammer dat niet altijd naar de nuances is gekeken. Alsof ik maar ©©n optie schetste, die ook meteen van tafel moest.'

Het kabinet wil buitenlandse opkoopfondsen fiscaal aanpakken. Critici zien er aantasting van de open economie in. Volgens staatssecretaris Weekers ten onrechte. Door

Graphic

Weekers: snelle wetgeving belangrijk. Foto / de Volkskrant

Load-Date: April 26, 2011

End of Document